KULTAKUORIAINEN

- uusrahvaanomaisia tarinoita -

#4b

KULTAKUORIAINEN #4b

ISSN-L 1799-9863
ISSN 1799-9863

Sisällys:

Pääkirjoitus 3
Jani Kangas: Maanalaisten vesien vanki 4
Anne Leinonen: Elä vie neittä pahoille 24
Petri Laine: Täydellinen 33
Patricia Mal: Kapteeni Bossan salaisuus 37
Juhani Havukainen: Kuvia Tritonin taivaasta 47
Marika Riikonen: Jossain kolkassa sopuisa koti 57
Hanne Martelius: Suden hetki 80
Pasi Karppanen: Mies Andromedasta 80
Lukijanurkka 81
Lehden päätteeksi T. Saloranta 82

Päätoimittaja: Tuomas Saloranta

Toimittajat: John Smith, Piia Tirronen

Taitto: Tuomas Saloranta

Kansikuva: Eetu Pellonpää

Kirjoittajat: Juhani Havukainen, Jani Kangas, Petri Laine, Anne Leinonen, Patricia Mal, Hanne Martelius, Marika Riikonen, Shimo Suntila, Paikallinen kirjoittajapiiri

Kuvittajat: J. S. Meresmaa, Eevastiina Rindell, Antti Vanhatalo, Santeri Viljakainen

Tekstien ja kuvien copyright on tekijöillä.

Yhteystiedot: Tuomas Saloranta / urs.toimitus@gmail.com

Pääkirjoitus

Useampaan otteeseen on tiedotettu, että seuraava Kultakuoriainen olisi syksyllä ilmestyvä, järjestysluvultaan viides ja teemaltaan dekkariaiheinen. Kesän ja lähestyvän Finnconin kunniaksi Kultakuoriainen kuitenkin tulee yllätyksenä ja pyytämättä, ylimääräisen kesänumeron voimin! Tänä vuonna lehtiä siis ilmestyy kaikenkaikkiaan neljä, mikäli suunnitelmat vain pitävät – ja ovathan ne näissä URS-julkaisuissa keskimäärin pitäneetkin. Luettavaa tulee siis riittämään, niin painettuna kuin täällä verkossakin.

Koska vaihtelu on aina hyväksi, tämän numeron sisältö on koottu hieman tavallisuudesta poikkeavalla tavalla. Aiemmista julkaisuista tuttuja vakiokirjoittajia mukana ei ole, vaan sen sijaan otin yhteyttä kotimaisen spekulatiivisen fiktion valtavirrassa jo kannuksensa hankkineisiin kirjoittajiin ja kysyin, olisiko heillä pöytälaatikoissaan uusrahvaanomaista materiaalia tai tahtoisivatko he kenties kirjoittaa sellaista. Osa uhreistani ilmeisesti hävitti viestini roskapostina, mutta riittävän moni kuitenkin vastasi, ja näinpä meillä on kenties hieman totutusta linjasta poikkeava mutta yhtä kaikki varmasti viihdyttävä kattaus tarinoita avaruudesta, fantasiamaailmoista ja siitä väliltä.

Erikseen on mainittava myös avaustarina, *Maanalaisten vesien vanki*, joka aikataulullisista syistä jäi pois Kultakuoriaisen barbaarinumerosta. Sen verran mainiosta miekka&magia-seikkailusta kuitenkin oli kysymys, että siirsin sen tähän lehteen. Portti-lehden kirja-arviossa toivottiin URS-tarinoihin enemmän jatkuvuutta, ja tässä tarinassa **Jani Kangas** esittelee meille Orim Maattoman, jonka seikkailuja tulemme näkemään jatkossakin aina sopivan tilaisuuden tullen.

Sananen myös tulevasta Finncon-tapahtumasta. Tampereella tulee kulminoitumaan moni pitkäaikainen URS-projekti: *Tiamatin värit* -avaruusantologia näkee viimein päivänvalon, ja varsin suosituksi osoittautuneen kirjoituskilpailun tulokset julkistetaan. Kilpailun sato tuleekin täyttämään Kultakuoriaiset #6 ja #7, joten lisää vaihtelua vakiokirjoittajiin on luvassa! (Useimmat heistä olivat nimittäin kilpailun tuomaristossa, esiraadissa tai muuten jääväsivät itsensä osallistumasta.) Keväällä perustettu Osuuskumma-kustannus, jossa on mukana useita URS-aktiiveja, on myös vahvasti esillä conissa, ja näemmepä vielä senkin, miten URS menestyy ensimmäisessä Atorox-äänestyksessään. Kannattaa siis tulla Finnconiin 20.-22.7. – katsomaan URS-ohjelmaa, ostamaan kirjoja tai ihan vain tervehtimään!

Tämä "Kesäkuoriainen" on merkittävä numero siksikin, että se tulee olemaan viimeinen, jossa toimin pääasiallisena päätoimittajana. URS alkoi kollektiivisena liikkeenä, ja koska mukana on paljon muitakin innokkaita ja osaavia ihmisiä, ryhdymme käyttämään kiertäviä päätoimittajia. Varmasti itsekin toimitan silloin tällöin jonkun numeron, mutta tästä eteenpäin Kultakuoriainen lakkaa olemasta minun valtakuntaani ja tarjoaa vaihtuvien päätoimittajien visioita uusrahvaanomaisesta spekulatiivisesta fiktiosta.

Pitemmittä puheitta, tervetuloa viihtymään viimeisen numeroni parissa!

Tuomas Saloranta, päätoimittaja vielä tämän numeron ajan

© Antti Vanhatalo 2012

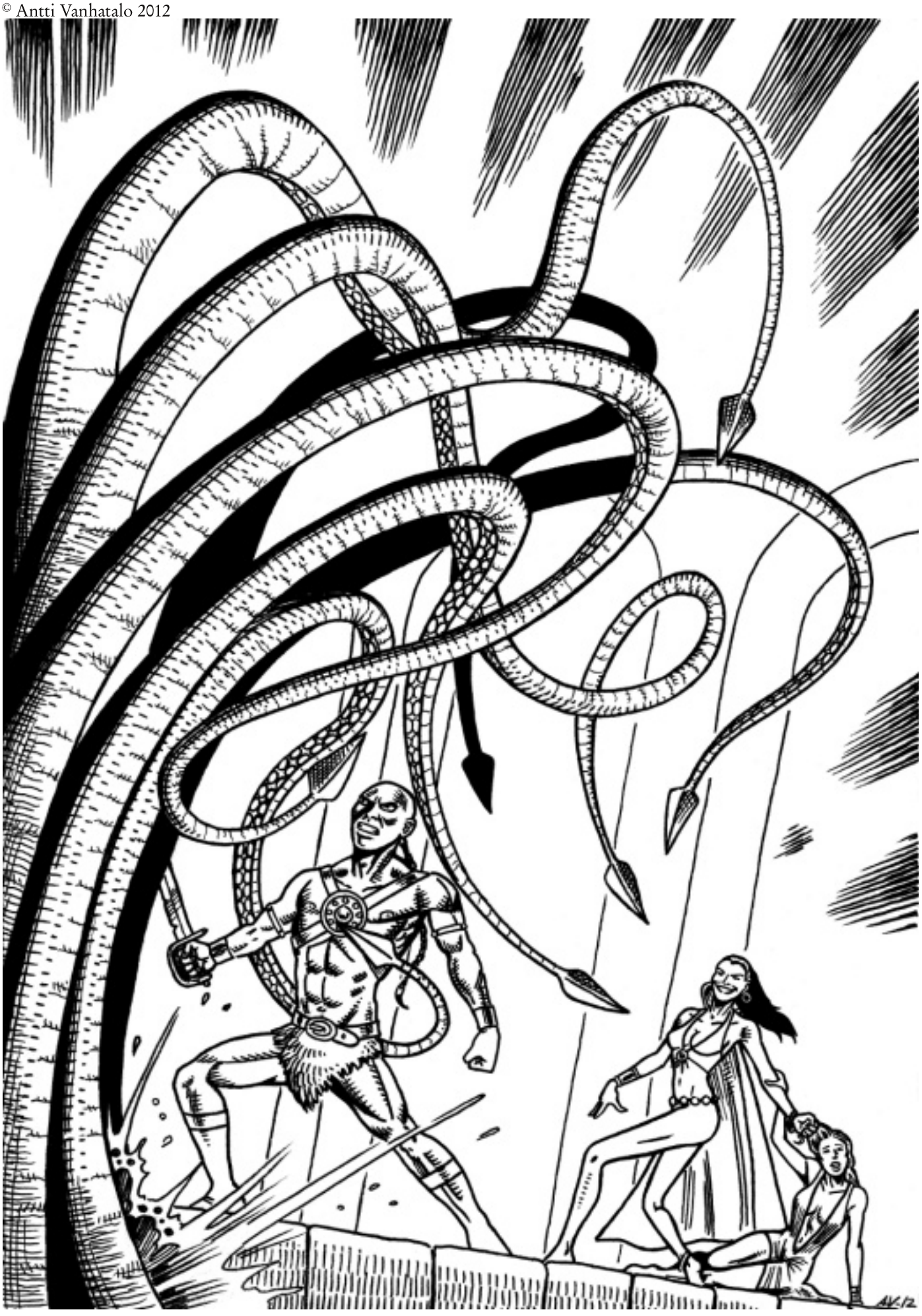

Jani Kangas

Maanalaisten vesien vanki

1. Väijytys raunioilla

Hyttynen laskeutui auringon kuumentamalle karkealle iholle ja lähti hikipisaroita väistellen etsimään pehmeää kohtaa. Iho oli tulikuuma ja arpien peittämä, hyvää pistokohtaa oli vaikea löytää. Nekin vähät, joista verta olisi pystynyt imemään, olivat jo hyttysen tovereiden käyttämiä. Lopulta hyönteinen löysi sopivan kohdan tumman ja karhean arven vierestä ja upotti kärsänsä nautinnollisesti ihon läpi.

Orim tuijotti hyttystä ja kirosi ääneti. Päivä oli kuuma, vaikka oli vasta varhainen aamu. Aivan liian kuuma tällaiseen odottamiseen. Paikka, jonka rosvojoukkio oli valinnut väijytystään varten, oli matala painanne piikkipensaiden täyttämän tasangon länsireunassa aivan vuorten juurella. Vuorten varjoista ei ollut vielä tähän aikaan suojaa, vaan aurinko porotti suoraan itäiseltä taivaalta kitukasvuisten pensaiden ja veitsenterävien heinien täyttämälle raunioalueelle. Tiheä pensaikko riitti suojaksi vain maaperän kosteudelle, ja sen lukemattomissa pahanhajuisissa mutalätäköissä asui lukemattomia vertaimeviä hyönteisiä, jotka nyt kiusasivat raunioiden varjoissa kyyhöttäviä maantierosvoja.

Orim naurahti ajatukselle maantierosvoista, paremminkin lammasvarkaita nämä olivat. Tasankoja ylittävillä harvoille teillä tai kinttupoluilla ei juurikaan liikkunut ketään ryöstämisen arvoista muutamia vuohipaimenia lukuun ottamatta. Niinpä tämä karanneista orjista ja velkojaan pakoilevista entisistä paimenista koostuva rosvojoukko elätti itsensä lähinnä ryöstelemällä tasankojen paimentolaisten lampaita henkensä pitimiksi. Tänne Zarachin imperiumin läntisille takamaille eksyi harvoin rikkaita kauppiaita saattueineen. Toisaalta harvaan asuttu seutu ei kiinnostanut myöskään keisarillisia partiota, joten rosvojoukot saivat toimia kaikessa rauhassa.

Orim ei muistanut yötä, jona hän ei olisi tasankojen tähtien alla kironnut kurjaa onneaan siitä että oli päätynyt tänne. Toista se oli ollut ennen, kun jumalat olivat vielä hymyilleet hänelle ja hän oli purjehtinut Sisämeren merirosvojen kanssa imperiumin lihavia kauppa-

laivoja saalistaen. Silloin hän oli pukeutunut silkkiin ja purppuraan ja verhonnut itsensä kultakoruilla, toisin kun nyt, kyyhöttämässä täällä itikoiden syötävänä syöpäläisiä kihisevissä turkiksissa ruosteinen miekka vyöllään. Varovasti Orim pyyhki hikeä kasvoiltaan ja paljaalta päälaeltaan. Takaraivolta lähtevä paksuista mustista hiuksista solmittu palmikko hiosti niskaa ja tarjosi oivan piilopaikan pusikoissa piileskeleville paarmoille herkutella Orimin lihalla. Rosvojoukko oli maannut väijyksissä jo aamuhämärästä saakka.

Temppelirauniooiden läpi kulki kapea ja kivikkoinen tie, joka oli vähäisen käytön takia kasvanut melkein umpeen. Orim itse olisi tuskin edes löytänyt koko tietä tai tätä jumalten hylkäämää paikkaa, ellei rosvojoukko olisi sitä hänelle opastanut.

Rauniot muodostuivat muutamasta vielä pystyssä olevasta kiviseinämästä ja yhdestä pahasti vinossa olevasta pylväästä. Kukaan ei osannut kertoa, mitä jumalaa täällä joskus oli palvottu tai ketkä sitä olisivat palvoneet. Orim epäili, että imperiumin papit olivat jonkin uskonpuhdistuksen aikana hävittäneet epäjumalan temppelin, kuten he olivat tehneet joka puolella valtakuntaa. Nyt unohtuneelle jumalalle omistetun temppelin rauniot murenivat hiljalleen loputtomien tasankojen reunalla luotaantyöntävien ja tasankojakin karumpien vuorten juurella. Jossain vuorten takana oli Läntinen meri, jonka takana Taram Sielunvihollinen nukkui ikuista untaan maanpaossaan.

Zarachin imperiumin valta ulottui Läntisen meren rannoille, mutta ei sen kauemmas. Pohjoisessa horisontin takana oli Thule, tulen ja jään saari, jonka karujen olosuhteiden karaisemat miehet pitivät koko länsirannikkoa kauhun vallassa. Edes imperiumin laivasto ei mahtanut mitään noille pitkille ja sinisilmäisille miehille ja heidän kotisaarensa tulivuorten rikinkatkuisissa liekeissä taotuille miekoilleen.

Orim painoi kuumottavan otsansa vasten pylvään viileätä graniittia saadakseen edes hetken helpotusta kuumuuteen. Taistelu, jos sellaiseen jouduttaisiin, tulisi olemaan vaikea. Väijyttäjät olisivat valmiiksi auringon uuvuttamia ja aseet lipeäisivät helposti heidän hikisistä käsistään. Vastuksen ei silti pitäisi olla ylivoimainen. Heitä oli kymmenen rosvoa, tosin suurin osa jatkuvasta nälästä heikkoja ja huonosti aseistautuneita, mutta Orim yritti uskotella itselleen, että miesten epätoivo tasoittaisi tilannetta. Hän ei edelleenkään ymmärtänyt, miksi kukaan aatelinen vaivautuisi tulemaan tänne. Lähimmässä kylässä juopuneelta viestinviejältä ostetut tiedot kuitenkin kertoivat, että tämä aatelisnainen matkustaisi vain muutaman palvelijan ja keihäsmiehen kanssa. Nainen olisi täydellinen saalis, hän olisi jonkun vaimo tai tytär, ja se mies, kenelle hän ikinä kuuluisikaan, olisi varmasti valmis maksamaan isot lunnaat. Tai jos ei maksaisi, niin aatelisnainen olisi aina arvostettu saalis orjakauppiaiden keskuudessa. Orim kyllä inhosi orjakauppaa ja -kauppiaita, mutta ajat olivat epätoivoiset ja ajoivat ihmiset epätoivoisiin tekoihin. Eikä tämä ollut edes alhaisinta, mitä Orim oli selviytymisensä eteen joutunut tekemään. Tärkeintä olisi, että hän saisi tarpeeksi kultaa karistaakseen tasankojen pölyn kannoiltaan ja voisi matkustaa etsimään onneaan jostain Sisämeren sivistyneistä ja rikkaista kaupungeista, tai sitten Läntisen meren rannalle ja etelään kohti Kheemian höyryäviä viidakoita, joiden kätköissä lepäsivät edelleen muinaiset rauniokaupungit ja niiden suunnattomat kulta-aarteet.

Lyhyt, terävä vihellys katkaisi Orimin haaveilun. Raunioiden ulkopuolelle tienvarteen piiloutunut tiedustelija oli antanut merkin. Orim karisti päästään ajatukset kultaröykkiöistä. Hän pyyhki kätensä kuivaksi housuihinsa ja veti miekkansa vyöltään. Sitten hän jäi tarkkailemaan tietä.

Tie kulki raunioiden kohdalla leveän lätäkön tai pikemminkin lammikon läpi. Orim oli aamulla tutkinut lammikkoa ja huomannut että sen pohjan muodostivat ilmeisesti temppe-

lin entiset lattialaatat, joiden päälle oli kertynyt hienojakoista hiekkaa. Se teki lammikon pohjasta petollisen liukkaan. Lammikkoa reunustavat isot kivenlohkareet ja miehen korkuinen muurinpätkä tekivät siitä täydellisen väijytyspaikan. Tiellä kulkijat joutuivat pakostakin kulkemaan lohkareiden ja seinämän muodostamasta kapeikosta, elleivät halunneet raivata tietään kosteikon tiheiden piikkipensaikkojen läpi.

Pylväs, jonka varjossa Orim piileskeli, sijaitsi lammikon kaukaisimmassa päässä tieltä katsoen. Temppelirauniolta ja kosteikosta tie jatkui pienen harjanteen yli, laski tasangoille ja katosi sitten heinikkojen ja pensaiden sekaan. Nyt harjanteen takaa nouseva hienoinen pölypilvi kertoi lähestyvästä saattueesta. Ensin ilmestyi esiin haarniskoitu soturi, joka pysäytti hevosensa harjanteelle ja jäi tarkkailemaan raunioita. Sitten soturin takaa ilmestyi kuuden orjan kantama umpinainen tummasta puusta tehty kantotuoli. Kantotuolia seurasi kuusi keihäsmiestä ja neljä tomuisiin kaapuihin pukeutunutta hahmoa, oletettavasti aatelisen palvelusväkeä.

Haarniskoitu soturi lähti varovasti laskeutumaan tietä pitkin. Orim puri hampaita yhteen ja yritti tähyillä kivien taakse piiloutuneita rosvotovereitaan. Nyt pienikin ele tai hermojen pettäminen paljastaisi heidät ja tekisi koko väijytyksestä lopun.

Hitaasti soturi ohjasi hevosensa lammikon reunalle. Orim pystyi jo erottamaan tämän kasvonpiirteet. Mies oli kookas, pitkäraajainen, ja hänen kasvojaan hallitsivat pitkät riippuviikset. Hänellä oli sininen tunika ja sen alla kimalteli ketjupanssari. Hänen vyötäisillään roikkui pisin miekka, mitä Orim oli koskaan nähnyt. Miehen olemuksesta kuvastui lukemattomien taisteluiden tuoma kokemus. Hän ei ollut kuten Sisämeren rantojen aatelisritarit, jotka ovat ostaneet tittelinsä kullalla tai perineet sen isältään, vaan hän oli selvästi ansainnut tuon arvonsa voitettujen vastustajien verellä.

Orimin käsi puristui miekan kahvalle hänen tarkkaillessaan haarniskoidun soturin liikkeitä. Vielä vähän edemmäs, älä epäile mitään, kaikki on hyvin. Soturin katse tuntui viipyvän jokaisessa temppelirauniun yksityiskohdassa punniten ja arvioiden mahdollista uhkaa. Odottaminen oli aina pahinta. Orim puri hampaita yhteen ja toivoi, että hänen toverinsa ymmärtäisivät pysyä paikoillaan.

Sitten, varovasti, soturi kannusti hevostaan ja ohjasi sen lammikkoon.

Pusikot Orimin vierellä kahahtivat liikkeestä. Orim käänsi päätään ja näki kuinka hänen toverinsa olivat nousseet seisomaan ja lähtivät ryntäämään kohti soturia. Orim yritti viittilöidä heille, mutta liian myöhään.

Kuin rakkilauma rosvot syöksyivät lammikossa seisovan soturin kimppuun. Varokaa keihäsmiehiä, Orimin teki mieli huutaa, mutta hän tiesi etteivät rynnäköivät rosvot kuitenkaan kuulisi. Nopeasti he ympäröivät haarniskoidun soturin, jonka toiseen käteen oli ilmestynyt auringossa kimalteleva miekka.

Soturin miekka nousi ja laski rosvojoukon keskellä piirtäen kirkkaalle taivaalle hopeisia kaaria. Ilman täytti huuto ja aseiden kalahtelu, jonka yli kuului vain soturin hevosen hirnunta. Orim yritti kurkottaa pensaan yli nähdäkseen paremmin, kun liike rosvojen sivustassa kiinnitti hänen huomionsa. Kantotuolia seuranneet keihäsmiehet rynnistivät alas loivaa mäkeä kohti ryövärilauman sivustaa. Orim lähti etenemään kyyryssä pensaiden takana kohti lammikkoa, jonka mutainen pinta oli jo punaisena verestä.

Keihäsmiesten rynnäkkö rysähti rosvojen selustaan ja nostatti rosvojoukosta huudon ja valituksen. Orim pysähtyi ja kumartui pensaan taakse. Tilanne oli arvioitava uudelleen. Saattue oli selvästi niskan päällä ja lammikon mudassa makasi jo useita ryöväreitä joko kuolleina tai tuskissaan valittaen ja kiemurrellen. Rosvot olivat jääneet ansaan keihäsmies-

© Antti Vanhatalo 2012

ten ja tappavan tehokkaan soturin ja tämän pitkämiekan väliin. Parhaillaankin soturi kohotti miekkaansa valmiina iskemään selin kääntynyttä rosvoa kalloon. Orim katsoi kuinka punaisena kiiltelevä miekka nousi ja sitten huojui paikallaan ja putosi.

Hevosen hirnunta muuttui kirkumiseksi. Orim ei voinut uskoa silmiään. Soturi ja tämän hevonen rysähtivät kyljelleen lammikkoon. Joku rosvoista oli ilmeisesti onnistunut iskemään hevosta. Taistelun suhteet kääntyivät jälleen päälaelleen. Vielä hengissä olevat rosvot olivat ymmärtäneet tilanteen ja lähestyivät virnistellen hevosen alla avuttomana pyristelevää soturia. Orim nousi pystyyn pensaan takaa ja lähti nopein harppauksin etenemään kohti kuolinkamppailua käyvää hevosta.

Neljä Orimin ryöväritoveria oli jumiutunut taisteluun keihäsmiesten kanssa, jotka olivat rynnäkön jälkeen vaihtaneet keihäänsä miekkoihin. Kaksi rosvoa oli lähestymässä soturia, joka yritti kurkottaa kohti lammikossa lojuvaa miekkaansa. He olivat osittain selin Orimiin päin.

Taistelu oli muuttunut tasaväkisemmäksi kuin aluksi oli näyttänyt, mutta Orim teki omat johtopäätöksensä: oli valittava joko riitaisa saaliinjako lammasvarkaiden kanssa tai keksittävä jotain muuta.

Nopealla pistolla Orim iski lähintä roistoa selkään. Miekan terä upposi kylkiluiden alapuolelle työntyen läpi vatsapuolelta. Orim kiskaisi miekan irti miehestä ja antoi uhrinsa pudota polvilleen. Astuessaan kirkuvan miehen ohi hän iski tätä vielä kaulaan. Miehen kirkuminen muuttui omaan vereensä tukehtuvan kurlutukseksi. Miehen toveri ei ehtinyt kunnolla käsittää muuttunutta tilannetta kun jo Orimin miekka iskeytyi hänen suustaan sisään ja tuli ulos takaraivosta veren ja luunkappaleiden saattelemana.

Miehen kaatuessa Orim päästi irti miekastaan ja kääntyi hevosen alla ponnistelevan soturin puoleen. Orim ojensi kätensä ritarille ja tuki jalkansa hevosta vasten. Hitaasti ritarin jalka liukui pois suunnattoman ruhon alta.

Päästyään vapaaksi soturi yritti nousta pystyyn, mutta kaatui saman tien takaisin lammikkoon sadatellen.

”Jalka on poikki”, Orim totesi ja poimi samalla soturin miekan. Se oli aivan liian painava Orimille. Miekka oli selvästi ammattilaisen työtä, toisin kun Orimin oma ruostunut kyläsepän kyhäelmä.

”Kuka sinä olet?”

”Orim Kiertolainen, tai Orim Maaton.” Orim tarjosi miekan takaisin epäileväisesti pälyilevälle soturille.

”Ritari Laktot. Minun pitäisi kiittää sinua henkeni pelastamisesta, mutta tyhjästä ilmestyvä pelastaja herättää väkisinkin epäilykseni.”

Orim pälyili ympärilleen. Saattueen vartiomiehet olivat selvästi päässeet niskan päälle taistelussa ja surkean kuuloisen rääkäisyn saattelemana viimeinenkin ryysyihin pukeutunut ryöväri kaatui suolten roikkuessa auki viilletystä vatsasta. Taustalla orjat olivat laskeneet kantotuolin maahan, ja matkustaja seisoi nyt neljän palvelijan kanssa katselemassa taistelua. Matkustaja sai Orimin nielaisemaan. Palvelijoiden edessä seisoi nuori kultatukkainen nainen, tai ennemminkin tyttö, jonka ohut valkoinen vaate pystyi hädin tuskin peittämään hänen runsaan kauniit muotonsa. Tytön silmät loistivat kirkkaan sinisinä ja pyöreiltä kasvoilta kuvastui veren ja ruumiiden näkemisen nostattama kauhu. Maitomaisen valkoinen iho ja muutamat kultaiset korut siroissa ranteissa sekä nilkoissa kertoivat aatelisesta, ellei peräti kuninkaallisesta syntyperästä.

Tytön kauneuden noitumana Orim yritti ottaa askeleen kohti nuorta naista, mutta hevosen raadolla istuva ritari tarttui häneen.

”Ei askeltakaan lähemmäksi prinsessaa.”

”Prinsessaa, onko hän prinsessa?” Orim yritti kuumeisesti miettiä, mitä asiaa prinsessalla olisi tänne jumalten hylkäämälle tasangolle.

”Prinsessa Sisala ja kuulit ensimmäisellä kerralla. Et ole vieläkään vastannut mistä ilmestyit tänne?”

”Olen jäljittänyt tätä rosvojoukkoa jo kuunkierron ajan. Heidän päistään on luvattu palkkio imperiumin kauppa-asemalla.”

”Olet palkkionmetsästäjä?”

”Olosuhteiden pakosta, elätän itseni miekkani avulla siellä mihin jalkani minut milloinkin kuljettavat.”

”En pidä palkkionmetsästäjistä enkä onnenonkijoista. Kuka tahansa voi ostaa heidän uskollisuutensa, kunhan vain maksaa tarpeeksi.”

”Totta, onhan ammattikunnassamme monia varsin kunniattomia ja ahneita miehiä, mutta kuten sanoin, teen tätä vain olosuhteiden pakosta.”

”Olosuhteiden pakosta olen sinulle kiitoksen velkaa Orim...” Ritarin puheen katkaisi lähestyvä palvelija, joka yritti löytää reittiä lammikon läpi ilman että tahraisi itseään vereen tai joutuisi liian lähelle ruumiita tai niiden kappaleita.

”Herrani, prinsessa haluaisi puhua kanssanne.”

Ritari yritti nousta, mutta kaatui ähkäisyn saattelemana takaisin istumaan. Sitten hän viittilöi erästä keihäsmiestä antamaan keihäänsä. Vaivalloisesti keihääseen nojaten ritari lähti nilkuttamaan kohti prinsessaa.

”Prinsessa pyysi myös tämän...” Palvelija yritti keksiä sopivaa nimitystä Orimille, mutta ei selvästikään onnistunut.

”Kunnia on kokonaan minun puolellani”, Orim totesi ja kiiruhti auttamaan vastaan hangoittelevaa ritaria kohti prinsessaa.

Prinsessa Sisalan luona ritari kumarsi syvään ja mutisi jotain, mistä Orim ei saanut selvää. Orim toisti kumarruksen mutta piti suunsa kiinni.

”Voitte nousta. Näin tuolista mitä tapahtui. Me taidamme olla henkemme velkaa teille?”

”Tein vain voitavani, teidän korkeutenne. Nimeni on Orim, Orim Maaton.”

”Hän on palkkionmetsästäjä, väittää jäljittäneensä tätä roskajoukkoa kuunkierron. Helppo tehtävä jos minulta kysytte, heidän hajunsa on täytynyt kantautua virstojen päähän.”

”Onko heidän päistänsä siis luvattu palkkio?”

”Kyllä teidän korkeutenne, he ovat lammasvarkaita ja maantierosvoja. Näillä tasangoilla lammasvarkaus on erittäin vakava rikos.”

”Sitä en tiennytkään.”

”Annetaan miehelle ryöväreiden päät. Siinä on kiitosta ja palkkiota tarpeeksi.”

”Saanko tiedustella mitä prinsessa tekee täällä syrjäseudulla?” Orim kysyi. Hän yritti pitää parhaansa mukaan pitää katseensa luotuna maahan, mutta prinsessan säihkyvät silmät tekivät sen lähes mahdottomaksi.

”Se ei ole sinun asiasi, palkkionmetsästäjä”, ritari Laktot tiuskaisi.

”Laktot, vaiti!” prinsessa sihahti. ”Kai me sentään olemme selityksen velkaa miehelle, joka pelasti meidän henkemme?”

”Jos se ryöväri ei olisi onnistunut...”

”Olen matkalla kotiini, Sharabarun kaupunkiin rannikolle, äitini kuningatar Jahomian valtakuntaan.”

”En tiennytkään että tätä kautta pääsee rannikolle, eivätkö vuoret estä sen?”

”Estävät, jos ei tiedä mistä kulkea.”

”Teidän korkeutenne, meidän ei tulisi kertoa kaikkia salaisuuksiamme tälle ventovieraalle miehelle.”

”Mutta teidän korkeutenne, olen itsekin aatelinen, mutta maaton sellainen valitettavasti. Olen syntynyt kiertolaiseksi eikä minulla ole koskaan ollut mahdollisuutta tuntea kotimaatani Dhurnakia. Se on elänyt vain rakkaan äitini kertomuksissa.”

”Missä tämä Dhurnak on?”

”Se onkin ongelma. Äitini ei koskaan ehtinyt kertoa tarkalleen tai näyttää sitä kartalta. Tiedän vain muutamia tarinankatkelmia ja matkalaisten mainintoja sen sijainnista.”

”Voi teitä, on varmasti hirvittävä kohtalo vaeltaa etsimässä kadonnutta kotimaataan?”

”Se on ainoa elämä jonka tunnen, teidän korkeutenne.”

”Teidän pitää lähteä kanssamme Sharabaruun, linnoituksessa on vanha kirjasto täynnä kirjakääröjä ja merimiesten muinaisia karttoja. ”

”En mitenkään voi tunkeutua seuraanne.”

”Prinsessa, mies on aivan oikeassa, hän ei voi millään...”

”Laktot, jo toisen kerran, vaiti. Olen tehnyt päätökseni. Orim tulee mukaamme, asiasta ei neuvotella.”

2. Uhattu linnoitus

Prinsessan palvelijat lastoittivat ritarin katkenneen jalan ja hieroivat siihen kipua helpottavia yrttejä samalla, kun haavoittuneet keihäsmiehet paikkasivat itse omat haavansa. Lopulta kaikki oli valmista ja prinsessa kiipesi kantotuoliinsa. Ritari Laktot loi viimeisen surumielisen silmäyksen lammikossa makaavaan hevoseensa, jota kivien päälle asettuneet korppikotkat jo himoiten katselivat.

Orim oli toivonut pääsevänsä kantotuoliin, mutta tomerat palvelijat tekivät hänelle nopeasti selväksi, että hänen paikkansa olisi palvelijoiden joukossa kantotuolin takana. Orim sadatteli mielessään yli-innokkaita mielistelijöitä, mutta lähti sitten raahustamaan tuolin ja kantajien nostattamassa pölyssä.

Puolen kilometrin marssin jälkeen Orim sai kostonsa, kun selvisi ettei ritarin murtunut jalka kestänyt kävelyä, vaan hän joutui anteeksi pyydellen ja huonoa onneaan manaten nousemaan prinsessan seuraksi kantotuoliin. Ritari varusteineen painoi kuitenkin niin paljon, etteivät kantajat enää jaksaneet kantaa tuolia ja niinpä ritari komensi palvelijat auttamaan. Hitaasti matka jatkui pitkin kuoppaista ja pölyistä polkua, paahtavan auringon alla, kohti edessäpäin kohoavaa vuoristoa.

Polku sukelsi harmaiden kallioiden väliin kapeaan rotkoon, ja kostean viileä ilma tervehti saattuetta. Orim ehti jo kiittää onneaan rotkon viilentävistä varjoista, jotka suojasivat hänen auringon punaiseksi paahtamaa nahkaansa hämyllään. Pian hänelle kuitenkin selvisi, että rotkon pohjalla lepäävissä lammikoissa asusti verenhimoisia pieniä kärpäsiä ja hyttysiä. Polku kapeni entisestään ja saattue joutui tuon tuostakin pysähtymään kivien ja seinämien muodostamiin kapeikkoihin saadakseen hivutettua kantotuolin eteenpäin. Orim antoi mielellään keihäsmiesten auttaa punaisina hikoilevia ja läähättäviä kantajia sekä palvelijoita tässä varsin raskaassa työssä ja pysytteli itse hyvän matkan päässä heistä antaakseen heille tarpeeksi tilaa työskennellä.

Erään erityisen hankalan kapeikon kohdalla prinsessa nousi kantotuolista ja venytteli siroja jäseniään. Orimilla oli vaikeuksia pitää katsettaan erossa tämän pyöreästä kauneudesta ja kuitenkin niin viehkeistä liikkeistä.

”Matkaa taitaa vielä olla jäljellä?” Orim lopulta kysyi, kunhan oli ensin varmistunut että ritari pysyi sisällä kantotuolissa.

”Uskoisin niin, mutta en ole varma. Olen viimeksi kulkenut tätä reittiä kymmenen vuotta sitten.”

”Kymmenen vuotta? Oletko ollut koko sen ajan poissa kotoasi?”

”Kyllä, äitini Jahomia lähetti minut oppiin Jumalkuningatar Shahanan temppeliin heti isäni kuoleman jälkeen.”

”Oletettavasti isäsi oli Sharabarun kuningas?”

”Kyllä, hän tapasi äitini kun tämä oli vielä Thaothin papitar.”

”En ole koskaan kuullut Thaoth-nimisestä jumalasta. Häntä ei taideta mainita pyhissä keisarillisissa jumalkokoelmissa. Onko hän jokin paikallinen jumaluus?”

”Jumala löysi äitini tämän ollessa vain köyhä kapakkapiika Zsogan hökkelikortteleissa. Thaoth viisaudessaan auttoi äitiä pääsemään pois köyhyyden kurimuksesta ja tapaamaan lopulta isäni.”

”Thaoth on siis äitisi jumala. Hänen on täytynyt olla suopea äidillesi antaessaan tälle niin paljon onnea ja omaisuutta.”

”Yritätkö vihjata jotakin?”

”En missään nimessä. Ajattelin vain kuinka oma äitini opetti minulle, että lopulta me kuolevaiset saamme aina maksaa karvaasti jumalten lahjoista. Mikä tämä kaupunki on, johon olemme matkalla?”

”Se on ennemminkin linnoitus. Yksi monista samankaltaisista linnoituksista, joita rannikon tämä osa on täynnä. Kukaan ei oikein tunnu tietävän kuka ne on rakentanut, eivätkä paikalliset kalastajatkaan tiedä muuta kuin sen, että linnoitukset olivat rannikolla hylättyinä heidän esi-isiensä saapuessa tänne.”

Rotko leveni pieneksi laaksoksi, jonka pohjalla oli synkkävetinen lampi. Lammen rantaa reunustivat piikikkäät pensaat ja korkea heinikko. Lammikon toisella puolella pensaiden kätkössä oli matala luolan suuaukko. Siitä soljui ulos kapea puro, joka laski lammikkoon.

Kantotuoli laskettiin maahan ja prinsessa sekä ritari astuivat ulos. Palvelijat nostivat kantotuolin luolan suuaukon viereen ja ottivat sen vieressä olevan suuren lohkareen takaa esiin nipun soihtuja.

Orim katseli, kuinka palvelijat puuhastelivat soihtujen kanssa. Rotkon ja luolan olemassaolo tuli hänelle täytenä yllätyksenä. Luolan sijainti haluttiin ilmeisesti pitää salassa, sillä sotilaat piilottivat kantotuolin huolellisesti irtonaisten pensaanoksien ja heinien alle. Lopulta kaikki valmistelut oli tehty ja sotilaat sekä soihtuja kantavat palvelijat muodostivat parijonon, jonka keskelle ritari ja prinsessa asettuivat. Orim yritti ensin ottaa paikan prinsessan vieressä, mutta katkenneesta jalastaan huolimatta ritari tuuppasi hänet sivuun ja asettui suojelevasti Orimin tavoittelemalle paikalle. Orim tyytyi paikkaansa ritarin perässä, samalla kun ensimmäisinä kulkeva palvelija ja sotilas jo katosivat luolan suuaukosta sisään.

Luolassa eteneminen oli aluksi hankalaa. Orim inhosi ahtaita paikkoja ja etenkin luolia, vaikka olikin asunut sellaisessa melkein koko lapsuutensa Photin velhokuninkaan orjaleireillä. Siellä luolat olivat olleet ainoa suoja paahtavalta auringolta ja öisin autiomaassa vaeltavilta pedoilta. Orjien asuttamissa luolissa oli ollut ahdasta ja likaista, ja tappeluita revii-

reistään mustasukkaisten perheiden välillä syntyi tuon tuostakin. Tämä luola, jossa hän nyt oli, oli sentään viileä ja hieman suuaukon jälkeen se leveni niin, että toista seinää ja kattoa oli vaikea nähdä lepattavassa soihdunvalossa. Matkanteko ei silti helpottunut, sillä puro virtasi välillä keskellä käytävän pohjaa ja märät irtokivet tekivät kulkemisesta ainaista kompurointia ja tasapainon hapuilua.

Loputtomalta tuntuvan eteenpäin haparoinnin jälkeen luola lopulta leveni ja saattue pääsi kulkemaan kuivin jaloin puron reunaa. Orim pani merkille, että luolan seinustoilla oli pimeitä syvänteitä ja aukkoja. Niistä kohosi kylmä ilmavirta, josta päätellen ne johtivat jonnekin vuoren syvyyksiin. Jostain taustalta Orim oli erottavinaan vaimean pauhun.

Mitä syvemmälle he vuoren sisuksiin kulkivat, sitä voimakkaammaksi pauhu kävi. Lopulta luolan kostean tunkkainen ilma tiheni sumuksi saaden palvelijoiden soihdut sihisemään, ja niiden jo ennestään heikko valo tuntui katoavan lähes tyystin. Polku kääntyi äkkiä jyrkästi oikealle ja ellei Orimin takana kulkenut keihäsmies olisi häntä varoittanut, hän olisi kävellyt pimeydessä ja sumussa suoraan edessä ammottavaan syvyyteen. Polku kiersi rotkon reunaa ja meni hetki ennen kuin Orim käsitti, että kuilu oli maanalaisen joen uoma. Jossain sen pimeydessä kohisi julma virta, joka täytti luolan kylmällä sumulla.

”Vihdoin perillä”, huoahti Orimin edellä nilkuttanut ritari. Sumussa heidän edessään näkyi soihtujen kajoa.

”Mihin olemme tulleet?” Orim tiedusteli.

”Houkka! Olemme Sharabarun porteilla.”

”Mutta mehän olemme maan alla?” Orim tarkasteli luolan seinustoja. Vasta nyt hän kiinnitti niihin tarkempaa huomiota. Seiniä olivat selvästi muokannut ihmiskädet.

Vartiomiehet lähtivät kuljettamaan Orimia ja Sisalaa pitkin linnoituksen synkkiä käytäviä. Ritari Laktotia kannettiin ensin hetken aikaa yhtä matkaa, mutta sitten hän katosi palvelijoiden kannattelemana johonkin lukuisista sivukäytävistä. Lukemattomat luolamaiset hallit ja salit sekä portaat seurasivat toisiaan. Lopulta Orimista tuntui, ettei hän ikinä löytäisi omin avuin takaisin portille. Muutamia kertoja he ohittivat suurilla lukoilla suljettuja rautaovia, joiden taakse kätketyt salaisuudet saivat Orimin mielenkiinnon heräämään, mutta prinsessan mainitsemaa kirjastoa hän ei nähnyt missään. Ollakseen niin iso linnoitus tuntui silti olevan hyvin autio, ellei nurkissa rapistelevia rottia tai ääneti verkkojaan punovia hämähäkkejä laskettu asukkaiksi. Iso osa saleista oli kokonaan vailla kalusteita ja lattia oli monissa paikoissa paksun pölykerroksen peitossa.

Kiivettyään vielä yhdet portaat he saapuivat sellaiseen osaan linnoitusta, joka vaikutti asutummalta. Seinillä oli punottuja ryijyjä ja siellä täällä kylmiä kivilattioita peittivät matot. Joitakin kertoja heitä vastaan tuli jopa vaitonainen palvelija, joka nopeasti väisti prinsessan tieltä ja painoi päänsä kumaraan siksi aikaa kun prinsessa ohitti heidät.

Orim yritti heidän kulkiessaan tarkkailla seinillä roikkuvia ryijyjä, mutta ne kaikki tuntuivat esittävän rannikolle tyypillisiä aiheita sankarillisista kalastajista, suunnattomista kalansaaliista ja kalanpyrstöisistä neitokaisista, jotka yrittivät vietellä sankarikalastajia. Mikään näistä ei vihjannut, että linnoitukseen olisi kätketty mitään salaista ja vaikeasti tavoiteltavaa tietoa.

Viimein he saapuivat saliin, jossa oli ensimmäinen Orimin linnoituksessa näkemä ikkuna, tai oikeastaan sitä ei voinut enää kutsua ikkunaksi vaan koko vastapäinen seinä oli auki jonkinlaiselle parvekkeelle, josta näkyi aava meri ja sen yllä leijuvat synkät pahaenteiset pilvet. Orim saattoi erottaa ulapalla joukon purjealuksia.

© Antti Vanhatalo 2012

Viima puhalsi suoraan mereltä sisään saaden ikkunoihin kiinnitetyt hentoiset verhot heilumaan melkein vaakasuorina.

”Äiti!” Prinsessa Sisala kiljaisi ja lähti juoksemaan salin toiseen päähän.

”Kultaseni, pääsit vihdoin perille.” Huoneen toisella reunalla olevalta ylelliseltä divaanilta nousi mustahiuksinen laiha nainen. Hän oli pukeutunut lähes yhtä paljastavaan asuun kuin prinsessakin. Orimin oli pakko ihmetellä, kuinka nainen tarkeni lähes läpinäkyvästä vaatteessaan.

”Lähdin saman tien matkaan kun ritari Laktot toi viestin.”

”Matka meni hyvin?”

”Joukko rosvoja hyökkäsi kimppuumme ja ritari haavoittui, mutta tämä mies pelasti henkemme.” Prinsessa osoitti sirolla kädellään Orimia, joka tunsi verensä hyytyvän kun kuningatar Jahomia kohdisti jäisen katseensa häneen.

”Kuningattareni, palveluksessanne.” Orim kumartui syvään, kuten oli nähnyt palvelijoidenkin tekevän. Vaikka hän oli varttunut orjana, se ei silti ollut estänyt häntä oppimasta tapoja matkatessaan ympäri Sisämeren rantoja.

”Sinua saan siis kiittää siitä että tyttäreni pääsi perille?”

Orim aukaisi suunsa vastatakseen, mutta prinsessa oli häntä nopeampi. Nopeatahtisen puhetulvan saattelemana Sisala kertoi kuningattarelle matkan tapahtumista. Orim oli hyvin tyytyväinen tapaan jolla prinsessa maalasi hänet tarinansa sankariksi.

”Kuinka kiitollinen olenkaan että olet nyt täällä. Sen täytyy olla todella merkki Thaothin suojeluksesta. Kunpa vain tämä tapaaminen tapahtuisi onnellisempien tähtimerkkien alla.”

”Mitä tarkoitat, äiti?”

”Tiedät varmasti että thulelaiset ovat jälleen liikkeellä? Heidän lohikäärmelaivansa ovat ryöstelleet pitkin pohjoista rannikkoa jättäen jälkeensä vain palavia raunioita ja itkeviä orpoja sekä leskiä. Nyt he ovat vihdoin uskaltautuneet näin etelään. Katso ulapalle, ne ryövärit rantautuvat hetkenä minä hyvänsä.

”Mutta äiti, kuinka selviämme?” Prinsessan äänessä kuulsi hätä.

”Suuri Thaoth, mustien vesien prinssi ja äärettömän yön Sha-Quashin jälkeläinen, auttaa meitä, olen siitä varma.” Tämän sanottuaan kuningatar käveli kohti divaaniaan, jonka vieressä oli vyötärönkorkuinen marmoripylväs. Pylvään päällä lepäsi musta nyrkin kokoinen patsas, jonka ulkomuodosta Orim ei saanut selvää. Kuningatar kuljetti hitaasti sormiaan pitkin patsaan pintaa ja kumartui sitten kuiskaamaan sille jotakin, minkä Orim tulkitsi rukoukseksi. Tämä oli ilmeisesti prinsessan mainitsema Suuri Thaoth, jota kuningatar niin intohimoisesti palvoi.

”Suuri Thaoth vakuuttaa ettei meillä ole mitään pelättävää thulelaisten taholta. Sotilaamme lyövät pohjoisen barbaarit takaisin mereen.”

”Mutta äiti, kuka johtaa sotilaita nyt kun ritari on haavoittunut?”

”Tuota en ajatellutkaan. Kuinka Kuinka pahoja hänen vammansa ovat?”

”Hän hädin tuskin pystyy liikkumaan, ja matka luolan läpi verotti hänen voimiaan entisestään.”

”Me kyllä tarvitsisimme häntä.”

”Minulla on idea, Orim kertoi olevansa kokenut miekkamies, hän jos kuka voi johtaa hyökkäystä.”

Orim tunsi kylmyydestä huolimatta hikikarpaloiden kohoavan otsalleen. Hänkö johtamaan keihäsmiesten rynnäkköä raivohulluudestaan kuuluisia thulelaisia vastaan? Orim

muisti liiankin hyvin kuinka vastaavalle rynnäkölle oli käynyt, kun hän oli ollut imperiumin legioonan tiedustelijana kapinoivissa itäisissä ruhtinaskunnissa.

”Tuota, tällaisissa hyökkäyksissä on erittäin tärkeää tuntea maasto, jossa taistelu käydään. Siksi olisikin tärkeää että...”

”Vaiti, tuo kuulostaa pelkurin puheelta. Suuri Thaoth takaa voittomme, eikö se muka merkitse mitään?”

Orim puri huultaan ettei olisi sanonut ensimmäistä vastausta joka hänen mieleensä nousi. Oliko koskaan keisarillisen Atamin jälkeen yksikään jumala muka puuttunut ihmisten asioihin?

”Äiti, uskon että Orim on vain huolellinen. Se on tärkeä piirre sotureissa jotka johtavat joukkojaan taisteluun. Eikö näin olekin Orim?”

”Kyllä, huolellinen pitää olla...”

”Asia on sitten selvä, Orim ottaa ritarin paikan huomenna aamunkoitteessa tapahtuvassa hyökkäyksessä. Nyt haluan vetäytyä rukoilemaan menestystä suurelta Thaothilta. Sisala, pyydä palvelijoita näyttämään Orimille hänen huoneensa.”

Huone, johon yrmeä vanha miespalvelija Orimin ohjasi, oli pieni, pimeä ja kylmä kammio linnan merenpuoleisessa päädyssä. Palvelijan viritettyä huoneen takkaan tulen ja haettua Orimille leipää ja juustoa sekä suolattua rasvaista kalaa ruuaksi Orim vetäytyi matalalle laverille nukkumaan.

Hiipuva takkatuli ei enää lämmittänyt kammiota, kun Orim nousi vuoteeltaan. Varovasti hän raotti kammion ovea ja tarkasti, että käytävä oli tyhjä. Vain yksittäinen lyhty paloi pitkän käytävän toisessa päässä. Orim livahti ulos kammiostaan.

Hän hiipi pitkin linnoituksen käytäviä ja aina askeleita tai puhetta kuullessaan hän vetäytyi varjoihin odottamaan, että kiertovartiot tai palvelijat katosivat ja hiljaisuus laskeutui jälleen. Orim kiitti mielessään kaikkia tuntemiaan varkaiden jumalia siitä, että linnoituksessa oli niin vähän ikkunoita. Kylmän teräksinen kuunvalo olisi helposti saattanut paljastanut luvattoman hiiviskelijän.

Orim hiipi ristiin rastiin linnoitusta etsien reittiä, jota pitkin häntä oli aikaisemmin johdatettu. Aina välillä hän uskoi löytäneensä oikeat portaat tai käytävät, mutta sitten jokin uusi portaikko tai yllättävä umpikuja paljasti hänen uskomuksensa vääriksi. Sitten, ollessaan omien hieman epävarmojen laskelmiensa mukaan jossain hyvin syvällä linnoituksen uumenissa, hän yllättäen kuuli pehmeiden askeleiden lähestyvän selkänsä takaa.

Vaistomaisesti Orim sukelsi lähimmän pylvään varjoon ja jäi henkeään pidätellen odottamaan lähestyjää. Kuin itsestään hänen kätensä hakeutui vyölle siihen kohtaan, jossa miekan kahva yleensä oli, mutta sormet haroivat tyhjää. Hän oli jättänyt miekkansa kammioonsa, koska se olisi saattanut olla tiellä tai pitää turhaa meteliä. Askeleet lähenivät yhä samalla kun käytävä kirkastui tulijan kantaman soihdun tai kynttilän ansiosta. Orim ehti jo miettiä, kuka tähän aikaan kulkisi näin syvällä linnoituksessa. Lopulta pitkä laiha hahmo ilmestyi näkyviin ja Orim tunnisti kulkijan pelkkään yöpaitaan pukeutuneeksi Jahomiaksi. Kun tämä oli kääntynyt seuraavan kulman taakse, Orim lähti seuraamaan kynttilää kantavaa kuningatarta. Tämä kulki äänettömin askelin läpi tyhjien salien ja käytävien ja lopulta pysähtyi erään portaikon alapäässä olevien rautaovien luokse. Orim kurkisti varovasti porrastasanteelta ja näki kuinka kuningatar otti yöpaitansa kätköistä esiin avaimen, jonka sovitti sitten lukkoon. Hitaasti naristen suuret rautaovet aukesivat ja kuningatar pujahti sisään.

Orim hiipi varovasti portaat alas ja odotti, että kuningattaren askeleet olivat hävinneet jonnekin rautaovien taakse. Sitten hän seurasi perässä. Rautaovien takana oli suuri sali, jonka holvikattoa pitivät ylhäällä säännöllisin välimatkoin kohoavat marmoripylväät. Kuningattaren kynttilän kajo näkyi jossain syvemmällä salissa. Pylväiden muodostamat varjot tarjosivat Orimille hyvän näkösuojan ja askel askeleelta hän hivutti itseään eteenpäin, pitäen kuitenkin pylväitä aina itsensä ja kuningattaren välissä. Lopulta hän pääsi vain muutaman pylväsrivin päähän kuningattaresta. Tämä oli laskenut kynttilän kiviselle lattialle ja seisoi nyt jonkinlaisen vesialtaan edessä. Orimista näytti, että allas täytti suurimman osan salista ja katosi jonnekin varjoihin. Sen vesi lainehti hitaasti.

Kuningatar avasi hitaasti yöpukunsa nyörejä ja antoi sen pudota nilkkoihinsa. Hän laskeutui veteen vyötäröään myöten ja nosti vettä käsillään päänsä yläpuolelle. Kynttilänvalossa vesinorot kimaltelivat jalokivien lailla kuningattaren valkoisella iholla.

”Olen täällä, herrani”, Kuningatar sanoi pehmeällä äänellä. Vain salin kaiku vastasi hänelle.

Hän toisti sanansa ja valutti uudelleen vettä päälleen, toisti ne vielä kerran ja laskeutui sitten kokonaan veden alle. Orim kurkotti pylvään takaa nähdäkseen mitä tapahtui, mutta vain kuningattaren tekemät pienet aallot rikkoivat veden pintaa.

Äkkiä vedenpinta rikkoutui ja kuningatar nousi näkyviin kuohujen ja roiskuvan veden keskeltä. Jokin oli tarttunut häneen. Kynttilänvalossa synkän vihreä ryppyinen lonkero kiersi kuningattaren vartaloa. Saliin lemahti mädän ja turmeluksen löyhkä, joka toi Orimille mieleen itharalaisen ilotalon sadekauden tulvien jälkeen.

”Herrani, olen tehnyt kuten käskit”, kuningatar sanoi oudon etäisellä äänellä. Orim ei pystynyt sanomaan, johtuiko ääni kivusta vai kenties nautinnosta.

Tumman veden pinta kiehui ja kupli. Pinnan alta nousi yhä lisää lonkeroita, jotka kietoutuivat kuningattaren kiemurtelevan vartalon ympärille. Lopulta näkyvissä oli vain tumma, hitaasti sykkivä kotelo.

Orim hiipi hitaasti lähemmäs altaan reunaa, mutta kuuman terän iskua muistuttava vihlaisu hänen päässään sai hänet pysähtymään. Tulinen veitsi viilteli hänen mieltään ja sai hänet haparoiden hakemaan tukea lähimmästä pylväästä. Kipu voimistui voimistumistaan sumentaen Orimin omat ajatukset ja saaden veden nousemaan hänen silmiinsä. Oudot äänet ja kuvat täyttivät hänen päänsä kuin hän olisi tuijottanut särkyneen peilin vääristyneisiin sirpaleisiin. Kuvien taustalla Orimin mielessä kaikui kaksi ääntä, joista vain toinen oli inhimillinen. Toinen, hennompi ääni kuului selvästi kuningattarelle, mutta toinen ääni raastoi raakuudellaan Orimin entuudestaan särkevää päätä.

Orimin mieleen nousi kuvia kuolevasta mustaa valoa säteilevästä auringosta, johon katsominenkin tuntui jo tekevän sokeaksi. Sen kadottua Orim näki hetken putoavansa läpi tähtikuilujen. Seuraavat kuvat näyttivät hänelle syviä maanalaisia onkaloita täynnä kylmää mustaa vettä ja outoja valkoihoisia pitkäraajaisia olentoja. Kalvakat kolmisilmäiset olennot selvästi palvoivat tähdistä tullutta olentoa jumalanaan. Orim näki välähdyksenomaisia kuvia hirvittävistä rituaaleista ja verisistä uhrimenoista, joissa olennot uhrasivat jumalalleen pinnalta kaappaamiaan vankeja. Samaan aikaan hänen korvissaan soi olentojen outo laulu. Välillä jumala pukeutui uhriensa nahkaan ja käveli maanalaisten olentojen keskuudessa sekä maan pinnalla. Kaikkialla häntä palvottiin pelättynä ja verenhimoisena jumalana. Sitten Orim näki kuvia sodasta maan alla, kuinka tummaihoiset miehet rauta-aseineen tunkeutuivat käytäviin surmaten jumalan palvelijoita sekä orjia. Hyökkääjiä johti kultapartainen

kookas mies, joka kaatoi kirveellään kokonaisia armeijoita edestään. Lopulta mies raivasi tiensä jumalan luokse ja nostatti punaiset liekit korventamaan maanalaisen jumalan lihaa. Jumala pakeni syvemmälle maanalaisiin kylmiin vesiin etsien ulospääsyä liekkien tuottamalta tuskalta. Olentojen laulu Orimin korvissa vaihtui jumalan oman vihan ja tuskan karjaisuiksi, jotka synnyttivät repiviä kivun aaltoja Orimin pään sisällä.

Sitten sirpaleet näyttivät kuvia nuoresta laihasta naisesta rukoilemassa kyyryssä pimeässä huoneessa. Seuraavissa kuvissa jumala havahtui liikkumaan kylmissä vesissä. Naisen rukoukset johdattivat sen hitaasti ylöspäin kohti maan pintaa. Lopulta Orim näki, kuinka rukoileva nainen seisoi linnoituksen alapuolisen altaan reunalla.

Orimin pään sisällä syntyviin ja katoaviin kuviin ilmestyi kuvia naisen tyttärestä, prinsessasta. Tämä seisoi pelosta tärisevänä altaan reunalla samalla kun olennon lonkerot nousivat vedestä häntä kohti. Sitten prinsessa makasi vuoteella kiemurrellen ja vääntelehtien tuskissaan. Viimeisissä sirpaleissa olento istui valtaistuinsalissa ihmishahmossa seuraamassa edessään suoritettavaa ihmisuhritoimitusta.

Kuningattaren rukoilu muuttui yhä kiihkeämmäksi mitä pidemmälle kuvat etenivät, ja hän kuiskutteli jumalalleen rakkauden- ja uskollisuudenosoituksiaan. Lopulta Orim tunsi, ettei enää kestäisi, ja riuhtaisi itsensä väkisin pois tuosta vallan- ja verenhimoisesta lumemaailmasta. Hänen päässään pyörivät yhä välähdyksenomaiset näyt kun hän hoippui hitaasti takaisin salin ovelle ja ylös portaita.

3. Taistelu rannalla

Orim seisoi linnoituksen pihalla aamuhämärässä ja paleli. Hänen edessään värjötteli joukko vartiomiehiä, jotka hypistelivät hermostuneina aseitaan ja kilpiään. Joukkio näytti Orimin silmissä surkealta kolhiintuneissa rintapanssareissaan ja ruosteisissa kypäröissään. Suurin osa miehistä oli selvästi rannikon kylistä linnoitukseen värvättyjä kalastajia tai kiertolaisia. Vain harva näytti siltä, että olisi koskaan nähnyt mitään kapakkatappelua vaarallisempaa.

Onneksi jalkapuoli ritari oli ilmaantunut paikalle ja pitkään miekkaansa nojaten hän piti miehille kannustuspuheen ja antoi neuvoja rynnäköstä alas merenrantaan. Kaikkien yllätykseksi thulelaiset olivat merenkäyntiä uhmaten nousseet maihin jo yön aikana.

”Orim tässä vierelläni johtaa teidät taisteluun. Seuratkaa häntä kunnian poluille.” Ritari Laktot lopetti mahtipontisen puheensa ja taputti Orimia selkään, niin että tämä melkein kaatui. Orim ei kehdannut katsoa miehiä silmiin vaan kääntyi kohti selkänsä takana kohoavaa linnoituksen porttia.

Mitä sanottavaa hänellä voisi olla heille. Ilmeistä päätellen he tiesivät saman kuin hänkin. Tuskin kukaan heistä selviäisi tästä hengissä. Koko ajatus hyökkäyksestä tuntui hullunrohkealta. Miksi he eivät voineet vain linnoittautua muurien suojaan odottamaan, että thulelaiset kyllästyisivät piiritystaisteluun? Toisaalta Orim ei koskaan ollut ymmärtänyt aatelisia ja näiden vieraita käsityksiä kunniasta ja sankaruudesta.

Hitaasti naristen suuri puinen portti aukesi ja paljasti alas viettävän kallioisen rinteen ja kapean hiekkatien, joka johti jyrkästi mutkitellen kiviselle rannalle.

Orim astui ulos portin raosta ja veti keuhkoihinsa suolaista meri-ilmaa. Aamu oli harmaa ja pilvet roikkuivat alakuloisina. Jossain ulapalla sateen harmaa verho pyyhki veden pintaa. Hänen kummallakin puolellaan jyrkät vuoret nousivat lähes pystysuoraan kapealta rantakaistaleelta ja katosivat pilviin.

Kylmä viima nousi mereltä ja löi Orimia kasvoille, ja hän käänsi katseensa vesirajaan. Suuria mustasta puusta veistettyjä laivoja kellui rannan tuntumassa ankkuroituina. Niiden rungot oli veistetty muistuttamaan hirviömäisiä merikäärmeitä ja Orim muisteli kuulleensa, että thulelaiset palvoivat näitä kammottavia laivojaan jumalina uhraten niille orjia ja ryöstösaaliita.

Suuri joukko isokokoisia panssaroituja miehiä oli lähtenyt nousemaan kohti linnakkeen porttia. Thulelaisten näkeminen sai Orimin veren hyytymään. He olivat pitkätukkaisia ja -partaisia ja maalanneet kasvonsa sekä varusteensa punaisiksi kunnioituksena verenhimoisille jumalilleen. Thulelaiset eivät marssineet yhtenä jonona, vaan he kiipeilivät ylöspäin pitkin rantakallioita välillä kiskoen itsensä tovereidensa yli kuin saaliin makuun päässyt verenhimoinen susilauma.

Portilta asti Orim saattoi nähdä thulelaisten irvistyksiin jäätyneet kasvot ja kokonaan mustat silmät. Tarinoiden mukaan thulelaiset söivät ennen taistelua kotisaarensa täplikkäitä sieniä turruttaakseen kipuaistinsa ja kiihottaakseen mielensä taisteluhurmokseen. Nielaisten Orim veti miekkansa huotrasta ja heilutti sitä päänsä päällä merkiksi.

Naristen suuri tammiportti aukesi ja linnoituksen vartiomiehet rynnistivät Orimin ohi kohti rinnettä nousevia thulelaisia. Huumaava aseiden kalahtelu täytti ilman, kun kaksi joukkoa törmäsi toisiinsa. Orim kulkeutui vartiomiesten mukana kohti verenhimoisesti irvisteleviä ja lasisilmäisiä hyökkääjiä. Miehiä kaatui hänen viereltään samalla kun vartiomiesten miekat silpoivat thulelaisten eturiviä.

Isokokoinen thulelainen kiipesi rinnettä ylös aivan Orimin edessä. Mies otti tukea miekkakädellään ja samalla virnisti mielipuolen lailla. Orim sivalsi miestä nopeasti kasvoihin halkaisten miekan terällä tämän suun. Thulelainen nousi seisomaan leuka velttona ihonriekaleista roikkuen. Orim viilsi miehen paljastunutta alavatsaa ja kääntyi saman tien uuden vihollisen puoleen.

Orim sai vaivoin torjuttua päälle rynnistävän itseään isomman vastustajan. Karkaistun taistelukirveen isku oli kuitenkin niin kova, että Orim tunsi miekkakätensä muuttuvan turraksi ja joutui vaihtamaan aseensa kädestä toiseen. Iskun voima oli saanut thulelaisen menettämään tasapainonsa viettävässä maastossa ja hän kumartui eteenpäin. Orim käytti tilanteen nopeasti hyväkseen ja iski miestä käsivarren alle, kohtaan jota hyökkääjän panssari ei suojannut. Miekka upposi syvälle miehen vartaloon ja kuuma veri roiskui Orimin käsille hänen vetäessään miekan ulos kaatuvasta ruumiista.

Orim katseli ympärilleen. Taistelu oli yhtä kaaosta, maassa makasi toistensa päällä verisinä myttyinä niin linnoituksen vartijoita kuin thulelaisiakin. Vartiomiehet näyttivät pitävän pintansa valloittajia vastaan, mutta maksettu hinta oli raskas. Orim torjui sivultaan tulevan iskun ja potkaisi samalla rinnettä kiipeävää miestä kasvoihin. Tämä sortui jonnekin ruumiiden taakse. Äkkiä jokin sujahti hänen päänsä vierestä jättäen vain hiuskarvan verran ilmaa itsensä ja Orimin kasvojen väliin. Orim käännähti ja sai huomata tuijottavansa thulelaisen miekkaa. Mies oli valmistautumassa uuteen iskuun aivan kuten thulelainen Orimin toisellakin puolella. Orim pudottautui polvilleen ja sohaisi miekallaan toisen hyökkääjänsä suuntaan. Epämääräinen älähdys kertoi terän osuneen johonkin. Samalla kuitenkin toinen hyökkääjä valmistautui iskemään kuoliaaksi polvillaan olevan vastustajansa. Orim tiesi ettei ehtisi nostaa miekkaansa ajoissa suojakseen. Nopeasti ponnistaen hän sukelsi eteenpäin yli edessään olevien ruumiiden. Jokin osui häntä takaraivoon samalla kun hän valui alas rinnettä kolhien itsensä kallioon. Viimeinen mie-

likuva, ennen kuin pimeys ahmaisi kaiken, olivat hänen ympärillään ylös rinnettä kiipeävät isokokoiset hahmot.

Jokin ryömi Orimin naamalla hänen herätessään vihlovaan päänsärkyyn. Hän hätisteli ryömijän kasvoiltaan ja aukaisi silmiään. Hänen silmänsä olivat muurautuneet kuivuneesta verestä umpeen ja hän makasi rinteessä kiilautuneena jo kylmenevien ruumiiden väliin. Takaraivoa jomotti, ja vain vartiomiehiltä saatu ruosteinen kypärä oli pelastanut hänen henkensä.

Hetken Orim kuunteli liikkumatta, mutta kuuli vain meren kohinan ja lintujen huudot. Tultuaan vakuuttuneeksi, että oli ainoa elävien kirjoissa oleva ihminen rinteellä, hän kohottautui seisomaan. Hänen vaatteensa olivat kankeat hänen päälleen roiskuneesta verestä, mutta nopean tarkistuksen jälkeen hän ei löytänyt itsestään kuin muutamia naarmuja.

Rinne oli mustanaan thulelaisten ja linnoituksen vartiomiesten ruumiita. Pieniä hyönteisiä ryömi ruumiiden päällä ja pienen matkan päässä lokit tappelivat jo parhaista makupaloista. Orim katseli ympärilleen ja poimi lyhyen miekan erään kuolleen thulelaisen jäykistyneistä sormista. Sitten hänen silmänsä osuivat rannalle vedettyihin pieniin veneisiin, joita thulelaiset olivat ilmeisesti käyttäneet maihinnousuun. Hitaasti hän lähti laskeutumaan niitä kohti.

Linnoituksesta kantautuva huuto pysäytti kuitenkin Orimin ja sai läheisen ruumiilla aterioivan lokkiparven lehahtamaan siivilleen. Joku oli ilmeisesti vielä elossa linnoituksessa. Ehkä se oli prinsessa? Huokaisten raskaasti omalle typeryydelleen Orim kääntyi kannoillaan ja lähti kiipeämään takaisin kohti yläpuolellaan ammottavaa porttia.

Myös kaikkialla linnoituksen sisäpuolella oli jälkiä taistelusta. Rikkoutuneita huonekaluja lojui lattialla ja seinissä ja matoilla oli verisiä tahroja. Ruumiita makasi siellä täällä rojun seassa. Orim kulki varovasti läpi tyhjien hallien ja salien. Aina välillä jostain kuului aseiden kalsketta ja tuskanhuutoja, mutta kun Orim saapui paikalle, hän törmäsi pelkkiin ruumiisiin tai kuoleviin. Orim jatkoi kulkemista päänmäärättömästi. Lopulta hän löysi Laktotin erään portaikon tasanteelta makaamassa verilammikossa tikari selässään. Ritaria ympäröi joukko kuolleita thulelaisia ja hän puristi vieläkin kädessään pitkää verentahrimaa miekkaansa.

Tikari ritarin selässä kiinnitti Orimin huomion. Se oli kullattuine koristeineen ja helmiäiskahvoineen täysin erilainen kuin yksinkertaiset thulelaisaseet. Orimilla meni hetki ennen kuin hän muisti, missä oli tikarin nähnyt. Ase oli koristeellisuudessaan kuin mittatilauksena aateliselle tehty, tai kuningattarelle. Orim poimi tikarin, pyyhki sen puhtaaksi ritarin vaatteisiin ja työnsi sen vyöhönsä. Siitä voisi saada hyvät rahat jollain eteläisten rannikkokaupunkien markkinapaikalla. Sitten hän jatkoi alas portaita.

Ne olivat samat, joita pitkin hän oli seurannut kuningatarta edellisyönä. Tällä kertaa ovi portaiden alapäässä oli auki ja sen takaa kantautui epämääräistä ääntä, kuin vaikerointia ja välillä huutoja.

Orim astui pimeään saliin. Jossain altaan luona kajasti valoa ja liikkuvista varjoista päätellen siellä oli ihmisiä. Orim asteli nopeasti lähemmäs pysytellen kuitenkin koko ajan pylväiden suojassa.

Mustavetisen altaan vesi kuohui ja pärskyi. Vedestä oli työntynyt esiin joukko paksuja lonkeroita, jotka haroivat altaan reunalla niitä vastaan taistelevia viittä thulelaista. Pienen matkan päässä näistä seisoi kuningatar, joka sähisten kirosi hyökkääjiä ja yritti samalla pitää rimpuilevaa prinsessaa aloillaan.

© Antti Vanhatalo 2012

Orim hiipi pylväiden takana kohti prinsessaa kiertäen thulelaiset. Näillä oli täysi työ torjua vedestä nousevia lonkeroita. Hurjista miekkojen ja kirveiden iskuista huolimatta lonkerot eivät tuntuneet vahingoittuvan. Niihin ilmestyi syviä viiltoja ja haavoja, mutta ne umpeutuivat saman tien. Samalla taas thulelaiset näyttivät väsyvän. Heidän iskunsa olivat hitaampia ja torjunnat huolimattomampia. Lopulta eräs heistä kumartui liikaa eteenpäin, ja samalla uusi lonkero nousi vedestä ja kietoutui hänen ympärilleen. Kauhuissaan huutava mies kiskottiin veden alle.

”Mitä sinä täällä teet?” kuningatar Jahomia huudahti huomatessaan pylvään varjoista esiin astuvan Orimin.

”Anna tyttäresi mennä.”

”Älä puutu tähän, hän on vain menossa tapaamaan todellista isäänsä.” Kuningatar retuutti prinsessaa lähemmäs kuohuvaa allasta.

”Isää, isää? Minun isäni on kuollut!” Sisala huusi.

”Se pelkuri ei koskaan ollut todellinen isäsi.” Joukko lonkeroita nousi kuningattaren takaa ja kurottautui kohti prinsessaa. ”Nyt saat tavata todellisen isäsi!”

Kuningatar tönäisi tytärtään kohti allasta, mutta tämä kierähti sivuun. Kuningatar menetti samassa tasapainonsa ja horjui altaan reunalla. Orim astui nopeasti eteenpäin ja yritti iskeä kuningatarta miekallaan.

Salamannopeasti vedestä nousi kuitenkin lonkero, joka kietoutui Orimin miekkakäden ympärille. Miekka kirposi hänen otteestaan ja putosi kalahtaen kiviselle lattialle. Orim tarttui vapaalla kädellään lonkeroon. Pehmeästä ulkomuodostaan huolimatta lonkero oli kuin teräsvaijeria, eikä antanut periksi vaikka Orim kuinka yritti vääntää sitä irti itsestään. Hitaasti mutta vääjäämättömästi lonkero alkoi vetäytyä kohti veden pintaa vetäen Orimia mukanaan.

Sivusilmällä Orim näki kuinka kuningatar oli tarttunut tytärtään hiuksista ja kiskoi tätä kohti altaan reunaa. Prinsessa yritti taistella vastaan kynsimällä äitinsä käsivarsia, mutta tämä näytti olevan kaksikosta vahvempi

Uusi lonkero nousi vedestä, kietoutui Orimin jalkojen ympärille ja nosti hänet ilmaan. Hetken Orim heilui kivilattian ja vedenpinnan välillä, kunnes lonkerot kiskaisivat hänet pinnan alle.

Orim ehti hädin tuskin vetää ilmaa keuhkoihinsa kun hän oli jo jääkylmän mustan veden syleilyssä. Kylmyys iski häntä vasten ja sai hänet melkein aukaisemaan suunsa. Hetkeen hän ei nähnyt muuta kuin vesikuplia ja niiden seassa vilahtelevia lonkeroita. Mihin vedenalaiseen helvettiin hän oli joutunut! Kylmä vesi imi lämmön hänen raajoistaan ja sai niin kädet kuin jalatkin särkemään, puhumattakaan takaraivon ruhjeesta.

Lonkerot vetivät häntä yhä syvemmälle. Jotakin häämötti niiden keskellä, jotakin pyöreää ja teräväreunaista. Orimin keuhkoja pakotti, hän ei tiennyt enää kuinka kauan oli ollut pinnan alla ja mitä maan päällä tapahtui. Hänen miekkakätensä oli lähes tunnoton, ja vaikka hän edelleen riuhtoi vapaalla kädellään siitä kiinni pitävää lonkeroa, se ei antanut periksi. Orimin kylmän kohmettamat sormet liukuivat kerta toisensa jälkeen turhaan pitkin lonkeron sileää pintaa. Sitten hän näki, minne lonkerot olivat häntä kiskomassa.

Jossain Orimin alapuolisessa syvyydessä lonkerot yhdistyivät mielipuoliseksi kihiseväksi kimpuksi, jonka keskellä oli valtava kellertävää valoa loistava luometon silmä. Silmää reunustivat paksut nahkapoimut, aivan kuin huulet, joista kasvoi veitsenteräviä piikkejä. Lonkerot vetivät häntä vääjäämättömästi kohti noita hampaita, joista osa oli riittävän pitkiä seivästämään aikuisen miehen.

Orim kokosi kaikki voimansa ja yritti vielä kerran rimpuilla irti lonkeroiden pihtimäisestä otteesta. Taistelu oli turhaa ja kulutti vain hänen entuudestaan vähiä kylmän ja hapenpuutteen verottamia voimiaan. Rimpuillessa Orimin vapaa käsi kuitenkin osui johonkin kovaan, joka painoi hänen vyöllään kylkeä vasten. Hetken hän tunnusteli sitä, kunnes muisti mistä oli kyse – kuningattaren helmiäiskoristeinen tikari. Orim veti sen varovasti vyöltään samalla kun lonkerot vetivät hänet vain muutaman metrin päähän silmästä. Sitä reunustavat piikit törröttivät hänen kummallakin puolellaan, ja lonkerot veivät Orimia vääjäämättömästi niitä kohti. Orim keskitti kaikki voimansa ja sivalsi nopeasti alaspäin tikarilla. Veden vastuksesta huolimatta terä leikkasi syvään hänen jalkojaan vanginneeseen lonkeroon ja sai sen irtoamaan. Vesi hänen ympärillään sumeni ja kiehui. Uusia lonkeroita kääntyi Orimia kohti. Hän iski nopean sivalluksen miekkakättä pitelevään lonkeroon ja vapauduttuaan siitä sukelsi syvemmälle silmää kohti. Piikit raapivat hänen ihoaan, mutta eivät osuneet. Orim polkaisi jaloillaan vauhtia veitsi edellään. Ase upposi johonkin pehmeään ja hyytelömäiseen kahvaa myöten.

Hirvittävä rääkäisy täytti Orimin mielen ja lonkerot kiemurtelivat hänen ympärillään. Silmä niiden keskellä vajosi yhä syvemmälle hitaasti hiipuen ja kadoten lopulta kokonaan. Orim potki itseään ylöspäin vaikka keuhkoja pakotti ja hän joutui pinnistelemään kaiken keskittymisensä, ettei olisi aukaissut suutaan. Hitaasti hän nousi ylöspäin.

Lopulta hän tavoitti vedenpinnan ja altaan reunan. Ilma ei ollut koskaan tuntunut yhtä hyvältä virratessaan taas hänen nääntyneisiin keuhkoihinsa. Tärisevin käsin Orim veti itsensä ylös altaasta.

Salin lattialla melkein altaan reunalla makasi kuningatar hitaasti laajenevassa verilammikossa. Hänen takanaan seisoi prinsessa Sisala, joka puristi käsissään veristä miekkaa. Prinsessan siniset silmät leimusivat raivosta. Mutta salissa ei ollut muita elollisia.

”Lähdetään täältä!” Orim tarttui prinsessaa kädestä. He juoksivat läpi salin ja ylös sen takana olevat portaat. Portaiden yläpäässä Orim pysähtyi eikä osannut sanoa, mihin heidän pitäisi mennä. Sisala kuitenkin tarttui häntä kädestä ja johdatti heidät läpi kuolleiden täyttämän linnoituksen. Astuessaan ulos harmaalle rannalle Orim oli kuulevinaan jostain linnoituksen syvyyksistä kantautuvan turhautuneen karjaisun.

”Miksi tulit takaisin?” Sisala kysyi nojaten aalloilla keinuvan veneen kokkaan.

”En tiedä, en todellakaan tiedä”, Orim sanoi ja yritti soutaa venettä sivuaallokossa kauemmas rannasta. Isot maningit peittivät jo taakseen thulelaisten tyhjinä kelluvat laivat sekä rannalla makaavat ruumiit.

”Minunko takiani? Ajattelinkin että olet juuri sellainen sankari, josta tarut kertovat. Enkä ollut väärässä.”

”Ehkä, ehkä en. Tai sitten en vain pidä yksin matkustamisesta”, Orim mutisi melkein itsekseen ja jatkoi airojen kanssa ponnistelua. Jossakin etelässä olisi varmasti jotakin ryöstämisen arvoista.

Jani Kangas *on tamperelainen kirjoittaja ja kannattaa Tapparaa. Hänen kirjalliset esikuvansa löytyvät 30-luvun amerikkalaisesta pulpkirjallisuudesta, eikä hän aio kirjoittaa romaania.* ***Maanalaisten vesien vangit*** *on saanut innoituksensa Robert E. Howardin ja Henry Kuttnerin miekka&magia-tarinoista, ja Orimin seikkailuille on luvassa myös jatkoa.*

© Santeri Viljakainen 2012

Anne Leinonen

Elä vie neittä pahoille

Tanssittiin tyttäreni häitä ja kaikki oli niin kuin pitikin: morsian kaunis, sulhanen änkyrässä, häävieraat juovuksissa. Kuten aina, olivat juhlat rönsyilleet tuvan puolelle, pirttipöydän äärellä pelattiin korttia ja sahtitynnyreillä kävi kuhina.

Yhtäkkiä joku juhlijoista nauraa kihersi ja nauru leikkasi ilmaa kuin puukko, ja sitten oli aivan hiljaista.

”Haastatko kanssani riitaa?” isäntä kysyi tuvassa istuvalta vieraalta, jota minäkään en tuntuksi tuntenut. Isäntä seisoi pirtin lattialla, paita repsottaen ja kädet valmiiksi nyrkissä. Hän eittämättä oli näky, jolle saattoi äänekkäästi nauraa. Mutta tosissaan hän silti oli, kärtyllä tuulella kuten aina.

”Mitä jos haastankin”, muukalainen vastasi ja siemaisi oluttaan niin että vaahto valui suupielistä ja rääppeet joutui pyyhkimään hihansuulla.

Nostin jo hiilihangon käteeni. Jos tulisi tappelu, niin sen katkaisisin heti alkuunsa. Ainokaiseni oli menossa naimisiin, pitkin hampain olin siihen suostunut, mutta kun olin suostunut niin en halunnut verta tämän juhlan ylle.

”Nyt ei ole oikea paikka kinata”, minä toppuuttelin. ”Ei juhlista ole kertaakaan käännytetty edes mierolaista pois.”

Mutta mieheni ei minua kuunnellut. Joskus hän oli sitä tehnyt, mutta ei nyt, kun sahti oli sumentanut hänen ajatuksensa.

”Mikä mies lienet, en ole sinua ennen nähnyt?” hän jatkoi. ”Kaikenlaisia puitukoita sitä nykyään kuljeksii.”

”En minä hae kanssasi toraa. Olen tullut pitämään kanssanne hauskaa”, mies sanoi nyt kepeästi ja laski viitan lattialle.

Hän sipaisi kätensä vyölleen ja väkijoukko astui askeleen taaksepäin. Isäntä etsi jo katseellaan jotakin kättä pidempää, mutta kun muukalainen otti aseensa esiin, kaikki näkivät, että se oli puuta. Huilu. Yksinkertainen, pajusta vuoltu huilu.

Hän puhalsi siihen yhden kuulaan sävelen ja väkijoukko rentoutui silmin nähden. Kun hän loihti huilusta pätkän hilpeää polkkaa, häävaen puhe alkoi taas ja muuttui pian iloisek-

si sorinaksi. Juhlat jatkuivat kuten niiden pitikin jatkua. Muukalainen nyökkäsi isäntään päin ja asteli pihamaalle, jossa muut musikantit tunnustelivat soitintensa vointia. Tanssit alkaisivat pian.

Isäntä tarttui pöydällä olevaan sahtikiuluun ja tyhjensi sen yhdellä kulauksella.

”Hänestä tulee meille vielä harmia”, isäntä puhisi.

”Ole rauhassa. Ei kukaan riko häärauhaa.”

Mieheni tyytyi sanoihini, mutta huomasin, että hän pälyili korttipöydästä pihamaan suuntaan.

Minulla oli omat epäilykseni, mutta kätkin ne visusti sydämeeni. Kuljin tuvan ja pihamaan väliä ruokia kantaen ja näin kyllä, mitä juhlissa tapahtui. Musikantti vilkuili tytärtäni puolisilmällä, muka kuin olisi vain ollut utelias näkemään kauniin morsion, mutta asiassa oli muutakin. Ei kukaan katsonut naista noin, ellei olisi kantanut mukanaan jotakin yhteistä salaisuutta.

Tyttäreni näytti olevan viattoman tietämätön saamastaan huomiosta, ja siitä arvelin, että turmellusta heidän välillään tuskin oli tapahtunut. Mutta silmänsä muukalainen oli tyttäreeni iskenyt, se oli varmaa. Kyllä minä tuon katseen tunsin.

Sulhanen oli jo rehvakkaassa nousuhumalassa, hänen äänensä kantautui muiden nuorukaisten puheen harjalle. Hänestä ei ollut omastaan huolehtimaan.

Lähetin piiat hakemaan lisää sahtia, se ei saisi loppua kesken. Ja lihaakin olisi paistettava lisää, sillä kuten aina, oli juhlien väkimäärä kuin itsestään kasvanut. Kävin viemässä tyttärelleni tädin tuoman lahjan ja samalla kuiskutin hänen korvaansa kysymyksen. ”Tunnetko sinä tuon pelimannin?”

Tytär käänsi päätään, hymyili vienosti, vilkaisi muukalaiseen, jonka sormet tanssivat huilun aukoilla.

”En ole koskaan nähnytkään.”

”Etkö varmasti?”

”Jos olisin nähnyt hänet aiemmin, olisin ottanut hänet itselleni”, tytär vastasi ja nauroi iloisesti. Sitten kylän neidot tempasivat hänet tanssiin ja hän kiepsahti saarnani ulottumattomiin.

Olin nähnyt tuon katseen monta kertaa, kun olin katsonut hopeoidun peilin kuvajaista. Noin katsoi nainen, joka tunsi niin vahvasti munaskuissaan, että oli valmis kuolemaan. Olin kylvettänyt tytärtäni pienenä ja lukenut loitsun, jotta hän olisi jäänyt kotiin, mutta miehelään hänen mielensä oli silti tehnyt. Vaikka olin pitänyt loitolla kaikki taudit ja vaivat, ei siltä yhdeltä ainoalta voinut omaansa suojella – sen voima oli liian vahva minullekin.

Outojen aatosten virta kiersi mielessäni. Missä olin nähnyt miehen aikaisemmin?

”Hyvät juhlat olette hääpäiväksi järjestäneet”, naisväen suusta kuului.

”Ja komiat säät.”

”On morsian niin kaunis.”

”Ja tuo sulhanen. Hyvään taloon vie tyttäresi.”

Kylän juorukellot olivat jo huomanneet muukalaisen aiheuttaman porun ja kärkkyivät uutisia. Pahanilmanlinnut, mokomat! Aina haaskalla hyviä juoruja saalistamassa. Mutta minulta ei kerrottavaa herunut. Mistä minä olisin tietänyt, olin ainokaistani hyvin vahtinut, en laskenut miehelään ja aina olin iloisen elämän vaaroista varoittanut. Olin häntä niin pitkään saanut vartoa, mahoksi minut oli jo ehditty tuomita ja mieheni tuhkamunaksi, kunnes meidät lopulta oli tällä kassikalla siunattu. Mies olisi kernaasti ottanut pojan, mutta tyttöön oli tyytyminen.

Nyt huoli puristi sydänalaa. Oliko pelimanni kietonut tytön pauloihinsa, lumonnut katseellaan? Miehellä täytyi olla sellainen silmä. Pelko kiemurteli ihollani kylminä hikipisaroina. Tunsin itseni ja tunsin tyttäreni, meidät oli samasta puusta veistetty. Muukalainen tiesi ongelmia. Liitto, jota nyt tanssittiin, ehkä sitä tanssittiin rakkaudesta mutta ennen kaikkea käytännön syistä. Tyttäreni oli rakastunut, koska ei ollut löytänyt rakkaudellensa parempaa kohdetta. Jokaisella oli tarve rakastaa, lämmittää rakkauden hornankattilaa sisällään, ja tuo kattila täytyi ammentaa täyteen hekumaa, jotta ihminen olisi onnellinen. Kattilan pystyi täyttämään niin monen ihmisen kanssa. Jos odotti vain sitä oikeaa, se jäi kokonaan täydentämättä. Ja jos taas ammensi sen täyteen liian varhaisessa vaiheessa, saattoi onni kävellä vastaan silloin, kun kihlat jo koreilivat sormissa ja oli tiineenä miehelleen.

Tyttärelleni oli käynyt juuri niin.

Mitä voisin tehdä? Miten suojelisin häntä siltä ikiaikaiselta tyhmyydeltä, johon tyttäret aina sortuivat? En voisi puhua tyttärelleni järkeä, rakkaus ei kuunnellut koskaan järkeä eikä sitä, joka yritti takoa sen pintaan muotoa.

Voisin tarttua ainoastaan mieheen, minun oli tehtävä mies kyvyttömäksi, saatettava hänet pois juhlista. Ja sen tekisin, vaikka joutuisin rikkomaan vieraanvaraisuuden sääntöjä.

Palasin takaisin pihamaalle ja etsin katseellani musikanttia. Sanoilla saisin taivutetuksi hänet pois, jos en muuten niin voimasanoilla.

Ja sitten naapurikylän miehet ratsastivat pihamaalle. He huusivat kuin metsärosvot, piiskasivat vaahtoaviin hevosiinsa vauhtia ja kaappasivat tyttäreni hevosen selkään. Tytär nauroi ja kiljui samaan hengenvetoon.

Kun omat miehemme tulivat saunalta takaisin, he nostattivat raivoisan metelin, hakivat aseensa ja varustivat hevosensa. Kaikki sujui kuten oli ennalta sovittu, vaikka näyttikin siltä, että juhlista ei poistuttaisi ilman ruumiskasaa.

Miesten mentyä naiset ja paikan päälle jääneet miehet jatkoivat juominkeja. Nyt olisi tilaisuuteni. Etsin katseellani musikanttimiestä, mutta en nähnyt häntä missään.

Mies oli lähtenyt neidonryöstöön mukaan.

Kirosin maan ja veden jumalien nimeen ja juoksin talliin. Yhtään hevosta ei ollut enää paikalla. Harkitsin mitä tekisin, mutta asia ei ollut enää päätettävissäni.

Pahan aavistaminen sydän sykkyrällä tuo pahaa: ryöstöretkeltä palasi hiljaisten miesten seurue. Sulhanen roikotti päätään, mieheni silmissä oli synkkä katse, jonka vain viinan hukuttava voima veisi mennessään, jos sekään.

Vankkureilla makasivat musikantti ja tyttöni hengettöminä, teräksen lävistäminä.

Heittäydyin tyttäreni ruumiin päälle, huusin ja valitin, mutta minut vedettiin väkisin pois.

Ja niin minulle kerrottiin, mitä oli tapahtunut.

Naapurikylän miehet olivat ryöstäneet morsiamen, mutta niin oli käynyt, että musikantti oli jonkun kumman seurauksena ollut heidän mukanaan. Sitä ei kukaan ollut ihmetellyt, musikantti oli heitä soitollaan viihdyttänyt. Miehet olivat saapuneet ennalta sovitulle metsäpirtille, saattaneet morsiamen sen sisälle ja laittaneet vartijat ovelle, kuten oli sovittu.

Kun hääväki tuli paikalle vaatimaan omaansa, ja sulhanen antoi vaaditut lahjukset, avattiin pirtin ovi. Mutta morsianpa ei ollut enää siellä.

Sitä he aikansa ihmettelivät, kunnes muistivat musikantin. Eikä häntäkään missään näkynyt. Sulhanen osasi jo tässä vaiheessa syyttää musikanttia oikeasta ryöstöstä, ja metsämiehet jäljittivät pian yksinäisen hevosen jäljet, jotka veivät pirtiltä poispäin.

Oli miesjoukko, hevosia ja valmiiksi hurmenneet tunteet. Takaa-ajo käynnistyi saman tien. Ja vaikka nuoripari ratsasti kuin horna hevosen jalkojen alla, saavutti sulhasen joukko heidät nopeasti.

Huonoksi onnekseen he pakenivat kalliokielekkeelle, jolta ei ollut poispääsyä. Alhaalla odotti kivinen koski, edessä vainoajien saartorengas. Morsian ei rynnännyt sulhasensa syliin, vaan jäi seisomaan ryöstäjänsä viereen.

Isäntä tarttui miekkaan ja sanoi: ”Luovuta tyttäreni, niin säästän henkesi.”

”Miekka ei minuun pure”, muukalainen vastasi terävästi. ”Ei tuli eikä vesi. Turhaan minua vastustatte.”

”Morsiantani et vie!” sulhanen huusi.

”Minä en rakasta sinua enää”, tyttäreni yritti sanoa sulhaselleen, mutta kukapa hänen sanojaan olisi kuunnellut. Hän oli nyt vain vaimo, ja vaimon osa oli olla hiljaa ja totella miestään.

Tyttäreni ei ollut avionrikkoja, ei ollut vielä siihen mennessä ehtinyt loata liittoa, ja siksi hänen kohtalonsa oli kohtuuton.

Hääväki ei käynyt joukolla muukalaisen kimppuun ja vanginnut häntä, mikä olisi estänyt murhenäytelmän. Sulhasen täytyi hakea oikeutta, koska sellainen oli miehen kunnia. Sulhanen oli tuonut ison lyömämiekan mukanaan ja heilutteli sitä nyt tottuneesti. Hän oli osallistunut vainotielle ja ehtinyt ottaa osansa surmatöistä.

”En halua tappaa sinua”, muukalainen sanoi.

Sulhanen hyökkäsi sumeilematta päälle, hän oli kuuro ja sokea härkä, vihansa vallassa. Muukalainen väisti ketterästi, liikautti silmää nopeammin kättään, ja miekka pisti sulhasta jalkaan.

”Ei miekka, ei tuli, ei vesi”, muukalainen sanoi. Sitten hän otti vyöltään huilun ja alkoi soittaa. Miesjoukko kavahti taaksepäin. Muukalainen soitti ja kun sulosoinnut nousivat hänen soittimestaan ilmaan, tuntui kuin aika olisi ympärillä pysähtynyt.

Kaikkiin muihin se tehosi, mutta ei mieheeni. Hän juoksi sulhasen perään ja tarttui tätä kädestä. Muukalainen oli hämmentynyt ja ravisteli herhiläisen pois kimpustaan, mutta soitto katkesi ja lumous särkyi.

”Antakaa meidän mennä”, tyttäreni huudahti. ”Antakaa meidän olla, ettekö te ymmärrä, tämä on jotakin suurempaa.”

Tyttäreni oli korviaan myöten rakastunut. Hän ei välittänyt sulhasestaan, tarttui vain musikantin vyötäisille ja hymyili niin kuin rakastuneet hymyilevät. Se ajoi sulhasen hulluksi. Sulhanen tarttui miekkaan ja huitoi sillä ympäriinsä.

Ja silloin miekka lipesi ja viilsi ainokaiseni kaulaan viillon. Ei hän heti kuollut, mutta elämä pakeni sellaisesta haavasta hetkessä. Musikantti huudahti ja kumartui tyttäreni puoleen. Mieheni tarttui miekkaansa ja survaisi sen musikantin vatsaan. Mies, joka ei voinut kuolla, kuoli kumminkin – se oli ollut perätön uhkaus ja väite.

Nyt heidän ruumiinsa makasivat saunassa ruumislaudalla odottamassa. Hääjuhlista oli tullut ruumiinpeijaiset, oudot juhlat sinänsä, sillä vieraat olivat yhä pukeutuneet valkoisiin ja värillisiin, ja koko pihapiiri oli koristeltu koivunoksin ja seppelein.

Minun luonani käytiin kädestä pitäen ottamassa osaa. Kestin sen kaiken, mutta vain siksi, että kaikki ei ollut vielä menetettyä.

Olin muka menevinäni pikkulaan, mutta hiivinkin kellarin ovelle. Katsoin, ettei kukaan huomannut, sitten avasin luukun ja sujahdin maan syleilyyn piiloon. Valo siivilöityi

kellariin pienen luukun kautta. Pöly leijui ilmassa päättymättömänä myräkkänä. Aika oli täällä pysähtynyt, itkuvirsien valitus kuului vaimeana ja poissaolevana. Täällä kuulin vihdoin omat ajatukseni.

Menin kellarin perälle ja kaivoin röijyjen ja taljojen alta esiin puisen, rautavanteisen arkun. Otin uumaltani avaimen ja sujautin sen lukkopesään. Ruoste ja käytön puute oli jäykistänyt lukon, mutta sain väännettyä arkun auki.

Ummehtunut, yrttinen tuoksu tulvahti sieraimiini.

Isomummoni perut. Noidan jäämistöt. Naisen väki.

Kun olin ollut aivan pieni, oli kalmantauti tullut kotikylääni. Jäin viikossa isättömäksi ja äidittömäksi, eikä kylästäni säästynyt muita. Sinne minun olisi kuulunut kuolla, kylän ihmisten joukkoon, mutta sen sijaan jouduin hautaamaan heidät kaikki niin kuin minulle oli neuvottu. Suruissani löysin sukuni tavaroiden joukosta arkun. Silloin mieleeni tulivat isomummuni kaikki opetukset, suvussa kulkenut perimätieto, se miten vesikalma hoidettiin, miten paholaista päästettiin.

Selvisin pitkän taipaleen metsän läpi naapurikylään. En aivan yksin, mutta selvisin kuitenkin. Toisessa kylässä minut otettiin säälien vastaan ja osoitettiin erään vanhan emännän kasvattilapseksi. Siellä opin lisää naisen väestä ja miten sitä käytettiin, mutta olin aina peittänyt todellisen luontoni, sen että minä tiesin ja näin enemmän kuin muut.

Aikuisiällä käytin taitojani säästäen. Mieheni ei niistä perustanut, hän oli nuorempana matkoillaan käynyt alisessa maailmassa ja suhtautui epäillen kaikkeen ylimaalliseen. Naisen väki sai hänet pelkäämään. Kerran pelastin hevosemme: jos se olisi kuollut olisimme joutuneet ahdinkoon, josta emme olisi selvinneet. Siksi laitoin hevosen tallin lattialle makaamaan ja haaroin sen yli kahdesti kalmalta suojellen.

Hevonen oli parantunut, eikä mieheni moittinut. Miksi olisikaan? Olin säästänyt perheen suurelta onnettomuudelta. Mutta sen jälkeen hän pelkäsi minua entisestään.

Tätä onnettomuutta en ollut pystynyt estämään tai ennalta näkemään. En suostunut hyväksymään sallimuksen ratkaisua. Siksi kätkin helmoihini sen minkä tarvitsin ja hiivin saunalle.

He makasivat rinta rinnan. Suvun naiset olivat pesseet molemmat ruumiit ja käärineet häälakanoihin, kuin kapaloihin.

Silitin tyttäreni siloposkia, muistin vielä kuinka hän oli paljasjaloin juossut pihalla, kuinka olin opettanut häntä puhumaan ja suojellut väellä metsältä. Tytön kaulan olin omin käsin käärinyt harsoon: nyt poistin sen, yhä haava ammotti aukinaisena, verta ei siitä enää tullut. Ja muukalainen makasi yhtä vaitonaisena. Hänen kasvonsa olivat aavistuksen tutut, mutta en vieläkään osannut sanoa, missä olin hänet aiemmin nähnyt, vaikka tiesin tavanneeni.

Saunan taakse oli tuotu maitokärryt, jotta heidät olisi voinut huomenna viedä siunattuun maahan. Sulhanen ja mieheni eivät olisi halunneet antaa muukalaiselle sieltä sijaa, mutta kylän pappi oli vaatinut: heittiö tai ei, oli hänen päästävä siunattuun maahan, ettei sielu palaisi myöhemmin kummittelemaan.

Mutta ei miehestä sieluineen ollut väliä. Vain tyttärelläni.

Seisoin hirsien päädyssä ja kutsuin bannikin paikalle. Ei se näkyviin tullut, pysyi vain ruipelo varjoissa niin että silmät kiiluivat pimeästä, mutta silti se minua kuunteli. Se oli sukuani pitkään palvellut ja oppinut pelkäämään äkkipikaista luontoamme. Kerroin sille mitä halusin, ja se lupasi minua auttaa. Ei se kysellyt, oliko teoissani tolkkua vai ei, sille riitti että se sai minut siten pauloihinsa, velalliseksi, ja joku päivä joutuisin siitä vielä maksamaan.

Se auttoi minua nostamaan ruumiit kärryille ja seurasi, kun työnsin niitä pihapiirin ulkopuolelle. Luonto oli hiljennyt, tuulikaan ei valittanut nurkissa. Matka kallioiden päälle oli raskas ja hiki virtasi otsalta silmiini ja suuhuni, mutta luja tahto ajoi minua eteenpäin.

Lopulta sain tyttäreni ruumiin lasketuksi kiville. Kuutamo oli noussut taivaalle, tähdet kivunneet kannelle. Elokuinen yö oli viileä.

Bannik piirsi taikapiirin kalliolle, juurrutti rautakehän maaemon helmoihin ja kasvatti ylisiin taivaisiin. Sen loitsu oli niin väkevä, ettei kukaan kulkisi kalliolle tai sieltä pois.

Tuska oli kovettanut vatsani rautaiseksi vanteeksi ja hämärtänyt pääni sumeaksi pyörteeksi. Horjuvin jaloin kiersin kalliota ja piirsin hiekkaan ja roskiin kuvioita. Ripottelin luutarhan multaa maahan, laitoin yrtit ympärille. Luin äitini minulle opettamat sanat.

Asettelin tyttären tarkasti pää Pohjantähteä kohden.

Otin puukon, ja viilsin sillä kaulaani viillon, riittävän syvän, jotta veri virtasi, mutta ei liian nopeasti.

Sitten kumarruin tyttäreni ylle ja valutin verta hänen haavaansa. Valutin, kunnes päässäni huimasi ja maailma pyöri, ja sitten sanoin sanat, joilla haavastani virtaava veri seisahtui.

Nyt ei ollut mitään tehtävissä, vain odottaminen.

Mutta elämä ei alkanut virrata tytössä.

Loitsuni oli mennyt hukkaan, väki ei toiminut – eikö mahtini ollut riittävä? Tällä samaisella voimalla tiesin äitinikin herättäneen isomummun henkiin, kun käärme oli myrkyttänyt hänet kuoliaaksi.

”Voimia on sinullakin, vaan ei riittämiin”, muukalainen sanoi rattailta ja säikäytti minusta miltei sielun irti. Hänen silmänsä tuijottivat minua. Kalman väri pakeni hänen kasvoiltaan ja tummanpuhuva elämä palasi.

Hänen äänensä oli muuttunut, nyt se oli syvempi ja täyteläisempi.

Ja tuon äänen minä tunsin. Se värisytti kehoani, kumisi takaraivossa ja sai polveni veteliksi.

Tuon äänen tunsin missä tahansa, se –

”Sanoin sinulle, että tulisin vielä jonakin päivänä hakemaan omani. Niin tulin kuten lupasin.”

Hän nousi istumaan ja hymyili minulle hymyä, joka hyyti loputkin verestäni.

Kyllä minä hänet tunsin.

En ollut saanut kohtuani kestämään kantavana. Joka kerta, kun mieheni siemen oli saattanut minut raskaaksi, kului viisi tai kuusi viikkoa, kunnes lapsen alku tuli ulos. Olin yrittänyt käyttää siihen naisen väkeä, mutta ei sekään ollut auttanut – lapsena sairastamani tauti oli jättänyt minuun merkkinsä ja tämä oli sen viimeinen keino kostaa, että olin jäänyt henkiin. Kun en muuta keksinyt, olin kutsunut hänen nimeensä, olin rukoillut ja anonut. Ja peijakas oli minulle vastannut. Hän oli tullut minulle sulhoksi ja auttajaksi.

Hän oli antanut minulle kuuman yön, hekuman ja täyttymyksen, ja yön seurauksena siemenen, joka ei kumartanut tautia eikä muitakaan vaivoja. Olin itkenyt onnesta, kun kohtuni oli kantanut sikiön kolmannelle kuulle, sitten viidennelle. Synnytyskin oli ollut helppo, toisenlainen kuin kylän muilla naisilla.

”Olen sanani mittainen.”

”Sinä ruoja, mene takaisin sinne, mistä olet tullut!”

”Sinä sait pitää häntä kaksikymmentä vuotta, nyt on minun oikeuteni”, mies sanoi. ”Hyvin olet tyttäremme kasvattanut, ja siitä kiitän. Olen pitkään ollut yksin ja nyt vihdoin saan majaani vertaiseni naisen. Hänen kohtunsa on hyvä kantamaan hedelmää.”

Mitä olinkaan mennyt tekemään? Mihin syntiin erehtynyt? Oli ollut niin helppoa unohtaa vanhat sopimukset, hukuttaa sitoumukset arjen alle: tytär oli varttunut aivan tavalliseksi, ei osoittanut mitään erityistä, ei herättänyt sanoillaan minussa pelkoa. Ja olin jo alkanut uskoa, että hän oli sittenkin mieheni tarpeista tehty.

Peijakas sanoi yhden sanan ja tyttäreni rintakehä vavahti. Tytär aukaisi silmänsä ja nousi hitaasti seisomaan. Silmien katse oli samea, huulilla ja poskilla sinertävä sävy. Minä huokaisin syvään ja jalkani pettivät silkasta hämmästyksestä.

Tytär kääntyi puoleeni. Hän hengitti, mutta pelkästä tottumuksesta, muistaen että niin piti tehdä.

”Älä lähde tuon pahan matkaan”, sanoin tyttärelleni.

Hän katsoi silmillään, mutta vain koska oli niin tottunut tekemään. Ei hän minua kuullut.

Mies ojensi kätensä ja tytär tarttui siihen. Peijas lähti taluttamaan tytärtäni pois, ja tytär käveli perässä kuin nalkkipää.

Minä tartuin tytärtä käsivarresta kiinni ja vedin puoleeni. Peijakas heilautti vapaata kättään, otteeni kirposi ja lennähdin takaisin maahan. Päässäni jyskytti ukonilma.

Mutta onnekseni olin pyytänyt bannikia avuksi. Ei se peijakasta estänyt – hän käveli rautapiirin läpi vaivattomasti kuin vetisen kuplan halki. Bannikin loitsu oli minullekin haitallinen, itse olin pyytänyt, ettei kukaan saanut tulla eikä poistua. Siksi jäin hapuilemaan kehän sisälle.

Mutta niin jäi tyttärenikin, ja hänen eloton ruumiinsa putosi maahan makaamaan.

Suutelin hänen kylmiä poskiaan ja elottomia käsiään.

Mikä kohtalo, mikä kirous! Ja minä olin tyttäreni siihen tuominnut, minä, valitsemalla hänelle sellaisen isän, joka ei koskaan antanut velkaa anteeksi.

Velvollisuuteni oli toimia nyt, kun tytön sielu oli vielä ruumiissaan.

Tunsin kantapäilläni miehen voiman, heikko loitsu piti hänet vaivoin kaukana. Hän oli lähellä, ja tulisi omaansa hakemaan. En uskonut, että kirkkomullat pitäisivät häntä poissa. Oli luotettava kalman voimaan, oman kylän väkeen, niiden sukulaisten mahtiin, joille olin hyvästit jo heittänyt.

Nyt oli kauhein edessä. Omin käsin minun olisi se tehtävä, haudattava tytär tuuleen ja kutsuttava siivekkäät noutajat häntä hakemaan. Jos hän ei pääsisi kirkon multiin ja kirkon taivaaseen, olisi edes muinaisten lintukoto häntä varten.

Luin sanat, otin vyöltäni emännän veitsen. Laskin puukon rinnan päälle. Pohjoisesta etelään ja idästä länteen minun olisi hänet aukaistava, nostettava jokainen ruumiin osa yksitellen kivelle ja luettava sille lähdetys.

”Omasta tahdosta minä isäni mukaan lähdin”, tytär puhui.

En aikonut kuunnella. Hän puhui peijaan suulla, eikä niihin sanoihin ollut uskominen.

”Tämä on minun tahtoni”, tyttären suu sanoi. ”Älä estä minulta onnea.”

Painoin hänet painollani maahan, mutta nyt käteni tärisi. Vaikka hän oli jo tuonelan tuville matkalla, en silti saattanut lyödä ainokaistani terällä. Ei semmoiseen yhdenkään äidin kuulunut ryhtyä, ei siksi äiti ollut synnyttänyt lastaan. Mutta minä en jättäisi häntä peijaan vaimoksi, vaikka hänessä virtasikin peijaan veri.

Taas tyttären silmät räpsähtivät auki, ja minä painoin ne kiinni.

Katselin taivaalle, linnut siellä jo kaartoivat ja kutsuen huusivat.

Peijas väijyi lähellä, sen varjon tunsin kupeissani, sen olemus minua pelotti, sai kädet tärisemään ja sydämen läpättämään.

Silloin isomummun käsi oli rinnallani, tukenani, ja äitini huulet kuiskivat korvaani lohdun. Ja niin minä otin veitsen ja survaisin sen tyttäreni rintaan. Iskin kerran, viilsin toisen, ja hammasta purren tein verisen työn. Nostin jokaisen palasen, lähdetin ja jätin linnuille.

Lopulta iskin puukon terän kallioon.

Peijas oli poissa. Kun tyttäreni sielu oli vapautunut ruumiistaan, oli vanha sopimuskin rauennut.

Odotin, että bannikin tekemä rautapiiri hiipui pois. Kävelin kalliolta alas polulle taakseni katsomatta. Polvet tärisivät, paha velloi sisuskaluissa. Korvissani soi lintujen valitus, ja sitten minäkin itkin.

Niine hyvineni jouduin palaamaan kotiini. Olin menettänyt tyttäreni, ainokaiseni, mutta kylän väki tuuditti minulle lohtua. Ja jostakin kaukaa kuulin tyttäreni kuiskauksen, lohdun ja turvan: hän oli nyt turvassa, muiden sukulaisten kanssa, ja hän odotti siellä, minne minäkin aikanani painaisin pääni.

Anne Leinonen *on kirjailija,* ***Usva****-lehden päätoimittaja ja fandom-aktiivi, joka on ollut suureksi avuksi URS-projektin eri vaiheissa.*

"Novelli ensiesitettiin eräällä Usvan talvileirillä nuotion loimussa. Se kuuluu samaan jatkumoon kuin ***Noitanaisen salli elää*** *ja* ***Lautturin tytär*** *(kokoelmassa* ***Valkeita lankoja****, WSOY 2006) ja vielä julkaisematon romaani* ***Vainajalan virta*** *(työnimi)."*

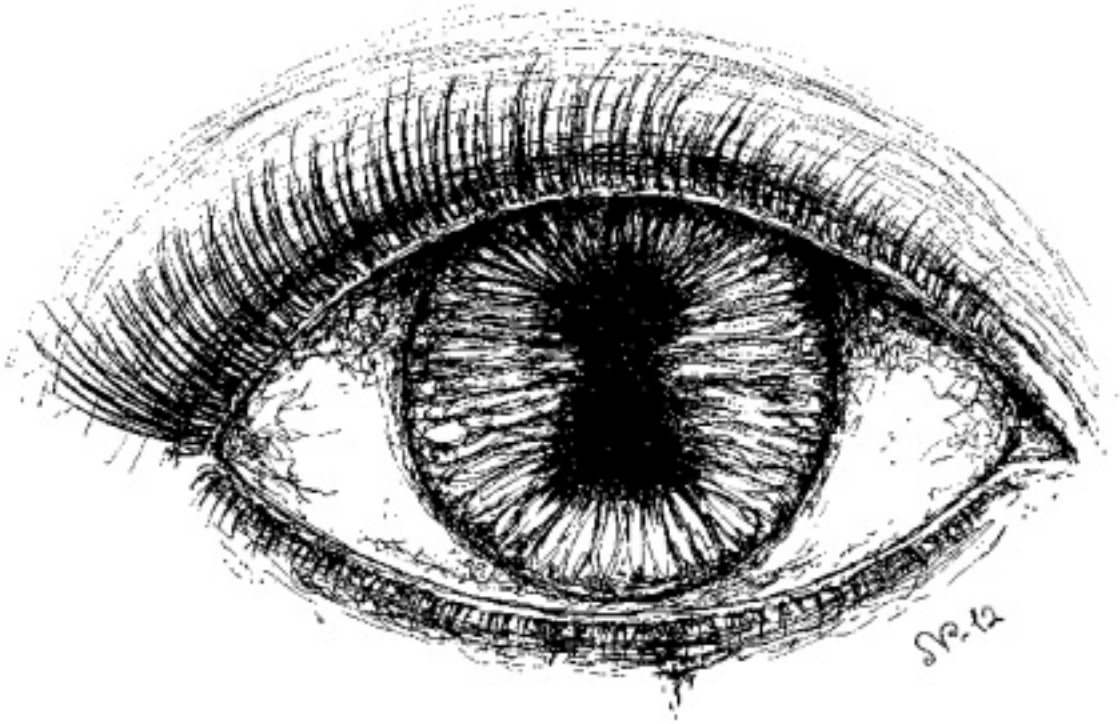

© Santeri Viljakainen 2012

Petri Laine

Täydellinen

Kaikki alkoi kynnestä. Se oli harmillista, sillä olin aina pitänyt kynsistäni erityisen hyvää huolta. Kun maalasin ne oikeanlaisella kimallevärillä ja laskin kämmeneni poskea vasten, säihkyivät kynnet kilpaa silmieni ja kiiltävien hiuksieni kanssa. Katsoin flirttaavasti kameraan ja salamavalon välähdys synnytti taas yhden kuolemattoman kansikuvan. Mutta nyt oikean käden pikkusormen kynnessä oli vaalea läntti. Kuinka kamalalta se näyttäisikään muotitoimittajien ottamissa kuvissa?

"Jacqueline, bella", Alfonso sanoi. "Sinä olit upea."

"Niinkö?" vastasin.

"Kuten aina."

"Anteeksi..."

Kynsi kiusasi minua. Käänsin miehelle selkäni ja marssin kohti yksityistä pukuhuonettani. Näytöksen jälkeiset juhlat olivat alkamassa backstagella. Mallit eivät olleet vielä riisuneet kevätkokoelman luomuksia yltään. Raivasin kyynärpäätaktiikalla tieni tungoksen ja pukuloiston läpi. Samppanja helmeili laseissa. Kaksi miesmallia oli keskittynyt syvään ranskalaiseen suudelmaan. Voguen nahkaan pukeutunut naistoimittaja räpsi kuvia. Ja Alfonso huhuili perääni kaikkien kuullen kuin pieni kiimainen nulikka.

Kuinka noloa. Minä olin hänelle pakkomielle.

"Olet kiltti, mutta minun täytyy nyt mennä!"

Juoksin piiloon käytävään ja vetäydyin pukuhuoneeseen lukkojen taakse. Astuin pois paljastavasta iltapuvusta ja alusvaatteistani. Timanttikorut riisuin talteen korurasiaan. Pesin kylpyhuoneessa meikit pois kasvoiltani, avasin suihkun ja seisoin rauhoittavan vesiputouksen alla monta minuuttia. Kuivasin itseni ja kiedoin pyyhkeen ympärilleni.

Istuin maskeerauspöydän ääreen. Käsittelemätön peilikuvani näytti väsyneeltä. Ei epätoivoiselta, mutta väsyneeltä. Muistin ensikosketukseni studioihin ja catwalkiin. Silloin minua oli kohdeltu hienovaraisesti kuin kuninkaallista ja ihailtu kuin kaunista prinsessaa lasikengissään. Mutta aikaa myöten glamour oli hiipunut ja olin alkanut selvemmin nähdä alan raadollisuuden: ihmisten valheet, heidän teennäisen kiinnostuksensa ja rahan kaikkivoivan mahdin.

Oveen koputettiin.

"Kuka siellä?"

"Minä, Alfonso."

Menin ovelle ja avasin sitä vähän raolleen.

"En ole pukeissa", tokaisin.

"Jacqueline, näen että sinulla on paha olo. He eivät rakasta sinua kuten minä rakastan. Anna minun viedä sinut pois."

"Oi, Alfonso... tiedät kyllä mitä tarvitsen."

Työnsin käteni oven raosta. Alfonso näytti syylliseltä, mutta kaivoi taskustaan pienen muoviputkilon ja laski sen kämmenelleni. Tartuin siihen ja hetken aikaa kätemme koskettivat toisiaan. Mies nielaisi ja meni sanattomaksi. Hän näytti surulliselta.

"Kiitos", sanoin hellästi ja vedin oven kiinni.

Ravistin putkilosta keon valkoista jauhetta käsipeilin pinnalle. Käytin lyhyttä muovipilliä aurana ja muodostin keosta kaksi viirua. Imaisin pillin avulla sieraimeeni ensimmäisen annoksen. Se kutitti. Toinen viiru katosi toiseen sieraimeen yhtä nopeasti. Nostin pääni takakenoon ja niistin sisäänpäin. Aivoni laskettiin pumpuliselle alustalle lepäämään.

Sellaisina hetkinä olisin voinut maata Alfonson kanssa. Hän piti minut aineissa, toimitti kaiken mitä pyysin. Alfonso myös osasi ammattinsa, sillä hänen valokuvissaan todella näytin jumalattarelta. Hän halusi ikuistaa minut kuviinsa paremmin kuin kukaan toinen ennen häntä.

Nenäni alle oli jäänyt valkoinen tahra. Sipaisin sen etusormella pois ja nuolaisin sen suuhuni.

Tuijotin sormeani.

Kynsi. Olin melkein unohtanut kynnen!

Kastoin pumpulitupon lakanpoistoaineeseen ja pyyhin tummanpunaisen maalin pois kynnestä. Vaalea laikku ei kuitenkaan kadonnut mihinkään. Eikä se rajoittunut enää pelkästään kynnen kärkeen – ensimmäisestä nivelestä lähtien sormenpää oli vaihtanut väriään. Tartuin kapinoivaan pikkusormeeni ja puristin. Se oli aivan turta.

Nousin seisomaan. Pyyhe tipahti päältäni.

Kohta oikean käden sormet olivat kaikki jäykistyneet. Kosketin tunnottomalla kädellä kasvojani. Iho tuntui sileältä ja viileältä. Halvaus eteni ranteeseen asti – koko käsivarsi alkoi jäykistyä ja tunto katosi siitäkin kokonaan.

"Hyvä Jumala", hoin toistuvasti ja hapuilin terveellä kädelläni käsipuhelinta. Onnistuin painelemaan yleisen hätänumeron. Kuuntelin sydän pamppaillen.

“Olette valinnut yleisen hätänumeron. Kaikki operaattorimme ovat juuri varattuja, mutta pysykää linjalla...”

Paiskasin puhelimen pöydälle ja kirkaisin raivosta. Aika oli käymässä vähiin, halvaus oli jo ennättänyt olkavarteen. Mitä tapahtuisi, kun se leviäisi keuhkoihin ja sydämeen asti?

"Apua!" huusin, mutta kukaan ei ollut kuulomatkan päässä. Kaikki paikalla olevat tähdet olivat näytöksen jälkeisissä juhlissa kilistelemässä samppanjaa ja napostelemassa kaviaarikeksejä.

En halunnut silti rynnätä ulos huoneesta. En halunnut koko maailman näkevän ahdinkoani. Skandaalinnälkäiset lehdet saisivat herkkupalan, jolla elostella seuraavat viikot, kun toimittajat tekisivät sairaudestani julkista omaisuutta.

Mutta minulla ei juuri ollut vaihtoehtoja.

Otin askeleen kohti ovea, mutta minusta tuntui kuin olisin liikkunut huonosti solmittujen luistimien päällä. Jalkateräni olivat kovettuneet hengettömäksi massaksi. Sääriä odotti

sama kohtalo. Seisoin keskellä huonetta ja näin peilistä, kuinka halvaus pyyhki nousuveden lailla minua pois elävien kirjoista.

Yritin virkistää reisien verenkiertoa hakkaamalla niitä. Jalat kovettuivat väistämättä, ja pian koko oikea kylkeni muuttui muoviksi. Yritin vetää henkeä, mutta ilma oli kuin ympärilleni jähmettynyttä kristallia.

Ovi avautui narahtaen. Alfonso kurkisti huoneeseen.

Rakas Alfonso, auta minua, rukoilin mielessäni.

"Jacqueline, oletko siellä?" hän kuiskasi. Kun hän näki minut, hän huokasi ja varmisti ettei kukaan seurannut häntä. Alfonso asteli kohti minua ja nosti kädet järkyttyneenä suunsa eteen.

"Toivon, että ymmärrät ja annat anteeksi. Teen tämän sinun vuoksesi."

Seisoin jähmettyneenä keskellä huonetta ja katsoin itseäni peilistä. Yläruumiini oli hieman kallellaan taaksepäin ja käteni roikkuivat sivuilla. Kasvoni olivat ilmeettömät ja kaulassani, käsi- ja jalkataipeissa sekä vyötärössä oli syvät uurteet.

"Minä autan sinut pakoon", Alfonso sanoi, otti kiinni vyötäröstäni ja nosti minut kevyesti kainaloonsa. Hän kantoi minut ulos, työnsi autoon ja siitä alkoi pitkä pakomatkani.

Uutiset käsittelivät katoamistani parin viikon ajan. Sitten yhä tihenevä uutisvirta hukutti tarinan huippumallista, jonka kohtalo oli vertaansa vailla oleva mysteeri. Kun FBI:n agentit kävivät Alfonson luona, minä kuuntelin keskustelua vaatekomerossa. Häntä pidettiin harmittomana tapauksena.

Alfonso tuntui vaistoavan pienetkin tarpeeni. Usein hän puki minut erilaisiin vaatteisiin ja otti minusta loputtomasti kuvia. Välillä hän siirsi minut kokovartalopeilin eteen jotta näkisin itseni ja kehui minua kauniiksi. Ja totta se oli, minä olin kaunis ja sellaisina hetkinä minä pidin hänestä. Mutta kun hän puki minut koulutytöksi tai cheerleaderiksi ja tyydytti itseään edessäni, silloin minä säälin häntä.

Päivisin hän piti seuraa minulle, siirsi minut ulos kattotasanteelle aurinkotuoliin, tai olohuoneen leposohvalle. Iltaisin me katsoimme yhdessä kaikki keskusteluohjelmat ja tositv-kisat ja Alfonson nauraessa minäkin tunsin naurun sisälläni.

Alfonso puhui minulle paljon. Yleensä hän puhui meistä.

"Jacqueline, sinä olet aurinko. En voinut antaa heidän omia sinua, en voinut. Kukaan heistä ei rakasta sinua niin kuin minä rakastan."

Tämän hän tunnusti minulle melkein joka ilta ennen nukahtamistaan. Hän piti minua vierellään sängyllä, laski kätensä kylmälle vatsalleni ja painoi poskensa kovaa rintaani vasten. Alfonso rakasti minua omalla omituisella tavallaan. Hän oli vienyt minut pois maailman silmiltä. Alfonson kanssa kaikki oli toisin. Iltaisin ennen nukahtamista saatoin aina kuulla hänen kuiskauksensa.

"Jacqueline, bella. Sinä olet täydellinen..."

Petri Laine *on 1969 syntynyt tieteis- ja kauhukirjailija. Hänen novellejaan on ollut laajalti esillä alan lehdissä (mm.* ***Portti, Tähtivaeltaja)*** *ja myös monissa antologioissa, kuten* ***Verenhimo*** *(Teos 2011). Esikoisromaani* ***Haudattu sydän*** *(Turbator) julkaistiin 2010.*

© Santeri Viljakainen 2012

Patricia Mal

Kapteeni Bossan salaisuus

Kauan sitten, kaukana Karibialla, jossa yötkin olivat päivän jälkeen lämpimiä kuin rakastajan iho, oli kapakka. Se oli suolle pystytetty hökkeli, kurja mörskä. Ei tiskiä eikä pöytiä, vain tyhjä tynnyri, jonka kannella baarinpitäjä täytti tuoppeja toisesta, täydemmästä. Tuoppeihin kaadettiin tummaa rommia ja kapakan asiakkaat olivat kovasti humalassa. Tehtiin kauppoja: sikarit, rommi ja aseet vaihtoivat omistajaa. Meteli oli korvia huumaava ilman soittajiakin, joita ei kapakkaan sisälle olisi mahtunutkaan.

Eräänä täysikuun yönä sisään astui valkoinen, auringossa ihonsa polttanut mies. Muut asiakkaat loivat häneen lyhyen silmäyksen ennen kuin jatkoivat liiketoimiaan. Mies laski huolellisesti nahkapussiin kätketyn esineen tynnyrin kannelle ja odotti että baarin pitäjä, Smith, tunnistaisi hänet.

”John”, kapakoitsija urahti suupielestään. Nuorempi mies viittasi sormellaan ja Smith kaatoi hänelle tuopillisen.

”Toin kristallikarahvin niin kuin sovittu”, John sanoi ja tönäisi pussia baarinpitäjää kohti.

”Varovasti!” Smith sanoi.

Hän viittasi Johnin seuraamaan itseään. Hän käski pienen mustan pojan vahtia rommia sillä aikaa kun kävisi ulkona.

He astuivat ulos takaovesta. Smith asui pienessä mökissä baarihökkelin takaisessa metsässä. Sinne hän johdatti Johnin polkua myöten. Smith avasi mökin oven ja johdatti nuoren miehen sisään. Kuun valo oli niin kirkas, että kapakoitsijan kädessään kantama lyhty oli melkein tarpeeton.

”Millaista se oli?” kysyi Smith.

John ei vastannut, katseli vain ulos ikkunasta kun Smith penkoi vähiä tavaroitaan. Pian hän löysi etsimänsä ja kohotti esineen kädessään kuuta vasten.

”Anna se minulle”, John sanoi ja riuhtaisi ohuessa nahkanauhassa roikkuvan medaljongin käteensä.

”En olisi uskonut, että sinä todella antautuisit kapteeni Bossalle”, Smith kuiskasi karhealla äänellä. John tarttui häntä kurkusta.

”Siitä asiasta sinä vaikenet, et puhu yhdellekään sielulle, tai minä hoitelen sinut”, John sanoi ja hänen suunsa oli vääntynyt niin kauhistuttavaan irveeseen, että Smithin oli pakko nyökätä.

”Hyvä on, en kerro kenellekään”, hän kähisi. ”Päästä irti.”

”Hän ei tiedä, että minulla on liiketoimia sinun kanssasi hänen ohitseen. Pidä huoli, ettei hän saakaan tietää”, John sanoi.

Hän kääntyi kannoillaan ja marssi polkua pitkin, kapakan ohitse laiturille.

”Voimme lähteä takaisin laivaan”, hän sanoi veneessä odotelleelle soutajalle.

Vene lipui tyynessä vedessä kohti jokisuistoa. Kuu tuli esiin pilven takaa ja sen valossa John tarkasteli kämmenellään lepäävää tummunutta hopeamedaljonkia. Hän avasi sen varovasti. Sisällä oli kuva tuskin 14-vuotiaasta vaaleatukkaisesta tytöstä, juuri sellaisena kuin John hänet muisti viiden vuoden takaa. Uusi pilvi purjehti kuun eteen ja John kätki medaljongin taskuunsa. Virta kävi kovemmaksi ja hän tarttui peräsimeen. Pian hän tunsi viileän, suolaisen tuulahduksen kasvoillaan. Salmessa häämötti purjelaiva Lucretian tumma hahmo yötaivasta vasten.

Valerie seisoi pestausjonossa sydän pamppailleen. Aamunkoitto nosti usvaa mantereelta ja kietoi makasiinit ja resuiset merimiehet harmaaseen verhoonsa. Sen takaa kantautui lokkien huutoja. Valerie puristi hiestä märät kätensä nyrkkiin. Hän oli naamioitunut hyvin. Hoikkavartaloisena hän kävi helposti nuoresta pojasta. Hän yritti hillitä pelkonsa seistessään pestaajan silmien alla: Lucretialla ei naisia suvaittu, tosin eri syystä kuin tavallisesti. Pestaaja katsoi hyväksyvästi hänen korkeita poskipäitään ja sinisiä silmiään. Sopimus messikallen pestistä oli allekirjoitettu hetkessä.

Valerie ja muut vastapestatut seisoivat laiturilla keskipäivän auringon kuumassa paahteessa, kun puosu katsasti heidät. Sitten heidät komennettiin lastaamaan laivaa. Vuohia talutettiin ja tynnyreitä vieritettiin lankkua pitkin kovalla kiireellä: nousuvesi oli tulossa. Pestattuja ei ollut monta, eikä sivullisia tullut laiturille hyvästelemään; kaukana rannalla joukko epäluuloisia kaupunkilaisia osoitteli laivaa ja supisi keskenään. Satama ei ollut niitä kaikkein kunniallisimpia ja Valerie oli saanut oman osansa humalaisista merimiehistä kalamuijana toimiessaan, mutta jopa Port of Jerusalemin karkeat merimiehet välttelivät Lucretian maineella varustettua alusta. Sille pestautuivat vain hylkiöt ja Valerien kaltaiset epätoivoiset.

Lopulta Valerie ja hänen toverinsa käskettiin majoittautumaan kannen alle. Valerie haparoi hämärässä ja kompuroi merimieskirstujen ja säkkien keskellä. Nuori, parrakas mies valloitti riippumaton Valerien vierestä. Hän näytti pelokkaalta.

”Mikä sinun nimesi on?” Valerie kysyi häneltä.

”David. Entä sinun?”

”Val.”

”En haluaisi tehdä tätä, mutta minun oli pakko päästä pois Port of Jerusalemista. Kaduttaa jo nyt.”

Valerie heitti merimiessäkkinsä seinän viereen. puosu kulki ruuman läpi tarkastaakseen järjestyksen. He vaikenivat ja painoivat katseensa julmannäköisen miehen edessä.

”Miten sinä olet päätynyt tänne?” David kuiskasi Valerielle.

”Haluan olla lähellä rakastamaani miestä”, Valerie kuiskasi takaisin.

Nuoren miehen kasvot synkkenivät.

”Sitten sinäkin olet yksi niistä. Olen tuomittu.”

Valerie tukahdutti naurahduksen.

”Tuskinpa sentään”, hän sanoi yrittäen kuulostaa vakavalta.

Äkkiä he vaikenivat kutsun kuullessaan.

”Kaikki miehet kannelle”, heidän yläpuolellaan huudettiin.

Mustanpuhuva kolmimastoparkki lipui ulos satamasta. Valerie kiskoi isonpurjeen köydestä niin että kämmenet hiertyivät rakoille. Hänen edessään ja takanaan miehet nostivat purjeita ja kantoivat köysiä. Päällystö karjui ohjeita ja karkeita kirouksia miehille. Lucretialla työt edistyivät kuin millä tahansa aluksella. Keskipäivän aurinko poltti niskassa ja Valerie tunsi, miten hänen varjeltu vaalea ihonsa alkoi hehkua punaisena. Iltaan mennessä se kirvelisi tuskallisesti. Keittiöstä aluksen keulasta kantautui kannelle kiduttavia tuoksuja. Valerie tunsi heikotusta, niin nälkäinen hän oli.

Ylimääräiset miehet vapautettiin kannen alle ja Valerie laahusti heidän mukanaan. Portaissa hän kuuli, kuinka nopeat askeleet lähestyivät ylhäältä.

”Pois tieltä”, mies ärähti ja työntyi Valerien ohitse. Ruskeat kiharat, tummat, kosteat silmät. Valerie tukahdutti huudahduksen.

”John”, hän kuiskasi.

Kapteeni Bossa haukotteli hytissään niin että mädänneet hampaat paljastuivat. Hänen viimeisin hyttipalvelijansa oli helposti väsähtävää sorttia, mutta kapteenilla oli keinonsa pitää miehistö virkeänä. Hän kutsui stuerttia ja pyysi tuomaan puusepän paikalle.

”Minulla on sille pojalle hommia”, hän sanoi.

Puuseppä saapui. Nuori John oli ollut Bossan suosikkeja, mutta jokin oli muuttunut. Mantereelta palattuaan hänen puuseppänsä oli muuttunut synkemmäksi. Bossalla ei ollut kuitenkaan nyt aikaa miettiä sitä. Hänellä oli muita huolia.

”Saitko tiedot?” hän kysyi.

Puuseppä näytti pelokkaalta.

”Minä... hän...”

Bossa iski nyrkkinsä pöytään.

”Missä hän piileskelee? Kerro minulle!”

”Smith ei tiennyt!”

Kapteenin kasvot vääristyivät vihasta.

”Odota! Sain joitakin tietoja. Marquezin oma miehistö hylkäsi hänet autiolle saarelle Guyanassa. Aarteen sijaintia he eivät saaneet kapteenia paljastamaan. Tämän kertoi minulle Smith.”

”Entä vaihtokauppa?”

”Kapteeni Marquezin miehet huijasivat minua”, John sanoi.

Bossa nyökkäili itsekseen.

”Se kirottu koira saa tuntea verisen kostoni”, hän mutisi.

”Hän piileskelee siis Guyanan saarilla”, hän sanoi Johnille. ”Minun on löydettävä hänet itse.”

”Miten minä voisin auttaa? Marquez katosi jo yli kymmenen vuotta sitten ja miehet sanoivat, ettei kukaan ole nähnyt häntä”, John sanoi.

”Tarvitsen veneen, joka pystyy etenemään matalassa vedessä. Äänettömästi. Sellaisen, joka muistuttaa pakanoiden kanootteja, mutta kantaa viisi miestä.”

”Minulla ei ole tarpeeksi puutavaraa uuden veneen veistämistä varten”, John sanoi.

”Pane toimeksi! Tai panen sinuun vauhtia”, Bossa sanoi ja alkoi riisua vyötään. ”Riisu housusi.”

”Kapteeni”, John ähkäisi, kun Bossa taivutti Johnin tukevan pöydän ylitse.

”En siedä, että selkäni takana vehkeillään”, sanoi kapteeni. ”Mitä huvia itsellesi karahvista saamillasi rahoilla ostitkaan, nyt saat maksaa siitä.”

John oli nousemassa vaivalloisesti portaita takaisin kannelle, kun hoikat sormet tarttuivat hänen nilkkansa ympärille.

”Hys”, Valerie sanoi ja veti pojan piiloon portaiden alle.

Hän kohotti kätensä Johnin kasvoille ja katsoi tätä suoraan silmiin.

”Ihanaa nähdä sinut.”

John henkäsi hämmästyneenä. Hetken epäröityään hän vääntäytyi irti ja käänsi katseensa.

”Valerie, sinun ei olisi pitänyt tulla tänne.”

”Minun oli pakko.”

”Tämä on paha paikka.”

John katsoi Valerieta vakavana. Hänen silmiensä alla oli tummat varjot ja suupielessään epätoivoinen juonne. Valerie tukahdutti nyyhkäyksen ja nosti kätensä Johnin poskelle.

”Mitä ne ovat tehneet sinulle?”

”Sinun ei pitäisi joutua kuulemaan sellaista.”

”Hän pitää sinua vankina täällä. Minä pakotan hänet vapauttamaan sinut.”

Nyt John antoi tunteilleen periksi.

”Tietäisitpä, miten olen etsinyt sinua”, hän sanoi.

John suuteli Valerieta, unohtaen uupumuksensa. Valerie maistoi turvonneita huulia. Miehen suu oli lämmin. Valerie saattoi melkein kuulla veren kohinan tämän suonissa. Hän vetäytyi kauemmas.

”Mitä sinä olet tehnyt?”

John pudisti päätään.

”Parempi, ettemme puhu siitä. Meidän on tehtävä suunnitelma.”

Kiireiset askeleet heidän yläpuolellaan portaissa keskeyttivät heidän keskustelunsa. Vahva käsi tarttui Valerien olkapäähän ja käänsi hänet ympäri. Valerie tuijotti puosun pöhöttyneitä kasvoja kämmenenmitan päässä.

”Kapteeni haluaa tavata miehistön uudet jäsenet”, puosu murahti. Vanhan viinan löyhähdys hänen suustaan sai Valerien irvistämään. John katsoi Valerieta kauhuissaan.

”Älä puutu tähän”, Valerie kuiskasi äänettömästi hänelle.

Hän kohottautui, pyyhki kämmenensä sarkahousuihin ja sanoi puosulle niin karskisti kuin osasi:

”Selvä, sir.”

Kajuutassa puosu tyrkkäsi tarjottimen Valerien käteen. Tarjottimella oli grogilasi, teetä ja skonsseja.

”Tarjoile tämä kapteenille, äläkä läikytä mitään. Kapteenin ruokahalu on pohjaton. Onnea matkaan”, puosu nauraa röhötti.

Hän läimäytti Valerieta selkään niin että tämä juuri sai pidettyä tarjottimen tasapainossa. Valerie käveli varovasti kohti aluksen perää. Hän liikkui tunti tunnilta varmajalkaisemmin, vaikka hänellä ei ollut aiempaa kokemusta merimatkailusta. Alus natisi hänen ympärillään ja lihava rotta vilisti hänen jalkojensa edestä. Löyhkä oli sanoinkuvaamaton, vaikka tämä oli päällystön kansi. Valerie koputti kapteenin salongin oveen. Kun vastausta ei kuulunut, hän astui sisään.

”Teenne, sir”, hän sanoi. Kapteeni oli kääntynyt selin katselemaan ikkunaruudusta aluksen perävanaa. ”Jätä se pöydälle.”

Kapteeni kääntyi äkkiä ympäri.

”Tule lähemmäksi.”

Valerie laski tarjottimen ja lähestyi kapteenia vapisten.

”Sinähän olet sorja nuorukainen.”

Valerie katsoi kapteenia uhmakkaasti.

”Minulla on hintani. Haluan puusepän.”

Kapteenin kasvot punehtuivat raivosta.

”Sinäkö kuvittelet voivasi sanella minulle ehtoja?”

Hän ojensi kätensä tarttuakseen Valerien kurkkuun, mutta liike pysähtyi kesken. Kapteeni katsoi Valerien siroja poskipäitä, vaaleaa ihoa ja somaa leukaa.

”Ehkä sinä voit tehdä minulle tästä odottamisen arvoista”, kapteeni murahti. ”Hoitelen sinut myöhemmin. Painu matkoihisi!”

”Entä sopimuksemme?” Valerie tahtoi tietää.

”Minä kerron myöhemmin. Häivy.”

Sydän yhä pamppaillen Valerie luikahti kapteenin hytistä ulos ja sulki oven perässään.

Vahdin päätyttyä Valerie makaili kannen alla mietteissään. Johnia ei näkynyt, eikä hän olisi uskaltanutkaan puhua tälle julkisesti. Riippumatossa hänen vasemmalla puolellaan David oli kääntynyt selin. Hän ei ollut puhua pukahtanut eilisen jälkeen. Kaikesta päätellen myös David oli käynyt kapteenin haastattelussa.

Pian alkoivat Valerien varsinaiset tehtävät aluksella. Valerie tuli huomaamaan, että messikalle oli aluksen alinta kastia. Päivät seurasivat toisiaan samankaltaisina ja sulautuivat toisiinsa epämääräiseksi puuroksi. Puunaamista, tarjoiltavaa ja asioilla juoksemista riitti vuorokauden ympäri. Työ oli enimmäkseen kannen alla ja pitkä Valerie tunsi käyvänsä heikoksi ja kumaraiseksi. Lopulta hän onnistui yhyttämään Johnin kannelta ja he sopivat tapaavansa keulassa keskiyöllä.

Koko päivän Valerie oli niin hermostunut, ettei töistä tullut mitään. Hän pudotti tarjottimen lattialle tarjoillessaan ensimmäiselle perämiehelle teetä ja ansaitsi piiskauksen siitä hyvästä. Perämies komensi hänet kannelle ja nojaamaan mastoa vasten. Kantta kuuraamassa olleiden merimiesten ilkkuessa perämies otti puisen kepin ja kohotti sen ilmaan.

”Anna sen tuntua”, miehet yllyttivät vieressä.

”Tuota takapuolta tekisi mieli itsekin koettaa.”

Ottaessaan vastaa kepin iskuja Valerie irvisti, mutta piti suunsa kiinni, jotta perämies ei innostuisi enempää. Paljasta ihoa hän ei joutunut onneksi paljastamaan, silloin hän olisi ollut vaarassa paljastua muullakin tavalla.

Valerie odotteli valveilla riippumatossaan, kunnes kuorsauksesta ympärillään päätteli, että miehet olivat nukahtaneet. Hän livahti kannelle. Koiravahdin aikaan maston edessä oli vähän väkeä. John nojaili keulaan, kun Valerie yllätti hänet takaapäin.

”Pääsen ehkä sopimukseen kapteenin kanssa”, hän kuiskasi miehen korvaan. ”Antaudun hänelle, jos saan ottaa sinut mukaani seuraavassa satamassa.”

”Minulla on parempi idea”, John kähisi. ”Ukko haluaa murhata vanhan vastustajansa ovelalla juonella. Hän on käskenyt minua valmistamaan kanootin. Voimme laskea sen vesille ja koettaa onneamme merellä.”

Puosu kulki ohitse ja he keskeyttivät juttelunsa.

”Pysy lujana”, John kuiskasi vielä siirtyessään kauemmas. Valerie palasi kannen alle, jottei olisi kiinnittänyt kannella päivystävän perämiehen huomiota.

Seuraavina päivinä John työskenteli uutterasti kanootin kimpussa. Hän sahasi ja höyläsi puutavaraa, taivutti lautoja ja nakutteli veneen tiiviiksi. Sää muuttui sateiseksi ja myrskyiseksi. Valerie ja John virittivät katoksen keskeneräisen kanootin suojaksi. Tuuli repi purjeita, kiroukset ja ruoskan läjähdykset raikuivat kannella niin kuin ennenkin, vain John ja Valerie olivat niin syventyneet pakonsa suunnitteluun etteivät huomanneet kurjaa ilmaa tai väsymystä. Lopulta sateet väistyivät ja John tervasi veneen Valerien avustuksella. Se oli juuri sellainen kuin kapteeni oli halunnutkin, ketterä ja neljän soudettava.

He olivat kaukana merellä. Tuulet olivat heille suotuisat, mutta John tiesi, että kanootilla he eivät selviäisi rantaan asti. Heidän oli pakko pysytellä Lucretialla.

Kapteeni Bossa ei ollut juuri näyttäytynyt kannella. Hänellä oli ilmeisesti muuta ajateltavaa, sillä hänet oli nähty hytissään usein kumartuneena karttojensa ylitse mutisemassa kirjouksia Marquezin pään menoksi. Kerran hän nousi yläkannelle antamaan perämiehen määräyksiä. David luikki hänen perässään vanhaa karttakääröä kantaen. Perämies ja kapteeni tutkivat karttaa yhdessä. Kapteeni antoi määräyksensä ja perämies karjui ne edelleen päällystölle. Laskeutuessaan kannelle Bossa käveli Valerien ohitse. Hän puristi tätä lujasti leuasta. Valerie kohtasi hänen katseensa värähtämättä. Kapteeni murahti tyytyväisenä.

”Pidän päättäväisyydestäsi”, hän sanoi. ”Pian on aika.”

Bossa irrotti otteensa ja palasi kannen alle David kannoillaan. John ilmestyi Valerien viereen.

”Meidän on toimittava nyt”, John sanoi matalalla äänellä.

Valerie nyökkäsi. Hän olisi ollut valmis käymään kauppaa vaikka sielustaan, jos olisi sillä saanut Johnin turvaan. Pakenemalla he saattoivat kuitenkin voittaa itsekunnioituksensa takaisin.

Keskiyöllä pilvistyi ja loistava kuutamo peittyi raskaan verhon taakse. Lokit huusivat kiihkeästi ja laivalle kantautui jyrkkiin, kallioisiin rantoihin lyövien maininkien ääni. Yölintu huusi maissa jossakin kaukana. Onni on puolellamme, ajatteli Valerie, kun hän koiravahdin alettua hiippaili jälleen portaisiin vähät tavaransa mukanaan. Hän astui kannelle ja jähmettyi.

Keulassa odotteli kapteeni Bossa miesjoukon ympäröimänä. Miehillä oli soihdut kädessä. Niiden liekit valaisivat kammottavasti julmia kasvoja. John vaikersi kannelle lyötynä. Puosu huojiu ruoska kädessään Johnin vieressä ja katsoi kapteeniin. Myös David piileskeli nolona Bossan selän takana.

”Neljäs soutajani tuleekin siinä”, Bossa sanoi häijyllä äänellä. ”Saatte pistää töpinäksi, että ehdimme maihin ennen aamunkoittoa. Marquez on saaren toisella puolella, eikä hän saa tietää tulostamme. Kun pääsemme maihin, otan Marquezin hengiltä ja palkintoni sinulta, messikalle.”

Hän vilkaisi Valerieta ilkeästi.

”Maata näkyvissä”, kuului huuto märssykorista.

”Olemme perillä”, Bossa sanoi. ”Ankkurit alas! Tästä eteenpäin jatkamme salassa.”

Valerie nielaisi, mutta ei sanonut mitään. Hän katsoi Johnia. Heillä ei ollut vaihtoehtoa. Vapisten he laskeutuivat puosun ja Davidin jäljestä kanoottiin, joka oli laskettu vesille laivan viereen. Kapteeni Bossa laskeutui viimeisenä. Valerie ja John aloittivat vaitonaisina soutumatkan, jonka uskoivat olevan heidän viimeisensä.

Saaren pohjoispuolen rannat olivat louhikkoiset ja vaaralliset. Suurin ponnistuksin John ja Valerie saivat kanootin ohjattua valkamaan. John hypähti maihin. Viimeisillä voimil-

laan hän ja Valerie kiskoivat kanootin maihin ja kiinnittivät köyden akaasiapuuhun. Puosu ja David liukastelivat kivillä varusteita kantaen. Kapteeni nousi maihin viimeisenä.

”Oman osani sopimuksesta pidän toki”, Bossa sanoi maahan lyyhistyneelle Valerielle. ”Puosu, pidä hyvänäsi.”

Odottamatta muita hän lähti musketti kädessään ketterästi kiipeämään polkua ylös. Valerie kohotti päänsä. Puosu kääntyi katsomaan häntä ilkeästi virnistäen.

”Ammunko teidät heti vai jäättekö saarelle mätänemään? Saatte päättää.”

Puosu ei huomannut, että David oli hiipinyt hänen selkänsä taakse mela kädessään.

”Ei”, huusi David ja paukautti hölmistynyttä puosua melalla päähän.

Puosu oli kovaa tekoa. Hän kääntyi ja iski Davidin tajuttomaksi yhdellä valtavan nyrkkinsä iskulla. Hänen ei olisi kuitenkaan pitänyt kääntää selkäänsä Johnille, jolla oli toinen mela. Kovalla huitaisulla päähän John sai viimein puosun putoamaan polvilleen. Valerie potkaisi miestä ja tämä vajosi kasvoilleen rantaveteen.

”Sika”, sylki Valerie. ”Jätä hänet”, hän sanoi Johnille, joka yritti virvoitella Davidia. ”Hoidellaan se roisto Bossa.”

Kapteeni Marquez paistoi currya hiekkakuopassa lehvämajan ulkopuolella. Auringon valkoiseksi polttama hiekka hehkui aamuauringon kuumuudessa, mutta vihreä maja sekä suojasi mukavasti että päästi tulenvireen kulkemaan sisään. Maja ja sen ympäristö paljastivat asukkaidensa elävän yksinkertaista, mutta mukavaa elämää. Kaikki tarvittava oli käden ulottuvilla: kookospähkinät, hedelmät ja kalat kuivumassa vartaassa. Nuotiossa kyti yhä tuli aamukahvin jäljiltä.

”Susu, onko rommia?” hän huusi olkansa ylitse.

Kaunis musta nainen ilmestyi metsästä majan takaa ja levitteli käsiään.

”Se surkea bukkaneeri Smith ei lähettänyt enempää.”

”Kirottua”, Marquez sanoi, mutta ei todellisuudessa ollut niin huonolla tuulella kuin olisi muuten ollut. Curry tuoksui, enteet lupasivat hyvää: pääkallonmuotoinen poutapilvi ennusti Bossan saapumista. Ei enää kauan. Eilen iltapäivällä hänen vakoojansa olivat ilmoittaneet, että mustat purjeet näkyivät horisontissa. Marquez naurahti itsekseen pohtiessaan, millaisen yllätyksen hänen vanha vihollisensa oli mahtanut varata hänelle.

”Pane tee tulelle”, hän sanoi naiselle. ”Odotan vieraita.”

Susu otti sangon maasta ja lähti polkua pitkin lähteelle niskojaan nakellen. Marquez virnisti. Susu oli napakka emäntä, mutta Marquez kaipasi kumppaniltaan muutakin. Huokaisten hän palasi ajatuksissaan nuoruuteensa Tortugassa, jossa nuoret, ruskeavartaloiset miehet olivat taipuneet hänen edessään ja antautuneet halukkaasti hänen komentoonsa niin aluksen kannella kuin vuoteessakin.

Kapteeni Marquez oli odottanut Bossaa jo kauan. Merirosvokapteeni tulisi ennemmin tai myöhemmin, aarteen houkuttelemana. Vanhan ystävänsä Smithin kanssa hän oli kaupannut espanjalaisille taidetta ja esineitä, joiden hinnalla hän olisi ajat sitten ostanut itselleen aluksen ja purjehtinut saarelta, jos olisi halunnut. Marquez ei kuitenkaan tuntenut kiirettä toteuttaa suunnitelmaa. Hän halusi kohdata Bossan ennen sitä.

Metsä kahahti Marquezin takana. Bossa ilmestyi lehtien seasta ja osoitti häntä musketilla.

”Tapaamme viimein”, hän sanoi ja ampui kovaäänisen laukauksen Marquezia kohti.

Marquez oli kuitenkin varautunut. Hän hyppäsi syrjään ja tempaisi yhdellä liikkeellä nuijansa majan oven vierestä. Ennen kuin Bossa ehti ampua uutta laukausta, hurja kapteeni sai kovan iskun pähänsä.

Kun Bossa tokeni, hän ei pystynyt liikutamaan päätään tai käsiään. Hän havaitsi olevansa polvillaan kiinnitettynä jonkilaiseen jalkapuuhun, joka oli rakennettu uppotukeista ja vahvasta köydestä.

”Minä rakensin tämän Susun kanssa... vankeja varten”, sanoi Marquezin ääni hänen takaansa. ”Näytät oikein hyvältä siinä.”

”Minulla on alus odottamassa rannikon edustalla. Paljasta minulle aarteen sijainti tai kuolet”, Bossa sanoi.

”Sitä en tule ikinä kertomaan. Oma miehistöni ei saanut sitä selville. Miksi kuvittelet, että onnistuisit paremmin?”

”Se nähdään. Päästä minut vapaaksi.”

”Bossa, Bossa”, Marquez sanoi ja otti kuluneiden sarkahousujensa taskusta miniatyyrikuvan. ”Katso itseäsi”, hän sanoi. ”Oletko tosiaan valmis heittämään pois kaiken, mitä voisimme vielä kokea? Yhdessä. Karibianmeren kauhuina.”

”Mitä helvettiä?” Bossa kysyi.

Vanha merirosvo heilutteli Bossan silmien edessä tämän omaa nuoruuden potrettia.

”Tortuga, kaksikymmentä vuotta sitten. Bordellin yläkerta, hapanta punaviiniä ja kitara...” Marquez sanoi. ”Minun nimeni oli silloin toinen.”

”Einar. Sinä katosit.”

Bossa oli tyrmistynyt. Hän katsoi ylöspäin siristellen silmiään. Marquezin otsa likaisen liinan alapuolella oli uurteinen, mutta silmien takana oli sama mies, jonka Bossa oli tuntenut.

”Minut siepattiin laivalle”, Marquez sanoi. ”Purjehdin vuosia näillä merillä ja tulin valituksi kapteeniksi. Kapinassa jouduin syrjäytetyksi, mutta ajattelin, että jossakin on vielä vertaiseni kapteeni. Niin kuin Tortugassa. Muistatko?”

”Vai muistanko? Päivääkään ei ole mennyt, etten olisi ajatellut sinua”, Bossa sanoi käheällä äänellä.

”Harkitse nyt uudelleen”, Marquez sanoi.

Hän viskasi kuvan pois ja tarttui Bossaan takaapäin.

”Vanha ystävä”, hän ähkäisi.

”Petturi”, sanoi nainen, joka oli astunut esiin siimeksestä.

”Susu”, Marquez sanoi yllättyneenä.

Ennen kuin kumpikaan miehistä ehti sanoa muuta, Susu latasi ja ampui Bossan maahan jääneen musketin Marquezia kohti. Bossa tunsi, miten Marquez rojahti hänen päälleen ja jäi siihen lojumaan. Susu kirkaisi ja pudotti aseen käsistään.

”Bossa, pelisi on pelattu”, kuului kova ääni samasta tiheiköstä, josta Susu oli äsken saapunut. John ryntäsi esiin pidelleen puosun miekkaa. Valerie tuli hänen jäljessään. Outo näky sai heidät kuitenkin pysähtymään. Maassa polvillaan kaunis nuori nainen peitti silmänsä käsillään ja vaikeroi. Bossa makasi jalkapuussa kyseenalaisessa asennossa ja hänen päällään makasi kapteeni Marquez verissä päin.

”Auttakaa minua. Maksan mitä tahansa”, Bossa aneli.

John vilkaisi Valerieta.

”Eiköhän lähdetä”, hän sanoi.

He hivuttautuivat takavasemmalle. Rannalla he nostivat yhä tokkuraisen Davidin kanoottiin, jättivät puosun ruumiin lojumaan niille sijoilleen ja poistuivat vähin äänin saarelta.

”Kapteenini”, vaikersi David vielä, kun kanootti lipui kohti seuraavaa saariryhmää ja vapautta.

Valerie ja John aloittivat yhteisen liiketoimen merirosvoina ja kaappasivat lopulta Lucretian itselleen. Sen avulla he ryöstivät kauppalaivoja ja vapauttivat surkeita orjarannikoita. Entiset nälkiintyneet, sorretut orjat saivat vaihtaa raadannan maissa raadantaan merellä. Ruoska ja nälkä eivät kadonneet mihinkään, mutta olipahan vapaus. Osa entisistä orjista perusti oman laivansa. Smith hoiteli Johnin ja Valerien asioita maissa törkyisen baaritiskinsä takana. Sikarit, rommi ja aseet vaihtoivat yhä omistajaa ja kaikki sujui oikein mukavasti.

Valerien ja Johnin jäätyä eläkkeelle kapteeni David komensi Lucretiaa, jonka miehistön hän valikoi tarkkaan omalla menetelmällään. Näin jatkettiin, kunnes lopulta englantilaiset saivat Davidin ja hirttivät hänet miehistöineen. Sanotaan kuitenkin, että englantilaistenkin hallitsemana Lucretialla jatkettiin vanhoja perinteitä kapteenin ja miehistön jäsenten yhteen hitsaamiseksi ja uskollisuuden varmistamiseksi.

Bossan kohtalo ei koskaan selvinnyt.

Patricia Mal *oli martiniquelainen kronikoitsija, joka katosi hämärissä olosuhteissa 1700-luvun jälkipuoliskolla. Hänen jälkeenjääneet kirjoituksensa löydettiin kapakasta New Orleansista 1789.*

© Eevastiina Rindell 2012

Juhani Havukainen

Kuvia Tritonin taivaasta

Saaliseläimen katse, ei lainkaan jäätävä ja tyyni niin kuin astronautilta odottaisi. Katse kiertää kahvilan salia peläten löytävänsä jotain mitä ei halua. Kuulen Timon sydämenlyönnit toiselle puolen pöytää.

”Majuri on kaivannut sinua”, sanon sanoakseni jotain.

Katse lakkaa harhailemasta, pysähtyy minuun.

”Selvä. Menen tapaamaan häntä.”

Kuulen äänensävyssä epäilyn.

”Mitään pelättävää ei ole”, sanon vaikken voi todella tietää. ”Majuri edustaa valtiota, ja Suomi sentään on oikeusvaltio.”

Varmaan joo, luen Timon ilmeestä.

”Jospa kuitenkin ensin kerron sinulle koko jutun”, Timo sanoo. ”Voit sitten julkistaa sen, mikäli viralliselta taholta väitetään jotain totuudenvastaista. Tai jos minäkin katoan.”

Katoan. Siitä on kyse. Se ei ole salaisuus. Jokainen lehti on kirjoittanut siitä pääsivullaan, kaikkien tv-kanavien uutisissa aihe on ollut ensimmäinen: kolme neljästä aurinkokunnan laidalla käyneestä astronautista on kadonnut, ensimmäinen jo paluumatkalla maahan ja kaksi muuta täällä maassa. Vain Timo on jäljellä.

”Epäilen edelleen, että majuri on tämän takana”, Timo jatkaa. ”En keksi muita. Eikä keksinyt Görankaan.”

Göran hävisi tietymättömiin kaksi päivää sitten. Sen jälkeen Timo on vältellyt julkisuutta vaikka onkin sentään vastannut puhelimeen. Toimittajien lisäksi häntä on tavoitellut Avaruustutkimuskeskus. Sitä johtavan majuri Rannan puheluihin Timo ei ole viitsinyt vastata, mutta minulle hän vastasi. Ja vain minulle hän suostui antamaan haastattelun. Mutta minut hän tunteekin monen vuoden takaa ja tietää luotettavaksi. Myös majuri tuntee minut yhtä monelta vuodelta, ja juuri hän oli pyytänyt minua soittamaan Timolle.

Ehkä olisin soittanut joka tapauksessa. Tällainen juttu kiinnostaa tiedetoimittajaa siinä kuin ammattikunnan turhempiakin edustajia.

”Siitä Göranista... Osaatko yhtään arvata, mitä tapahtui?”

Timo pudistaa päätään. Helje katosi viisi päivää sitten, ja sen jälkeen Timo ja Göran kävivät epäluuloisiksi. Tietysti jo Toshikon katoaminen avaruusaluksesta kesken matkan oli ollut käsittämätöntä, mutta Heljen häviäminen teki jutusta pelottavan. Parempi pysytellä yhdessä ainakin jonkin aikaa, Timo ja Göran ajattelivat. Toistemme vartijoina.

Mutta yhdessä ei voinut pysyä ihan koko aikaa.

”Oli juuri kannettu Göranin henkilökohtaisia kamoja sisälle”, Timo muistelee. ”Hänen piti muuttaa meille vähäksi aikaa, eikä vaimollanikaan ollut mitään sitä vastaan. Kun olimme lähteneet Göranin kämpältä, hän oli ollut tavallista enemmän omissa ajatuksissaan. Ja oli edelleen, koko automatkan. Tiesin, että hän oli kehitellyt tietokonemallia maailmankaikkeuden rakenteesta, ja sivusilmällä katsottuna näytti kuin hän olisi koettanut ratkaista mielessään jotain piinaavaa ongelmaa. Tosin hän ei puhunut mietteistään mutta oli niin keskittynyt niihin, ettei tuntunut juurikaan kuuntelevan, mitä minä hänelle sanoin. Eipä silti, ei minulla paljon sanottavaa ollutkaan.”

”Oliko se häneltä poikkeuksellista käytöstä?”

”Ei kai... Ainakaan silloin se ei tuntunut yhtään kummalliselta. Ja sitten kun melkein kaikki roju oli roudattu sisälle, Göran näytti yhtäkkiä... miten kuvailisinkaan... valaistuneelta. Hän sanoi hakevansa autosta vielä tietokoneen. Hän oli kuulemma juuri tajunnut, kuinka täydentäisi mallinsa. Se kiinnostaisi minuakin, hän vakuutti. Hän näytti tosi innostuneelta, suorastaan juoksi hakemaan sitä konettaan.”

Timo painaa katseensa alas.

”Göran ei tullut takaisin. Odotin aikani, sitten menin ulos etsimään. Huusin häntä, kiersin lähikadut ja pihat – ei jälkeäkään. Auto seisoi tienvieressä tarkalleen niin kuin olimme sen jättäneet. Tietokonekin oli yhä tavaratilassa.”

Joku kidnappasi Göranin, Timo päättelee. Kenties tappoi ja vei ruumiin pois. Aika ja paikka ovat selvillä vaikka mitään muuta ei. On se sentään enemmän kuin Heljen tapauksessa. Kukaan ei tiedä, mistä ja milloin Helje katosi. Jotkut ovat jopa arvelleet hänen piiloutuneen tarkoituksella, mutta mitään mielekästä perustetta moiseen ei ole osattu esittää. Toshikon katoaminen on edelleen kaikkein oudoin: hän hävisi jäljettömiin avaruusaluksesta, suljetusta tilasta.

”Mutta ainakaan Toshikoa kukaan ei siepannut”, Timo sanoo. ”Elleivät sitten avaruuden alienit. Pätevää työtä tekivät sikäli kuin asialla olivat.”

Ja jonnekinhan Toshiko katosi, Timo toteaa. Hänen mielestään Toshikon oli pakko olla itse oman katoamisensa takana.

”En silti tajua, kuinka hän pystyi järjestämään sen”, Timo myöntää. ”Tekisi mieli sanoa, että hän haihtui ilmaan. Mutta ilmaa oli vain aluksen sisäpuolella. Eikä Toshiko taatusti ollut aluksessa, kun tulimme maahan.”

Sitten Timo kertoo, mitä oli tapahtunut sitä ennen.

Aluksessa ei ollut muita kuin me neljä: Toshiko Ogata Japanista, Helje Keres Virosta, Göran Mohamed Ruotsista ja minä Suomesta. Kaksi naista, kaksi miestä – kaikki kokeneita astronautteja. Määränpäänä Triton, Neptunuksen kuu.

Laskeuduimme Tritonin pinnalle kaikkien aikojen ensimmäisinä ihmisinä. Aluksen päällikkönä minä sain kunnian olla meistä ensimmäisistä ensimmäinen. Helje otti esiin kameransa ja kuvasi kun pudottauduin aluksesta. En lausunut kuolemattomia sanoja enkä mitään muutakaan. Suoraa lähetystä Maahan ei ollut mahdollista järjestää, mikä oli pelkästään hyvä. Triton ei säväyttänyt niin kuin sen kenties olisi pitänyt. Jäätä ja kiveä, juuri ku-

ten olimme odottaneet. Mielessäni olin käynyt kuun pinnalle laskeutumisen läpi ties kuinka monesti.

Tai sitten syy ei ollut Tritonin. Neptunuksen kuu oli oikeastaan ainoa odotuksenmukainen ilmiö täälläpäin. Käännyin muiden puoleen ja näin terävöityneet katseet kypärävisiirien läpi. Minäkin katsoin Tritonin taivaalle ja huolestuin.

Jo matkalla tänne, paljon ennen Uranuksen rataa, olimme vähän ihmetelleet näkymiä. Mitä lähemmäs määränpäätä olimme päässeet, sitä kummallisemmalta avaruus oli alkanut näyttää. Periaatteessa siinä ei ollut mitään vikaa, mutta jostain syystä tuntui kuitenkin olevan. Niinpä sitten olimme ihmetelleet omaa ihmettelyämme, eikä se ollut auttanut meitä yhtään. Joka tapauksessa viimeistään 1 200 000 000 kilometrin etäisyydellä Auringosta avaruus oli alkanut näyttää jotenkin virheelliseltä. Siitä olimme olleet ehdottoman yhtä mieltä, vaikka kukaan meistä ei ollut osannut sanoa, että miten niin.

Tritonin pinnalta katsottuna avaruus näytti edelleen vääristyneeltä, mutta nyt oli jo mahdollista yksilöidä vikoja: tähdet tuntuivat olevan paljon lähempänä kuin niiden olisi pitänyt olla, samoin kokonaiset galaksit. Tritonissa tietysti olimmekin lähempänä vieraita tähtiä kuin Maassa, mutta tähtienvälisiä etäisyyksiä kun ajattelee, sillä ei olisi pitänyt olla merkitystä. Tähtien ei olisi kuulunut näyttää tuollaisilta Tritonistakaan katsottuina. Eivät ne oikeastaan näyttäneet liian isoilta, eivät ehkä edes niin isoilta kuin olisivat voineet näyttää. Mutta ne kaikki tuntuivat olevan ihan liian lähellä – etenkin Linnunradan naapurigalaksit.

Helje kaivoi taas kameransa ja kuvasi avaruutta siinä toivossa, että kuvaa tarkastelemalla saattaisimme huomata, mikä maisemissa häiritsi meitä. Mutta kuvatussa materiaalissa häiritsi vain se, ettemme nähneet kerrassaan missään mitään vikaa.

Päätimme virallisesti, että näköharhaa koko juttu. Kaiketi avaruusympäristö ja ehkä myös vuosien oleilu aluksessa häiritsi kykyämme hahmottaa näkemäämme. Heljen kuvaama aineisto sen sijaan kertoi totuuden: avaruus oli sellainen kuin sen pitikin.

Ja silti jokin oli yhä vialla. Tokihan me avaruuden tunsimme. Tähän samaan suuntaan oli tähyilty tehokkailla kaukoputkilla monta kertaa, ja aurinkokunnan halki kulkeneiden luotainten lähettämät kuvat olivat piirtyneet mieleen niin, että ne saattoi muistaa yksityiskohtia myöten.

Siksi paljain silmin havainnoitu näkymä ahdisti.

Mistä ne luotainten kuvat oikein ovat peräisin? kyselin piittaamatta näköharhadiagnoosistamme. Ja Göran puhui kypäränsä mikrofoniin huolestuneella äänellä ja ihmetteli, vääristääkö kaukoputki todellisuutta vai missä vika. Sitten arvelimme, että kenties näin kaukana Auringosta valo vain taittaa näkemämme niin oudoksi.

Tuskailun ohella teimme töitäkin. Otimme näytteitä, suoritimme mittauksia ja muuta ikävystyttävää. Sitten asensimme Tritonin pinnalle kiinteän luotaimen ja palasimme alukseen.

Polttoaineen riittävyyshän ei ole nykyisissä fuusioenergia-aluksissa mikään ongelma, joten kun kerran olimme tänne saakka tulleet, päätimme jatkaa vielä vähän eteenpäin ennen paluuta Maahan. Kysyimme luvan, eikä Maassa ajatusta vastustettu – vaikkakaan jatkamisessa ei nähty liiemmin mieltä. Edessähän olisi vain tähtienvälinen avaruus ja seuraavaksi lähin tähtijärjestelmä saati planeetta aivan liian kaukana. Mutta oikeastaan edessä olisi muutakin: Kuiperin vyöhyke. Sen planetoidit, komeetat, asteroidit ja muu avaruusroska tuskin tarjoaisivat mitään varsinaisesti uutta, Maasta väitettiin. Kuitenkin juuri nuo pienet kohteet kiinnostivat meitä, ja me kaikki halusimme yksimielisesti jatkaa.

Niin sitten lähdimme. Valitsimme suunnaksi Eriksen, suurimman tunnetun plutoidin. Se ei näyttänyt olevan järin kaukana – niin kuin ei mikään. Pääsimme sen lähelle tosi nopeasti. Samoin kaiken muun lähelle.

Sitten mietimme, missä olikaan raja, jonka jälkeen perustavanlaatuiset faktat alkoivat osoittautua luuloiksi.

Matka Maasta Marsin kohdalle oli kestänyt juuri niin kauan kuin oli laskettukin. Olimme zoomanneet kohti planeettaa ja nähneet, kuinka tuuli vei sen punertavaa hiekkaa raivokkaasti ja silti hellästi, kuin hidastetussa filmissä. Jupiterin radan olimme ohittaneet kaukana itse Jupiterista, joten kaasujättiläisen oloista emme olleet tehneet havaintoja. Saturnus puolestaan oli kiertänyt ihan toisella puolen aurinkokuntaa, kun olimme saavuttaneet sen radan. Sen sijaan Uranus meidän oli ollut tarkoitus ohittaa läheltä, mutta jostain syystä laskelmat olivat pettäneet ja planeetta jäänyt turhan kauas reitiltämme.

Vielä silloin olimme etsineet virhettä väärästä paikasta.

Viimeistään Tritonin jälkeen mittasuhteet olivat kerta kaikkiaan pielessä. Tritonin ja Eriksen välisen matkan olisi pitänyt kestää kuukausia nykyaikaisimmallakin fuusioenergia-aluksella, mutta saavutimme Eriksen kuudessa päivässä. Paitsi ettei ollut mitään Eristä. Oli vain kuva. Ajoimme sen läpi, ja Eris oli pelkkää valoa, ei muuta.

Missä kivinen massa? Tai massa ylipäätään?

Ei se voi olla Eris, Göran sanoi. Mutta toisaalta... missä Eris sitten on? Vaikka se onkin vain kääpiöplaneetta, se on ihan liian iso piilotettavaksi, Göran pauhasi.

Joissain muissa oloissa se olisi voinut olla hauskaa.

Pian kohdalle tuli lisää kuvia. Paitsi että ne olivat silkkaa valoa, ne olivat kaikki siinä edessämme, ihan lähellä, vaikka mittausten mukaan etäisyyksien olisi pitänyt olla valtavia. Myöskään kokosuhteet eivät päteneet enää, vaan kaikki taivaankappaleet näyttivät toisiinsa nähden samankokoisilta, mikä tietysti oli täysin älytöntä. Olisi ollut kiinnostavaa nähdä, onko Plutokin muka valoplaneetta, mutta se oli radallaan jokseenkin toisella puolen Aurinkoa. Ja väliäkö sillä tässä surrealistisuudessa, Helje sanoi ahdistuneesti.

Pääsimme koko Kuiperin vyöhykkeen läpi muutamassa tunnissa. Yhtäkään kiinteää kappaletta emme enää nähneet, ainoastaan valoja, tyhjässä loistavia. Vaikka aluksemme olikin nopea, oli selvää liioittelua päästä Tritonista aurinkokunnan laidalle kuudessa vuorokaudessa.

Aurinkokunnan laidalla tulikin sitten seinä vastaan. Kirjaimellisesti. Ensin vauhti hidastui, ja lopulta alus pysähtyi johonkin mustaan. En tiedä mitä se oli, se oli kuin ei mitään ja silti kuin jotain kiinteää, kuin hyytelöä tai tavattoman tiivistä kaasua. Siinä näkyi valopisteitä: tähtiä, aurinkokuntia, galakseja. Kaikkea sitä, mikä oli havaittu kaukoputkilla ja luotaimilla ja minkä piti olla tavattoman kaukana. Se kaikki oli siinä mustassa taivaankannessa, johon aluksemme nojasi vailla mahdollisuutta päästä eteenpäin.

Mutta taaksepäin pääsimme. Palasimme maahan. Avaruus ei oikeastaan muuttunut, sen kaikki osat näyttivät jokseenkin samankokoisilta, kunnes olimme taas Tritonin kohdalla. Vasta sitten kaukaiset kohteet alkoivat asianmukaisesti pienentyä, ja viimeistään Uranuksen ja Saturnuksen puolivälissä kaikki näytti taas normaalilta.

Paluumatkalla riitti pohdittavaa. Ihmettelimme asioita yhdessäkin, mutta enimmäkseen kukin oli omissa ajatuksissaan. Tunsimme perusteellisesti Voyagerien matkat aurinkokunnan ulkopuolelle, mutta miksi nuo uraa uurtaneet luotaimet eivät olleet lähettäneet tietoa tällaisesta? Yhteyden kumpaankin tiedettiin katkenneen jo 2010-luvulla, mutta kyllä niiden olisi pitänyt ehtiä varoittaa, että avaruus päättyy aurinkokunnan laidalle. Vai kuinka ne

olivat päässeet meidän kohtaamastamme rajasta eteenpäin? Ehkeivät ne olleetkaan, ehkä niin vain luultiin. Vai oliko tuo musta ja silti näkymätön seinä olemassa ainoastaan siinä, mistä me olisimme halunneet mennä? Tuskin, totesimme kaikki.

Kuinka turhautunut olinkaan. Olin opiskellut vuositolkulla näennäistä ja todellista kirkkautta ja punasiirtymää, lineaarista riippuvuutta, kosmista taustasäteilyä ja ties mitä. Valon aallonpituuksien piti kertoa tähtien etäisyyksistä ja maailmankaikkeuden iästä. En ollut epäillyt sekuntiakaan – en koskaan. Miksi olisinkaan? Ja äkkiä tuntui kuin minut olisi kasvatettu väärään uskontoon.

Tietysti minun täytyi pitää mahdollisena sitäkin, että olin vain tehnyt harhaisia havaintoja. Mutta että myös Toshiko, Helje ja Göran? Ei. Olimme yhtä järkyttyneitä ja epäuskoisia kaikki. Toivoimme vilpittömästi, että Maahan palattuamme saisimme mielekkään selityksen järjenvastaisille huomioillemme. Totta kai olisi ollut hienoa kertoa uusista, mullistavista löydöistä... Mutta rajansa kaikella.

Emme halunneet sen olevan totta.

Matka kotiin kesti ja kesti. Avaruusaluksemme tuntui käyvän ahtaammaksi kuin ennen, ja ahtaudesta huolimatta etäännyin kollegoistani. Kai me kaikki etäännyimme toisistamme. Yhteiselomme muuttui muodolliseksi. Minkäänlaista riitaa ei syntynyt – ei mitään sellaista – mutta ihan kuin jokainen olisi viettänyt enemmän yksityis- kuin yhteiselämää. Etenkin ajatuksensa jokainen tuntui pitävän ominaan. Lopulta emme etsineet tritonintakaisille havainnoillemme selitystä yhteisvoimin vaan kukin erikseen. Yhteistyö olisi varmasti ollut järkevintä, mutta noissa olosuhteissa toimimme kenties muutenkin vähemmän järkevästi.

Toshiko taisi eristäytyä kaikkein eniten. Loppumatkasta hän muuttui kuin toiseksi ihmiseksi. Tai ei ihmiseksi ollenkaan. Ja sitten – kaksi vuorokautta ennen kuin laskeuduimme Maahan... Toshiko oli menossa omaan soluunsa nukkumaan, mutta juuri kun hän oli aikeissa sulkea luukun, hän kääntyikin meihin päin. Hän väitti ymmärtäneensä koko jutun.

Toshiko kertoi miettineensä koko ajan, koko paluumatkan, kaikki vuodet ja päivät ja tunnitkin. Hän ei kuulemma ollut osannut ajatella mitään muuta. Ja kun hän lopulta oli päättänyt luovuttaa, hän olikin tajunnut sen. Heti kun lakkasin yrittämästä, hän sanoi. Hänen silmänsä kiiluivat kuin seonneella. Nyt tiedän mitä nirvana on, hän meuhkasi, ja tiedän myös miksi se on ja miksi se on koskaan ollut. Hän halusi kertoa meillekin. Tämä on helppo ymmärtää, Toshiko väitti, mutta selittäminen ei ole yhtä helppoa.

Toshiko tärisi. Hänen oli vaikea hengittää. Hän yritti puhua, mutta kehotimme häntä rauhoittumaan. Hän oli kuumeessa, totesimme. Toshikolla oli kova tarve jakaa tietonsa, mutta hänen puheestaan ei saanut enää selvää. Autoimme hänet soluunsa ja asetimme lepäämään. Hän ehtisi kyllä sanoa asiansa myöhemminkin.

Niin luulimme. Kun muutaman tunnin kuluttua menimme katsomaan, hän ei ollut solussaan. Eikä missään. Aluksemme oli aika pieni, ei sinne olisi voinut piiloutua. Eikä sieltä olisi voinut lähteä poiskaan huomaamatta.

Kaikista kohtaamistamme älyttömyyksistä Toshikon katoaminen oli älyttömin. Suosituin ja oikeastaan ainoa teoria oli, että Toshiko oli sittenkin onnistunut poistumaan avaruuteen kenenkään huomaamatta. Olen edelleen sitä mieltä, että sellainen on mahdotonta, mutta en keksi yhtäkään vaihtoehtoa, joka olisi mahdollinen.

Timo näyttää lopettaneen kertomuksensa.

”Kai te sentään raportoitte havainnoistanne?” kysyn.

”Selvä se. Sitä paitsi Maasta oli seurattu menoamme koko ajan. Mutta tiedotusvälineille oli kerrottu vain niukasti. Meitäkin vannotettiin antamaan julkisuuteen ainoastaan Tritoniin liittyviä tietoja, kaukaisempaa avaruutta koskevien asioiden aika olisi kuulemma myöhemmin.”

”Niistä kai pitää tiedottaa vasta huolellisen harkinnan ja perusteellisten tutkimusten jälkeen”, sanon. ”Ettei tule suotta annettua väärää informaatiota. Kyse sentään on melkoisesta…”

”Ei se siitä johtunut”, Timo väittää. ”Oikeaa tietoa olisi kyllä jaettavaksi asti. Mutta minusta tuntuu, että ihmiset halutaan tarkoituksellisesti pitää väärässä käsityksessä. Tiedäthän jutut galakseista ja tähtienvälisistä etäisyyksistä, valovuosien pituisista, jopa miljoonien valovuosien.”

”No enköhän tiedä”, sanon vähän ärtyneesti. ”Olen sentään alan tiedetoimittaja.”

”Niinpä. Ja uskot asioihin, joista et oikeasti tiedä mitään. Sen sijaan vain luulet tietäväsi.”

Timo saattaa hyvinkin kuulla hampaitteni kirskunan vaikkei näytä sitä. Hän nojautuu tuolillaan taaksepäin.

”Ei tietämättömyytesi ole omaa syytäsi. Olet saanut tietosi niistä lähteistä, joista olet voinut. Sinulle on siis syötetty väärää informaatiota. Sinulle ja meille muillekin on uskoteltu, että avaruus on laajentunut jo yli kolmentoista miljardin vuoden ajan ja kaukaisimmat tähdet ovat niin etäällä, että vaikka osa niistä on saattanut sammua jo miljoonia vuosia sitten, niiden valo näkyy meille yhä. Väitetään, että lähin tähti Auringosta on yli neljän valovuoden päässä. Ihan kuin pelkästään sekin ei olisi älyttömän pitkä matka! Mutta että etäisyys joihinkin meille näkyviin tähtiin olisi muka miljoonia tai jopa miljardeja valovuosia! Täysin järjetön ajatus. Luulisi kenen tahansa tajuavan sen järjettömäksi. Mutta eipä silti – minäkin uskoin sen ennen kuin pääsin itse näkemään, että pelkkää luuloa koko juttu.”

Timo hengähtää.

”Liittyykö tuo katoamisiin?” kysyn.

”En tiedä. Aluksi luulin että ilman muuta liittyy. Mutta enää en tiedä. Kenties olenkin väärässä. En nimittäin tajua, miksi Avaruustutkimuskeskus haluaisi salata totuuden. Ja nyt juttu on käynyt sen verran rasittavaksi, etten enää välitä. Menen tapamaan majuri Rantaa. Saan ainakin tietää mitä hän haluaa.”

Timo nousee lähteäkseen.

”Juuri majuri kielsi meitä kertomasta kokemuksistamme kenellekään”, hän sanoo. ”Etenkään lehdistölle ei saanut kertoa muuta kuin etukäteen hyväksyttyä höpinää Tritonista. Avaruustutkimuskeskus kuulemma julkistaisi muun tiedon aikanaan. Virallinen selitys viivyttelylle oli sama kuin sinunkin äsken esittämäsi: asiat täytyy tutkia perusteellisesti ja käydä läpi konferensseissa ennen julkistamista. Ihan kuin faktat siitä miksikään muuttuisivat!”

Odotan pari päivää. Toivon Timon ottavan yhteyttä. Seuraan myös sairaalloisen tarkasti uutisia kaikista lähteistä.

Ei mitään.

Lopulta en kestä. Soitan Timon numeroon, mutta teennäisen ystävällisen naisäänen mukaan se ei ole käytössä. Hyppään autoon ja ajan liikennesäännöistä piittaamatta Timon asunnolle. Timon vaimo on paikalla.

”Timo on Avaruustutkimuskeskuksessa”, vaimo kertoo. ”Joku tärkeä juttu. Menee ehkä kauankin. En ole nähnyt häntä päiviin! Haluaisin käydä tapaamassa, mutta se on kuulemma mahdotonta.”

”Sanoiko Timo tosiaan niin?”

”Ei Timo. Vaan majuri Ranta.”

Se pelästyttää. Voisiko Timon vainoharhaisuudelle olla pohjaa? Minulla on tallennettuna hänen kertomuksensa, mutta vain se. Millainen olisi sen todistusarvo?

Soitan majuri Rannalle vihaisen puhelun. Vaadin saada puhua Timon kanssa. Majuri tietysti kiertelee, mutta väitän tietäväni koko jutun ja uhkaan julkaista sen. Todellisuudessa en oikein tiedä mitä tiedän, mutta sitähän majuri ei tiedä.

”Olkoon sitten”, majuri Ranta myöntyy.

Hetken kuluttua saan Timon puhelimeen. Timo sanoo ettei ole varsinaisesti vankina vaikkei saakaan poistua Avaruustutkimuskeskuksen tiloista eikä ottaa yhteyttä keneenkään. Pienen väittelyn jälkeen hän myöntää ehkä sittenkin olevansa vankina.

”En ole juurikaan ajatellut asiaa”, hän sanoo. ”Tässä on kyse suuremmista jutuista.”

Kyse saattaa olla pimeästä aineesta ja ennen kaikkea pimeästä energiasta, Timo arvelee. Ja etenkin majuri Ranta arvelee niin. Majurin mielestä aiheesta ei kannata pitää turhaa meteliä toistaiseksi.

”Otin mukaani Göranin tietokoneen”, Timo sanoo. ”Mutta Göranin malli universumista on harmillisesti vain kuvien kokoelma. Ei lainkaan selittävää tekstiä eikä edes kaavoja. Tosin vaikutti vähän siltä, että Göran sai mallinsa valmiiksi vain mielessään – juuri ennen katoamistaan. Hän ei siis ehtinyt tallentaa lopullista versiota koneelleen.”

”Meidän pitää tavata”, sanon vaativasti. ”Uhkaile majuria vaikka millä, mikäli hän ei päästä sinua.”

”Totta kai hän päästää. Ei ole mitään syytä heittäytyä vainoharhaiseksi.”

Tapaamme tutussa kahvilassa. Timo on perin toisenlainen kuin muutama päivä sitten, levollinen ja kaikin puolin täysijärkisen näköinen. Itsestäni en ole niinkään varma.

”Tiedätkö”, sanon antamatta Timolle mahdollisuutta aloittaa, ”että vallanpitäjät tahtoivat aikoinaan hallita paitsi ihmisiä, myös näiden maailmankatsomusta. Niinpä katolinen kirkko julisti pannaan Kopernikuksen opin aurinkokeskeisestä mallista. Ja 1600-luvulla Galilei määrättiin arestiin, kun hän kaukoputkineen levitti tietoa väärästä maailmankuvasta. Väärähän se oli vain siinä mielessä, ettei sopinut kirkon oppeihin.”

Timo näyttää hämmentyneeltä.

”Maailmankuvan totaalinen muutos ei ole mikään pikkujuttu”, sanon vakavana. ”Tosipaikan tullen kukaan ei pidä sellaisesta. Tuttujen käsitysten romahtaminen on hyvin pelottavaa.”

”Taidan ymmärtää”, Timo sanoo. ”Mutta älä huoli. Luulin kieltämättä itsekin, että Avaruustutkimuskeskus halusi salailla jotakin. Tai kyllähän se haluaakin, mutta ei maailmankuvaa. Toki sekin tulee salattua, mutta vain sen aikaa kuin tarve vaatii. Avaruustutkimuskeskus haluaa saada selvyyden pimeästä energiasta ennen muita. Vain siitä on kyse. Se taas on ihan ymmärrettävää.”

Ymmärrettävää?

”Entä katoamiset?” kysyn.

”Ne ovat yhä mysteeri. Vaikka ensin luulinkin Avaruustutkimuskeskuksen olleen niiden takana, enää en luule. Mutta pimeän energian ohella olen kyllä pohtinut katoamisiakin. Ja olen yrittänyt sekä ymmärtää että täydentää Göranin jättämää tietokonemallia universumista.”

”Keskity siihen”, pyydän.

Vähän ihmettelen äänensävyäni. Miksi tämä on minulle niin tärkeää?

Puhelin soi keskellä yötä.

”Timo täällä. Minusta tuntuu, että tajuan.”

”Tajuat mitä?” kysyn ja yritän herätä. ”Pimeän energian, vai?”

”Vähät siitä”, Timo sanoo. ”Oletus pimeästä energiasta oli varsinainen standardiesimerkki siitä, kuinka vääriin asioihin sitä voikaan tarmonsa suunnata! Mutta mietin Göranin universumimallia. Taidan tajuta sen – en ihan vielä, mutta kohta. Olen varma, että Toshiko oli päätynyt samaan. Ja Helje myös. Mutta niin kuin Toshiko sanoi, sitä on vaikea selittää. Niin yksinkertainen kuin se onkin.”

”Entäs katoamiset? Onko niillä mitään tekoa minkään kanssa?”

”Toshiko katosi, koska hän tiesi”, Timo sanoo. ”Ja kun Helje ja Göran saivat tietää, myös he katosivat. Pian minäkin tiedän. Minulla on aika paljon perustietoja... On vaikeaa olla johtamatta niistä lisää tietoja. Niinpä minäkin kohta tiedän. Ja sitten katoan.”

”Missä olet?”

”Kotona. Tule tänne niin pian kuin pystyt.”

Olen paikalla seitsemässä minuutissa. Ovi ei ole lukossa. Menen sisälle ja suoraan Timon työhuoneeseen. Siellä on hänen vaimonsa.

”Timo oli täällä pari minuuttia sitten”, nainen sanoo surullisena. ”Ihan varmasti oli! Juuri kun luulin saaneeni hänet takaisin...”

Timo on tulostanut kuvia. Tavallaan selkeitä mutta silti... Ei mitään selityksiä missään.

Järjestelen papereita, haen niistä johdonmukaisuutta. Timo on tainnut täydentää Göranin mallintamaa kokonaisuutta. Ei selityksin mutta kuvin. Osa kuvista on nimittäin piirretty eri ohjelmalla kuin muut. Timo on ymmärtänyt ja yrittänyt havainnollistaa ymmärtämänsä.

Katson kuvia äärimmäisen keskittyneesti. Kohta tuntuu kuin näkisin ne kaikki samaan aikaan. Sitten huomaan yhdistää ne Timon kertomukseen. Ja sitten... Sehän on niissä, kaikki on niissä! Sen näkee kuvista heti kun kykenee siirtämään syrjään aiemmin oppimansa, heittämään pois sen minkä luuli tietävänsä. Kuvissa ei ole ainoastaan kaiken teoria vaan kaiken käytäntö. Miksi kaikki on olemassa, mistä kaikki on tullut – kuinka yksinkertaista ja pelkistettyä.

Ja kuinka väistämätöntä on kaiken katoaminen. Kaikki palaa siihen mistä on syntynyt. Niin täytyy käydä, se on kaiken koskaan olemassa olleen luontainen ominaisuus. Ja kun sen ymmärtää, myös ymmärtäjän täytyy kadota ymmärryksen myötä. Hän kävelee veden päällä. Hän huomaa sen vasta kun katsoo alas.

Sitten hän hukkuu. Tässä vedessä ei voi uida.

Mutta kenties kaikki eivät tajua näitä kuvia. Niinpä kirjoitan koko jutun sanoiksi. Minultahan se käy, tiedetoimittajalta. Mykistävässä yksinkertaisuudessaan maailmankaikkeuden suurimmassa arvoituksessa kyse on vain siitä, että

Juhani Havukainen *on keski-iän saavuttanut matalaenergiakirjoittaja. Tekstiä syntyy hitaasti ja vähän, ja sitä julkaistaan harvoin. Mieliaiheita ovat näennäistieteelliset teoriat, jollaisia voi kehittää vain jos ei tiedä liikaa.*

–Kumman rakas se on?
– No niin on!

Rakkaat kirjoittajat:

- Maria Carole
- Jussi Katajala
- Siria Kohonen
- Aleksi Kuutio
- Liliana Lento
- Kalle Lintunen
- Taru Luojola
- Kristel Nyberg
- Antti Riimuvuori
- Tuomas Saloranta
- Tarja Sipiläinen
- M.G. Soikkeli
- Christine Thorel
- Jeff VanderMeer

Neljätoista spekulatiivista tarinaa erilaisesta rakkaudesta. Mukana niin tuttuja kuin uusiakin kirjoittajia. Julkaisijana kirjallisuuden uusi outolintu Osuuskumma-kustannus (*www.osuuskumma.fi*). URS suosittelee!

Osuuskumma

Kultakuoriainen #4b

Marika Riikonen

Jossain kolkassa sopuisa koti

Johtovyyhdet löivät Aarnin märkään otsaan ja kietoutuivat hänen kasvojensa ja kaulansa ympärille kuin pitkät, luikerot sormet. Hän konttasi niin nopeasti kuin pystyi, vaikka ahtaissa, hämärissä onkaloissa hänen oli vaikea nähdä eteensä. Lisäksi hänen näkökenttäänsä ui välillä harmaita usvalauttoja. Aarni pelkäsi pyörtyvänsä tai saavansa paniikkikohtauksen. Silti hän ryömi ja konttasi, ja tahmea hiki valui naamioksi hänen kasvoilleen. Hänellä oli vuorotellen vilu ja kuuma, ja välillä häntä puistatti kuin kuumeessa.

Pahinta oli kuitenkin se, ettei hän tuntunut heräävän lainkaan. Ei oikeasti. Hän arveli olevansa valveilla nyt, mutta silti kaikki muistutti häntä tutuiksi tulleista, solmuisista painajaisista. Niissä häilähteli hämäriä hahmoja, joista osa tahtoi hänelle pahaa. Päänsäryn aallot vierivät edestakaisin hänen kallonsa sisällä kuin kuulat. Hän koetti pitää päänsä asennossa, jossa kuvottava tykytys tuntuisi vähiten, mutta silti kipusalama pääsi välillä yllättämään.

Sama oli toistunut viime aikoina usein. Aarni nukahti unipistokseen kuin lämpimään kylpyyn, mutta heräsi kauhuun. Yhä pahempaan kauhuun. Hän tiesi, että ilman pistoksia kukaan heistä ei osaisi nukkua. Kallisarvoinen uni oli kuitenkin muutaman viime kuukauden aikana muuttunut rämpimiseksi loputtomassa painajaisten suossa. Hikisessä, hullussa.

Entä viime yö? Mikä hänet oli saanut tekemään sen? Jotain niin kuvottavaa ja kiellettyä?

Särystä huolimatta hänen oli pakko saada tietää, mitä oli aiheuttanut, ja sitten mietittävä, mitä voisi tehdä asialle. Siksi hän ryömi. Siksi hän konttasi. Piilossa. Salaa.

Johdoista ja pyörrytyksestä huolimatta Aarni oli melko varma suunnasta. Ragna sulkeutui hänen ympärilleen tuttuna ja humisevana. Vaikka hän nyt liikkui sen rakenteiden sisällä eikä sen käytävillä, hyteissä ja kammioissa, hän pystyi aistimaan, missäpäin oli. Lähellä keulaa vai perää, oikean vai vasemman kyljen puolella, vaiko lähellä kasvihuoneita tai käytävien risteyksiä.

Nyt hän lähestyi hyvää vauhtia aluksen perää ja yhtä sen opiskelukammioista.

Ragna tuntui auttavan Aarnia. Se hyväksyi hänet autioihin huoltotunneleihinsa ja koneidensa sisään ja antoi hänen edetä. Se tuntui puhaltavan hänen päälleen viileää ilmaa, jot-

tei hän menettäisi tajuntaansa täällä kaikkien ulottumattomissa. Vaikka johtokimput ahdistivat ja hidastivat häntä, hän aavisteli, että Ragna olisi kyennyt järjestämään hänen tielleen ikävämpiäkin esteitä.

Hassua. Alus, massiivinen kappale elotonta materiaa, tuntui juuri nyt läheisemmältä kuin kukaan ihminen.

Äkkiä jokin oli toisin.

Aarni pysähtyi kesken liikkeen ymmärtämättä, mikä oli muuttunut. Sitten hän tajusi: jostain kuului ihmisten ääniä. Puhetta.

Kylmä hikipisara lähti liikkeelle hänen niskastaan. Ensin äänet kuulostivat ruumiittomilta, kuin ne olisivat jonkinlaisia ilmassa leijailevia kuplia, jotka eivät olleet tulossa mistään tai menossa minnekään. Ja hän kuuli ne kaikkialla: ympärillään, yläpuolellaan, päänsä sisällä. Hän tunsi menettävänsä tasapainonsa, vaikka tajusi, ettei ollut liikahtanutkaan. Hän puristi silmänsä kiinni.

Se auttoi. Alus palasi hänen ympärilleen, ja hän oivalsi sanojen tunkeutuvan hänen luokseen tuuletuskanavan ritilän läpi ja seinän pikkuisista ilmarei'istä. Hän kökötti kontallaan kanavassa, joka kulki käytävän vierellä. Nyt hän ilmeisesti oli tullut käytävien risteykseen, sillä äänet eivät kuuluneet aivan hänen vierestään, vaan vähän matkan päästä.

Aarni tajusi olevansa määränpäässään. Hän oli edennyt nopeammin kuin oli luullutkaan. Ja hän tajusi, että täällä oli jo joku. Kaksi ihmistä tai useampia. Aarni ryömi hitaasti vielä hieman eteenpäin, jotta kuulisi mistä puhuttiin. Olivatko äänet huolestuneita? Tyrmistyneitä?

Tiesivätkö kaikki jo, mitä hän oli tehnyt? Jos tiesivät, häntä varmasti etsittiin.

Hän tajusi tärisevänsä pelosta ja kuuli hengityksensä muuttuvan huohottavaksi. Hän vaimensi ääntä väkisin ja pinnistäytyi vielä eteenpäin, niin lähelle puhujia kuin mahdollista. Nyt sanat kantautuivat tunneliin selvinä ja kirkkaina. Hän tunnisti äänet. Loimu, kasvihuoneiden hoitaja, ja hänen seurassaan – tohtori Rimpi. Lääkäri ja aluksen tärkein henkilö. Aarnin sydän alkoi hakata niin kivuliaan kovaa, että hän pelkäsi sen karkaavan rinnastaan. Häneltä meni melkein ohi, mitä tohtori parhaillaan sanoi. Mutta hän kuuli sen.

"Onko jo porkkanoiden aika?" tohtori Rimpi kysyi.

"Viikko vielä", Loimu myhäili.

"Nam nam", tohtori kuittasi.

Aarni kuuli Loimun nauravan, ja sitten he menivät. Aarni kääntyi vaivalloisesti niin, että sai silmänsä lähelle tunnelin ritiläistä seinää. Kun hän oikein tihrusti, hän näki käytävän ja opiskelukammion avoimen oven.

Opiskelukammio oli tyhjä. Ja se oli puhdas. Kuura ei maannut siellä verilammikossa.

Se oli tuntunut niin todelliselta. Oliko mahdollista, ettei se ollut totta?

Aarni makasi tuuletuskanavassa silmät kiinni ja näki edessään saman kuin viime yönä. Se tuntui muistolta eikä kuvitelmalta. Sen oli pakko olla muisto. Mitä muuta se voisi olla?

Hän valahti tekonsa kauheudesta melkein hervottomaksi, mutta muisti silti aivan selvästi, miten oli vetänyt käsivartensa taaksepäin, puristanut kätensä nyrkkiin ja sitten humauttanut käden eteenpäin. Kuva kellui punaisessa sumussa. Sen läpi hän näki Kuuran pään nytkähtävän ja heilahtavan taaksepäin. Hän muisti Kuuran irvistävän suun, tolkuttomat sanat, pärskyvän syljen. Hän muisti kihelmöivän tunteen rystysissään.

Hän löi uudelleen. Ja uudelleen. Hän potki.

Lopulta Kuura oli maannut liikkumatta omassa veressään opiskelukammion ovensuussa.

Aarni oli havahtunut omassa punkassaan hiestä märkänä ja vapisevana. Hän oli päätellyt livahtaneensa sinne tehtyään pahat tekonsa.

Mutta nyt hän näki ritilän läpi, että opiskelukammio oli tyhjä.

Toisin sanoen hänen muistonsa ei ollut muisto. Sen tajuaminen tuntui melkein pahemmalta kuin syyllisyys ja pelko. Asiaa oli vaikea ymmärtää, mutta kaikki todisti sen puolesta, ettei hän ollutkaan tehnyt mitään. Kukaan aluksessa ei olisi siivonnut jälkiä hänen puolestaan. Kukaan ei peittelisi hänen tekojaan tai suojelisi häntä. Väkivalta oli Ragnassa ehdottomasti kiellettyä, ja siitä rangaistiin kaikkein ankarimmin. Pahimmassa tapauksessa väkivaltaan syyllistynyt voitaisiin pistoksien avulla vaivuttaa hyvin pitkään uneen.

Mutta jos muisto ei ollut muisto, mikä se oli? Aarni arveli empien tietävänsä vastauksen. Sen täytyi olla unta. Erittäin pahaa unta. Kun hän nyt mietti näkemiään yksityiskohtia, niissä tuntuivat yhdistyvän lapsuuden nahistelut, jotka aikuiset olivat rivakasti lopettaneet, sekä myöhemmät sivistysvideot, jotka osoittivat selvästi, millainen toiminta oli kiellettyä, kuvottavaa, rangaistavaa ja yksiselitteisesti väärin. Kuvat satuttamisesta, rusahtavat tehosteäänet, kaiken sellaisen raukkamaisuus ja rumuus, olivat vainonneet häntä pitkään opetuksen jälkeen. Muutkin olivat näyttäneet yhtä kalpeilta ja järkyttyneiltä. Myöhemmin Aarni oli unohtanut kuvat, mutta muisti yhä vastenmielisyyden ja kauhun.

Unessa hän oli jännittänyt kätensä lyöntiin ja nauttinut siitä.

Aarnia puistatti. Hän ei ymmärtänyt, mikä häntä vaivasi. Eikä hän tajunnut, miten nukkuminen voisi tuottaa jotain niin väärää. Ainoa, joka ehkä osaisi vastata, oli tohtori Rimpi, mutta Aarni ei voinut kuvitellakaan, että menisi puhumaan tälle. Tohtori kyllä kannusti lempeästi kertomaan kaikesta, mutta Aarni ei uskonut rajujen painajaisten ja väärryyksistä nauttimisen olevan asioita, joista tohtori tahtoi kuulla.

Tohtorin silmissä asui pistävä, tutkiva katse. Tohtori kirjoitti kaiken muistiin. Tohtori oli lopulta se, joka teki päätökset. Tärkeät päätökset.

Ehkä tohtori toteaisi Aarnin hulluksi, vaaralliseksi? Aistisi, että hänessä uinui kyky pahaan?

Hän ei voinut kertoa tohtorille. Silti hänen olisi pakko selvittää asia jotenkin. Hänellä ei vielä ollut aikuisen statusta, jonka saatuaan hän pääsisi kulkemaan aluksessa nykyistä vapaammin. Tietyt huoneet ja käytävät olivat häneltä suljettuja, joten hän ei voinut noin vain kävellä esimerkiksi tohtorin tiloihin.

Mutta kun hän nyt mietti asiaa, tohtorin tiloista voisi hyvinkin löytyä vastaus uniongelmiin.

Aarni koetti pysäyttää ajatuksen. Häntä kauhistutti, että hän saattoi päästää mieleensä jotain sellaista, jotain niin odottamattoman kieroa. Häntä huimasi, kun hän kuvitteli hiipivänsä jonnekin, minne hänellä ei ollut lupa mennä. Tottelemattomuus oli yhteisön vaarantamista. Lause oli iskostunut häneen kuin tatuointi. Ja tässä hän nytkin istui tilassa, jossa hän ei saisi olla, ajattelemassa kiellettyjä ajatuksia. Hänen aivoissaan myllersi. Silmiin ja ohimoihin sattui.

Hän päätti istua aloillaan hetken, ennen kuin konttaisi omia jälkiään takaisin ja liittyisi muiden seuraan ja koettaisi unohtaa unet, hahmottomat kysymykset ja kaiken kielletyn.

Aarni hätkähti. Hän tunsi ajan harpanneen, muttei ymmärtänyt, miksi. Hän liikahti liian nopeasti ja löi päänsä johonkin. Se auttoi häntä tajuamaan, että hän kökötti ahtaassa paikassa hyvin epämukavassa asennossa. Kasvojen edessä tuntui häilyvän jotain epämiellyttävää.

Kun hän tiiraili painavien luomiensa raosta, hän tunnisti liikkujat johdoiksi. Joka paikkaa särki, selkää, käsivarsia. Hänen jalkansa olivat niin puuduksissa, että hänen oli liikutettava niitä tarttumalla niihin käsin ja työntämällä ne jotenkuten suoriksi ahtaassa tilassa.

Hän tajusi olevansa edelleen Ragnan onkaloissa, tuuletuskanavassa peräkäytävän vieressä. Vaikka hänen lihaksiaan kivisti, pää tuntui yllättävän selkeältä. Kummaa. Oliko hän vaipunut jonkinlaiseen horrokseen? Sellaisen ei olisi pitänyt olla mahdollista. Kauanko hän oli ollut täällä? Oliko yhä valvomisaika vai oliko siirrytty unituntien puolelle? Ehkä häntä kaivattiin jo! Aarni alkoi varovasti, mutta kiireesti kontata takaisin lähtöpisteeseensä. Jalkoja pisteli, kun veri alkoi taas kiertää äärissä asti.

Kun Aarni jonkin ajan kuluttua ryömi ulos Ragnan yksityisistä osista laivan keskivaiheilla, hän kiitti alusta hiljaa mielessään. Kierrettyään irrottamansa luukun ruuvit takaisin paikoilleen hän taputti metallista seinää. Ragna ei ollut paljastanut häntä.

Kaikkialla oli hiljaista, mutta Aarnin huojennukseksi se oli unitunteja edeltävää kelluvaa rauhaa, jolloin suurin osa väestä oli vapautunut päivätehtävistään. Hänen ikäluokallaan oli tänään ollut lepopäivä, joten kukaan ei ehkä edes ihmettelisi, ettei häntä ollut näkynyt koko valveaikana.

Kun Aarni astui nuorten oleskelutilaan, hänestä tuntui hämmentävästi siltä kuin hän olisi tullut vieraaseen paikkaan. Jonnekin, josta oli kuullut puhuttavan, mutta jota ei ollut ikinä omin silmin nähnyt. Tunne kummastutti häntä, sillä tila oli tietenkin perin juurin tuttu. Ragna oli ainoa paikka, jonka hän tunsi – ja ehkä ainoa, jonka hän koskaan tuntisikaan. Kaikki aluksen matkustajat olivat realisteja: onnekkaimmat ja pitkäikäisimmät nykyisistä nuorista voisivat ehkä astua Uuden yhteiskunnan kelpuuttamalle planeetalle vanhuksina.

Todennäköisimmin vasta heidän lapsenlapsensa asuttaisivat sen ja loisivat sinne puhtaan kulttuurin.

Metsämaan.

Sohvalla oleskelutilan perällä istuvat Havu ja Kaste liikahtivat häveliäästi hieman erilleen Aarnin tullessa. Liike oli pieni, mutta Aarni näki sen. Havu ja Kaste istuivat nyt noin puolen metrin päässä toisistaan, eivät aivan kosketusetäisyydellä – enää – mutta siteen heidän välillään näki. Aarnia hieman harmitti, että Havu ja Kaste olivat niin hirmuisen korrekteja – tämä tilahan oli heidän ikäpolvensa omaa aluetta. Se, että he istuisivat täällä lähekkäin, ei häiritsisi ketään, koska mitään sääntöjä ei rikottu. Asiasta ei puhuttu, mutta Aarni tiesi Havun ja Kasteen odottavan alustavaa naimalupaa. Luultavasti he saisivatkin sen, jos eivät sitä ennen rikkoisi yhtenäisyyttä vastaan hakeutumalla liiaksi toistensa tykö. Istuminen ei kuitenkaan Aarnin mielestä ollut liikaa. Hänestä oli merkillistä, että niin kauan kuin mitään tunteita ei kimpoillut ilmassa, nuoret saattoivat istua yhdessä niin tiiviisti kuin heitä huvitti.

Aarni katseli Havua ja Kastetta, joilla oli yllään samanlaiset vihreät asut kuin hänellä itselläänkin. He näyttivät epätodellisilta. Heidän ääriviivansa olivat liian terävät.

Aarni räpytti silmiään ja ravisti hieman päätään, ja Havu ja Kaste muuttuivat tutuiksi taas.

”Hei”, he sanoivat, ja Aarni kuuli vastaavansa samalla tavalla. Ilmeisesti hänen äänensä kuulosti Havun ja Kasteen mielestä aivan tavalliselta, koska he hymyilivät. Hänen omissa korvissaan sana särähti.

Aarni seisoi ikäluokkansa kanssa pistosjonossa niin kuin joka ilta. Säryt olivat nyt poissa, mutta pistos hermostutti häntä silti. Jono liikkui eteenpäin sävyisänä ja ilmavana. Valot oli jo hämärretty, ja se vaikutti kaikkiin: Havu ja Kaste hänen edellään vaimensivat ääntään

puhellessaan Kuuran kanssa. Aarni koetti olla katsomatta Kuuraa, vaikka tämän kasvot olivat sileät ja puhtaat, haavattomat. Kun Kuura hymyili Aarnille ystävällisesti, Aarnin korvissa kohisi. Hän onnistui nytkäyttämään suupieliään ylöspäin. Hänen sydämensä takoi inhottavan kovaa. ”Se oli unta, se oli unta”, hän toisteli itselleen äänettömästi, ja onneksi Kuura kohta käänsi katseensa pois.

He lähestyivät tohtori Rimpeä. Tohtorin ääni kuului jo, hänellä oli tapana vaihtaa muutama sana jokaisen kanssa. Tohtori muistutti ajoittain pitävänsä heitä kaikkia lapsinaan. Tavallaan hän olikin eräänlainen isä: hänhän oli Ragnan vanhin asukas. Niin vanha, että oli todistanut aluksen lähdön. Hän oli elänyt nuoruutensa Maassa, mutta häntä ei kovin usein saanut kertomaan niistä ajoista.

”Mitäpä niistä, vanhoista. Ikäkulu, pölyinen ja sekava maailma se oli. Tulossa on parempaa”, hän yleensä kuittasi. ”Ennen pitkää”, hän sitten lisäsi ja naurahti.

Kukaan ei uskaltanut kysyä tohtorilta suoraan, kajastiko tämän puheiden alta suru Maan kohtalosta. Aarni, Kuura, Kaste, Kukka, Havu ja muut itsenäistyvien vaiheeseen siirtyneet nuoret olivat joskus keskenään kuiskutelleet Maasta ja tulleet siihen tulokseen, että planeetta oli luultavasti tuhoutunut. Ihmiset olivat pilanneet sen, ja se oli kuollut. Ajatus tuntui heistä käsittämättömältä. Mutta miksi tohtori muuten niin tarkkaan välttelisi entisestä kotiplaneetasta puhumista? Maa oli kuitenkin heidän kaikkien yhteinen alkukoti, joka huonojen asioiden lisäksi oli tarjonnut paljon hyvää.

Yksi asia oli heille kaikille selvä. Metsämaata ei koskaan vahingoitettaisi. Heidän koko koulutuksensa ja sivistyksensä tuki rauhanomaista, maltillista, hyvään tähtäävää tulevaisuutta. Heidän tehtävänsä oli siirtää sama oppi omille jälkeläisilleen.

”Seuraava, seuraava. Tule vain, Aarni”, tohtori sanoi aivan vieressä. Aarni hätkähti. Jono oli hänen huomaamattaan ennättänyt tohtorin luo. Hän veti automaattisesti hihaansa ylös, mutta pysäytti sitten liikkeen niin, ettei tohtori pystynytkään pistämään. Ohuenohut, lähes jälkiä jättämätön neula kiilui hämärässä.

”Mikä nyt, Aarni? Onko murheita?” tohtori Rimpi kysyi.

”Hmm, ei, mutta...”

”Sano vain. Ei saa turhaan kantaa huolia.”

”No, minä... näin painajaisen. Ajattelin vain, mahtaako se toistua.”

”Mitä sinä näit?” Tohtori laski toisen kätensä sormet hänen käsivarrelleen, hänen pitelemänsä hihan viereen.

”Näin... itseni lentämässä ikkunan läpi painottomuuteen. Se oli aika todentuntuista. Nukahtaminen tuntuu nyt vähän pelottavalta.” Aarni puristi edelleen hihaansa. Hän tunsi tohtorin sormien otteen hetkellisesti tiukkenevan, mutta tämän ääni pysyi leppoisana.

”Ymmärrän toki, Aarni, mutta nukahtaminen on lahja! Arvokas lahja. En voi jättää pistosta antamatta. Sen jälkeen, kun väestömme kyky normaaliin nukahtamiseen aikoinaan loppui, pistokset ovat olleet elintärkeitä meille kaikille, tiedäthän sinä sen”, tohtori nuhteli. ”Meidän ei kannata ottaa riskiä unirytmin horjahtamisesta pelkkien painajaisten takia. Tiedän – ne ovat inhottavia. Mutta eiköhän sinun painajaiskiintiösi nyt ole jonkin aikaa täynnä.”

”Niin... Niin kai sitten. Niin varmaan.”

”Oletko nyt aivan varma, ettet halua kertoa minulle jotain? Tai kysyä jostain?”

”Olen. Kaikki on ihan hyvin.”

Aarni hellitti sormensa hihalta vastahakoisesti, ja tohtori Rimpi kääri rauhallisesti kankaan ylös. Tohtori toimi korostetun hitaasti ja rauhallisesti suihkauttaessaan Aarnin käsi-

varteen desinfioivaa ainetta ja työntäessään sitten neulan ihon läpi. Pistos ei sattunut, mutta Aarnista aine tuntui tänään siltä kuin viileät, sileät, kiemurtelevat olennot olisivat karanneet vapauteen ihon alle.

Kun hän hetken kuluttua asettui punkkaansa pikkuruisessa makuuhytissään, hän tunsi samaan aikaan sekä mielensä samenevan uneen että hahmottomien kysymysten uivan kiivasta ympyrää valveen viimeisessä lammikossa.

Aarni heräsi huohottaen. Hänen päänsä oli täyttynyt harmaalla aineella, joka töykki hänen kallonsa seinämiä ja kumahteli kuin vasaran iskut. Pahempaa oli kuitenkin se, että hän oli taas tehnyt jotain kiellettyä. Hän näki eläviä, satuttavia kuvia, tunsi ne, muisti käsiensä ja jalkojensa rajut liikkeet. Hiestä nihkeä yövaate tarrautui hänen ihoonsa kuin levä. Se vangitsi hänet.

Hän kierähti pois vuoteeltaan ja seisoi soppensa lattialla huterin jaloin, yhä raskaasti hengittäen. Hän ei tiennyt, mitä voisi tehdä, mutta tiesi sen, ettei haluaisi nukkua enää ikinä.

Unessa hän oli ollut tällä kertaa aluksen keulapuolella, lähellä tohtorin tiloja. Hän tiesi olleensa tulossa kasvihuoneilta päin. Hänen kätensä olivat tahmeat jostakin nesteestä ja vihreistä riekaleista, joita hän puristeli ja raastoi himokkaasti. Himokas – taas kielletty tunnetila. Aarni muisti elävästi kiihkon, joka oli pakottanut hänet repimään ja riipimään, puristelemaan ja vääntelemään vihreää ainetta. Hänen uhrinsa olivat luultavasti kasveja. Hän oli häpäissyt ravintoa.

Ja sitten oli seurannut vielä pahempaa. Joku oli tullut, hämärä hahmo käytävänmutkassa, ja Aarni oli välittömästi unohtanut kasvit, pudottanut ne ja hyökännyt tulijaa päin sormet kynsimäisinä koukkuina.

Taas hän oli raastanut, repinyt, raastanut...

Hän vapisi seistessään keskellä pientä tilaansa. Hän koetti saada mielensä ja ruumiinsa käsittämään, että hän oli oikeasti maannut sängyssään koko uniajan. Hänen kätensä olivat puhtaat. Hikiset ne olivat, mutta niihin ei ollut pinttynyt vihreitä laikkuja. Aarni riisuutui kuin olisi poistanut yltään tahraantuneen ihon, peseytyi hiljaa säryn jyskyttäessä takaraivossa ja pukeutui sitten päiväasuunsa. Siniseen, oli perjantai. Asujen vaihtuvat värit loivat heille turvallisen kehyksen kuin puettava kalenteri. Päivät liikkuivat, vaihtuivat, vaikka ulkomaailmaa ei ollut. Aluksessa jäljiteltiin mahdollisuuksien mukaan jopa vuodenkiertoa. Aarnin uupunut mieli janosi äkkiä aluksen talvea. Vuodenaikasali pidettiin silloin tarkoituksella viileänä ja sen seinille heijastettiin kuvia kaiken kattavasta valkeudesta.

Aarni hengitti syvään. Hänen sisäinen tunninlaskijansa sanoi, että oli vielä varhaista. Ja kun hän kurkisti käytävään, valaistus uinui edelleen sarastusta edeltävässä tilassa. Hän astui ulos nukkumatilastaan ja sulki oven äänettömästi perässään.

Hänen teki mieli pysytellä piilossa, pistoksilta ja kaikelta, mutta se ei ollut viisasta. Jokin ratkaisu hänen olisi kuitenkin keksittävä ennen iltaa. Tottelemattomat ajatukset ravistelivat häntä ja pahensivat hänen päänsärkyään, mutta hän piti niistä silti kiinni. Ajatukset tuntuivat vähemmän inhottavilta kuin unet.

Aarni meni varhaiselle aamiaiselle heti, kun tuvassa syttyivät valot ja tupaoppijat Käpy ja Juuri alkoivat kattaa ruokaa tarjolle. Hän tuijotteli pienistä ikkunoista ulos mustaan painottomuuteen ja katseli, miten yksinäinen kappale tuntematonta mineraalia lipui hänen ohitseen kuin lintu. Hän kuvitteli lintuja. Elollisia olentoja, joita ilma kantoi. Hän olisi halunnut nähdä linnun.

Aarni onnistui pysyttelemään omissa oloissaan, kunnes päivän sivistävät tunnit alkoivat. Siihen mennessä hän tunsi pahimman kauhun kadonneen kasvoiltaan, ja säryt olivat laantuneet siedettävämmiksi. Juuri sinä päivänä he tietenkin puhuivat ruokakasveista ja ekologiasta. Aarnista tuntui, että jokin jossain nauroi hänelle.

Hän katseli ja tutki ikäluokkansa kanssa kasveja, kosketteli niitä varovasti, ehjiä kasveja, pyhiä kasveja, ja oli loppupäivästä aivan naatti. Hän ei ollut keksinyt, miten sekä välttäisi pistoksen että voisi asettua normaalisti yöajaksi makuusoppeensa, ja mitä pidemmälle ilta vieri, sitä enemmän häntä hermostutti ja kuvotti.

Illalla oleskelutilan nurkassa kyyhöttäessään ja tavallista keskustelusävyä tavoitellessaan hän lopulta kuuli kutsun jonoon. Hän nousi muiden mukana seisaalleen ja käveli kohti ovea. Ovella hän pysähtyi ja päästi viimeisenä tulevan Satakielen ohitseen. Hän näki ikäluokkansa loittonevat selät. Hän otti askeleen samaan suuntaan, mutta käännähti sitten ympäri ja käveli kohti samaa luukkua, josta eilen – ja samalla niin kauan sitten – oli ryöminyt Ragnan rakenteisiin.

Joku huhuili häntä. Huhuilkoon. Uhma tuntui sekä kauhistuttavalta että rohkaisevalta. Aarni koetti sulkea korvansa nimeään toistavilta ääniltä ja eteni hiljaa Ragnan yksityisten alueiden suojissa. Uniaika oli alkamassa, ja hänen poissaolonsa oli huomattu. Kuulosti kuitenkin siltä, että häntä etsi vain muutama ihminen. Suurin osa oli ilmeisesti saanut pistoksen aivan tavalliseen tapaan ja mennyt nukkumaan.

Hän kuuli tohtori Rimmen epäselvän äänen sanovan: ”Hänelle on annettava pistos. Missä hän voi olla?”

”Kaikki paikat on käyty läpi”, joku sanoi hengästyneesti. Äiti, Aarni tunnisti.

”Eihän tämä laiva ääretön ole!” tohtori tiuskaisi, ja Aarni sävähti, vaikka häntä suojasivat Ragnan seinät.

”Ei kai hän ole voinut heittäytyä äärettömyyteen?” Aarnin äiti kuiskasi vapisevalla äänellä. Hetken Aarnin teki mieli sittenkin könytä esiin ja syöksyä lohduttamaan äitiään. He eivät olleet kunnolla keskustelleet sen jälkeen, kun Aarnin ikäluokka oli siirtynyt itsenäistyvien vaiheeseen. Ehkä äiti pelkäsi, että omillaan oleminen ahdisti häntä.

Ahdistihan se, muttei niin paljon.

”Ei tietenkään! Uloskäynnit on jo tarkistettu, eikä ovissa ollut minkäänlaisia jälkiä. Niitä ei ole liikuteltu sen koommin, kun Ragna lähti liikkeelle”, tohtori ärähti. ”Hän on kyllä aluksessa.”

”Haittaako se nyt sitten jotain?” Aarni kuuli uuden äänen sanovan ja tunnisti kapteenin. ”Yksi pistos. Ehkä poika on jo nukahtanut jonnekin. Ehkä hänen eilinen pistoksensa vaikuttaa yhä. Nuorten aineenvaihdunta on merkillinen rakkine.” Kapteenin ääni kuului paljon selvemmin kuin muiden puhe. Hän oli ilmeisesti juuri harpponut paikalle ja seisoi lähinnä Aarnin piilopaikkaa.

”Ehkä niin. Hän on toki saattanut herkistyä uniaineelle niin, että sen teho kestääkin kauemmin. Ehkä se selittää painajaisen, josta hän valitti”, tohtori pohti ja ilmeisesti huiskautti Aarnin äidin hiljaiseksi, sillä äidin suusta kuului vain tukahtunut voihkaisu.

”No, en silti pidä tästä”, tohtori jatkoi. ”En pidä siitä, että pistosten välit venyvät. Toivottavasti kukaan ei saa tästä mitään ajatuksia päähänsä.”

”En usko, että tästä seuraa mitään, kapteeni sanoi. ”Kukaan tuskin edes huomaa. Lähes kaikki nukkuvat nytkin. Kukaan ei ole koskaan ollut hetkeäkään kateissa Ragnan koko matkan aikana, eikä kukaan välttämättä kuule tästäkään pikku tapauksesta mitään”, kap-

teeni jatkoi luottavaisesti, mutta Aarni ei ollut aivan varma, rauhoittuisiko itsekään tämän vakuutteluista.

”Niin kai sitten. En vain pidä poikkeamista. Ne hankaloittavat minun työtäni aluksen lääkärinä”, tohtori vastasi, mutta kuulosti hieman rauhallisemmalta. Sitten äänet loittonivat.

Aarni punnitsi vaihtoehtojaan. Hän oli kieltäytynyt iltapistoksesta, ja tässä nyt oltiin. Hänellä olisi tämä yö aikaa olla paossa, ja sitten hänen olisi pakko palata. Olisi keksittävä uskottava selitys ja otettava uusi pistos. Pistokset kammottivat häntä nyt. Niiden tuottama uni oli niin syvää, että painajaiset saivat mellastaa kaikessa rauhassa, minkään herättämättä häntä ennen aamua.

Kapinallinen ajatus syttyi hänen mielensä perukoilla. Se oli jatkoa hänen aikaisemmille vaarallisille pohdinnoilleen unta koskevien tietojen etsimisestä tohtorin tiloista. Ehkä vastaus löytyisi papereista, joita tohtori niin ahkerasti täytti. Äkkiä Aarni halusi lähes kiukkuisesti tietää, mistä uni koostui ja mitä heidän nukkumiskyvylleen oli tapahtunut. Hän halusi varustautua painajaisia vastaan. Niiden kanssa oli vaikeampaa elää kuin rangaistuksenpelon.

Sitä paitsi hän oli jo rikkonut sääntöjä, eikä se sydämentykytyksen ja hermostumisen ohella oikeastaan tuntunutkaan kovin ihmeelliseltä. Avaruus ei ollut imaissut häntä kiellettyjen ajatusten vuoksi.

Aarni lähti hitaasti hivuttautumaan aluksen ympäri. Helpointa olisi ryömiä ulos tutusta luukusta – tai jostain toisesta, luukkuja alkoi löytää kun osasi katsoa – ja hiipiä jostain muualta uudelleen sisälle, mutta hän ei uskaltanut. Partioitaisiinko öisillä käytävillä, kun joku oli kateissa? Häpeä ja ylpeys sekoittuivat Aarnin mielessä, mutta eivät yhdessäkään synnyttäneet vastausta. Hän ei halunnut ottaa riskiä. Hän mieluummin vaikka konttaisi polvensa verille saadakseen heti tänä yönä tietää kaiken painajaisista.

Se oli pitkä vaellus. Ragna oli suuri, valtaisa, ja sen ahtaissa tunneleissa välimatkat tuntuivat pitenevän entuudestaan. Alus kuljetti tällä hetkellä sataaviittäkymmentäkuutta ihmistä. Väljyys oli tarkoituksellista. Näin esimerkiksi sairastuneet pystyttiin tehokkaasti eristämään. Tarttuvat taudit olisivat voineet käydä kohtalokkaiksi, mutta onneksi aluksen väki sairasteli hyvin harvoin. Väkiluku pyrittiin pitämään vakiona erilaisin lupakäytännöin. Uusien sukupolvien tuottaminen ei ollut kenenkään yksityinen asia. Siihen liittyi ensin anomuksia – ja väistämätöntä vanhempien ikäpolvien poismenon odottamista – ja sitten juhlallisia seremonioita. Syntymä- ja naimakarkelot olivat heidän ainoita juhliaan vuosittaisen Lähdön muistopäivän lisäksi. Kuolema tuotti kahtalaisia tunteita. Poismenijää surtiin, mutta samalla yhden lähtö mahdollisti sen, että joku toinen sai aloittaa perhe-elämän. Kuollut asetettiin varta vasten suunniteltuun ulosmenoputkeen, häntä muisteltiin – ja hänet laskettiin avaruuden vapaisiin saleihin. Viikon kuluttua voitiin iloita uuden virallisen pariskunnan onnen puolesta.

Ragnan laajuus kivisti Aarnin polvia hänen kontatessaan. Hän ei osannut arvioida, kauanko häneltä kesti kiertää alus, mutta hiljalleen hän tunsi maailman raukenevan ympärillään, vaipuvan lepoon. Valaistus tummeni yötilaan, pimeni aste kerrallaan. Lopulta hän aavisti olevansa keulan tuntumassa. Hänen paikka-aistinsa tuntui tarkentuneen ahtaudessa, ja lisäksi hän oli äkkiä kuulevinaan jonkinlaista pientä ääntä, rahinankaltaista. Hän hiipi eteenpäin, kunnes seinän läpi leyhähti kemikaalin haju, rohtojen kirpeys, ja hän tajusi olevansa perillä.

Samassa hän tunnisti äänen. Läheltä se oli tuttu ääni, tohtorille ominainen. Se koostui rapinasta ja ajoittaisesta kahinasta: tohtori käänteli papereita. Tämä oli edelleen hereillä ja

joko luki jotain tai kirjoitti paksuihin kirjoihinsa. Tohtori Rimmellä tuntui aina olevan jokin paperi käsillä, eikä mikään yksityiskohta tuntunut olevan liian pieni tallennettavaksi. Kenties Aarni oli siksikin epäröinyt painajaistensa paljastamista? Hänen mielensä tuottamat kauheudet eivät olisi pelkästään hujeltaneet tohtorin mielen läpi ja jatkaneet matkaansa unohdukseen, vaan ne olisivat kätkeytyneet tohtorin kirjojen paksuille sivuille myöhempien sukupolvien luettaviksi.

Aarni pysähtyi ja koetti asettua sellaiseen asentoon, että kykenisi tirkistelemään seinän pikkuruisista rei'istä tohtorin tiloihin. Hän oli käynyt tohtorin kammiossa vain muutamia kertoja, vanhempiensa seurassa, mutta muisti, että tohtorilla oli käytössään kahtia jaettu tila, jonka osastojen välissä oli ovi. Käytävästä pääsi tohtorin avaraan työtilaan, jota Aarni parhaillaan koetti tiirata, ja sen takana tohtorilla oli henkilökohtainen makuutilansa. Aarni onnistui löytämään reiän, joka oli hieman isompi kuin muut. Kun hän painoi silmänsä oikein lähelle reikää, hän näki melkein yhtä hyvin kuin olisi astunut seinän läpi huoneeseen. Hän ei uskaltanut liikahtaakaan, mutta katseli lumoutuneena, miten tohtori käänteli paksun kirjan sivuja. Löydettyään etsimänsä kohdan tohtori syventyi hetkeksi lukemaan. Sitten hän lehteili kirjaa uudelleen rivakasti ja löysi ilmeisesti puhtaan sivun, koska alkoi nyt kirjoittaa.

Aarni halusi palavasti tietää, millaisia tietoja kirjan sivuille parhaillaan siirtyi. Aarnin kaipaamat avaimet uniongelmiin saattoivat olla siellä, muutaman metrin päässä.

Tohtori lopetti kirjoittamisen niin äkkiä, että Aarni säpsähti. Yhtenä hetkenä hän näki tohtorin kumartuneena työnsä ylle. Sitten kuului kumea pamaus, ja kun Aarni säikähdyksestä toivuttuaan sovitti silmänsä jälleen reiän kohdalle, hän näki tohtorin työntävän kiinnipaukauttamaansa kirjaa työpöydän alla olevaan kaappiin. Siellä Aarni näki pitkän rivin samanlaisia paksuja kirjoja. Olivatko ne kaikki täynnä tohtorin säntillistä käsialaa? Oliko tämä kirjoittanut muistiin kaiken Ragnassa viettämänsä ajan? Lähes koko elämänsä, Aarni tajusi. Tohtori oli viettänyt aluksessa melkein koko aikuisen elämänsä ja kirjoittanut sen noihin kirjoihin.

Tohtori todella tiesi tästä aluksesta ja sen väestöstä kaiken.

Kun Aarni havahtui ajatuksistaan ja terästi taas katsettaan, tohtori oli kadonnut. Aarni hätääntyi. Mihin tohtori oli voinut mennä parissa sekunnissa? Minkäänlaista ääntä ei ollut kuulunut.

Aarni näki vain tuolin ja pöydän ja jonkinlaisen vaalean istuintyynyn niiden välissä. Sitten tyyny liikahti, ja Aarni ymmärsi katselevansa sittenkin tohtoria, joka oli kumartunut terävästi alaspäin, kurottelemaan jonnekin pöytänsä alapuolelle, näkymättömiin.

Tohtori Rimmen kyynärpää liikahti, ja Aarni tajusi tohtorin liikuttelevan jotain pöydän alla. Sitten tohtori kohottautui taas istumaan, ja aivan kuin liike olisi laukaissut jotain, Aarni aisti äkkiä ilmassa omituisen, pistelevän äänen, niin korkean, että sen tuskin kuuli. Silti se nosti Aarnin hiukset pystyyn. Hänestä tuntui kuin hän olisi kohdannut aivan uuden elementin. Hän ei ollut varma, pitäisikö hänen varjella aistejaan vai tarkentaa niitä.

Korkea ääni tuntui ritinänä ilmassa, ja Aarni tarkkaili, mitä tohtori teki. Tämä istui edelleen täysin rauhallisena työpöytänsä ääressä selin Aarniin, mutta nyt Aarni kuuli tohtorin madalletun äänen. Tohtori puhui. Hetken Aarnista tuntui, että hän näki vanhan miehen kertomassa salaisuuksia työpöydälleen. Huoneessa ei ollut ketään muuta, mutta silti tohtori mumisi kohti pöytänsä pintaa.

Aarni katseli hetken mitään käsittämättä, kunnes hänen sydämensä löi ylimääräisen kerran. Voisiko se olla? Voisi. Tohtori puhui Maan laitteeseen. Kapineeseen, joka tallensi

äänen niin, että jos hetken kuluttua painoi nappia, puhe toistui täsmälleen samana. Nauhuriin. Siinä tapauksessa korkea, sirisevä ääni oli laitteen käyttämän sähkön ujellusta. Kaikki tiesivät, että tohtorilla oli nauhuri, mutta tämä ei mielellään esitellyt vanhoja laitteitaan, kuten ei vapaaehtoisesti puhunut Maan-ajoistaankaan. Kai hän halusi säilyttää jotain ikiomaa. Tai ehkä hän pelkäsi, että väki luopuisi heti tilaisuuden tullen tyyneydestään ja intoutuisi leikkimään laitteella niin, että se menisi rikki. Aarni saattoi ymmärtää sellaisen pelon – hän olisi itsekin tahtonut päästä painelemaan nappuloita, ääntelemään nauhuriin hassusti ja sitten kuuntelemaan, miten laite toisti määkäisyt.

Aarnia kummeksutti, että aina hetken puhuttuaan tohtori vaikeni kuin kuunnellakseen. Mutta luultavasti tämä liittyi jotenkin laitteen toimintatapaan. Olihan kapine hyvin vanha.

Äkkiä tohtori vaikeni, näytti kuuntelevan entistä tarkemmin ja sitten jäykistyi aloilleen. Kylmät väreet juoksivat Aarnin selkää pitkin.

”Mitä?” tohtori kuiskasi ja kääntyi sitten hitaasti katsomaan huonettaan kuin näkisi sen ensimmäistä kertaa. Katse pyyhki ennemmin seiniä kuin huonekaluja, ja Aarnista tuntui, ettei se löytänyt pelkkää seinää, vaan poimi esiin hänet.

Aarni hengitti niin äänettömästi kuin pystyi ja koetti olla liikahtelematta, vaikka hänen sydämensä yritti laukata rinnasta ulos. Tohtori tuijotti hetken huonettaan kasvoillaan outo, valpas ilme, kääntyi sitten takaisin pöytäänsä kohti ja sanoi nauhurilleen nopeasti jotain, josta Aarni ei saanut selvää. Sitten tohtori kurkotti uudelleen pöytänsä alle, ja korkea ääni katkesi. Sen tilalle tuli hiljaisuus, joka humisi Aarnin korvissa. Tohtori teki vielä käsillään jonkinlaisen pyyhkäisevän eleen päänsä sivuilla, mutta Aarni ei jaksanut miettiä, mitä ihmettä se oli olevinaan.

Sitten tohtori nousi ylös rivakasti kuin puolta nuorempi mies, silmäili vielä kerran tutkivasti huoneensa reunoja ja riensi ovesta ulos.

© J. S. Meresmaa 2012

Aarni ei ymmärtänyt, mitä oli tapahtunut. Mutta hän tajusi, että jos hän aikoi jatkaa tiedonhankintaansa, hänen olisi toimittava heti. Hän kuulosteli hetken uskaltamatta liikahtaa, mutta kaikkialla hänen lähettyvillään lepäsi uniajan hiljaisuus. Autius oli niin valtava, että äkkiä Aarnista tuntui kuin hän olisi aivan yksin tässä jättimäisessä aluksessa. Ettei missään ollut ketään muuta elävää olentoa eikä ollut koskaan ollutkaan.

Tunne oli niin lohduton ja tosi, että hän ravistautui siitä parhaansa mukaan irti ja alkoi etsiä seinästä pääsyä tohtorin huoneeseen.

Nauhuri veti Aarnia puoleensa. Nyt kun hän oli samassa tilassa sen kanssa – ja vieläpä tiesi sen paikan – hän tunsi suoranaista tarvetta käynnistää se. Tohtorin kirjat tuntuivat paljon fiksummilta, varmemmilta ja turvallisemmilta tiedonlähteiltä, mutta jokin sinnikäs oli alkanut jankuttaa Aarnin mielessä, jossain ohimon tuntumassa. Jankutus muistutti opetusta hyvästä ja pahasta omastatunnosta, ja nyt Aarni ensimmäistä kertaa tunsi, ettei ollutkaan omassa päässään aivan yksin. Se ei ollut mukava tunne. Aivan kuin olisi koettanut perustella näkemyksiään jollekulle, joka nauroi hänelle. Jollekulle, joka oli Aarni itse, muttei kuitenkaan ollut. Kun Aarni ajatteli: ”kirja”, ääni kuiskasi: ”mutta nauhuri”. Kun Aarni muistutti, että oli kiire, ääni huomautti, ettei nauhurin käyttäminen voisi olla kovin vaikeaa. Osasihan hän käyttää sivistimienkin ruutuja ja valikoita, ja ne olivat sentään paljon kehittyneempiä keksintöjä kuin ikäkulu Maan kone. Järki, joksi Aarni äkkiä käsitti ”itsensä”, perusteli, että hän todennäköisemmin rikkoisi nauhurin kuin löytäisi onnekkaasti etsimänsä, mutta silti hän jo suuntasi kohti tohtorin työpöytää.

Konkreettiseen puuhaan tarttuminen helpotti karttuvaa syyllisyyttä tai ainakin sysi sitä loitommas. Aarni vilkaisi kirjakaappia, mutta käänsi sitten päättäväisesti katseensa pois ja kurkisti työpöydän alle. Hän nielaisi tahtomattaan. Hän ei tiennyt, mitä oli odottanut, mutta ei tätä: ahtaassa nurkassa pöydän alla oli useita erilaisia kytkimiä, punaisia, vihreitä ja oransseja valaistuja nappeja sekä johtoja, jotka katosivat jonnekin seinien sisään. Pienellä hyllyllä oli laite, jonka Aarni arveli olevan nauhuri, ja sen päällä lepäsi alareunastaan vajaa, kapea rengas. Aarni arveli kapineen olevan vanhanaikaiset kuulokkeet, jostain kuvasta tutut. Nekö tohtori oli pyyhkäissyt päästään juuri äsken?

Aarni ei nähnyt nauhurin kytkintä missään. Hän tajusi äkkiä, ettei sittenkään uskaltaisi näpelöidä laitteita. Ei nauhuria, mutta ei etenkään mitään niistä muista painikkeista. Koko ajatus oli ollut järjetön. Hän avaisi kirjakaapin ja lukisi niin paljon kuin ehtisi ennen tohtorin paluuta. Tai kenties olisi viisainta ottaa summamutikassa jokin kirjoista mukaan ja lukea sitä piilossa? Ehkä tohtori ei edes huomaisi yhden niteen puuttumista, ja kaikki sujuisi lopulta kaikkien kannalta hyvin.

Hän saisi taas nukkua eikä kukaan saisi koskaan tietää, mitä kaikkea hän oli tehnyt. Eikä hänen tarvitsisi kertoa, mitä oli painajaisissaan nähnyt ja kokenut.

Helpotus sai Aarnin väkisinkin hymyilemään. Hän hipaisi kaihoisasti nauhurin reunaa, kosketti aivan nopeasti vain, ja alkoi vetäytyä pois pöydän alta.

Samassa koko maailma repesi ääneksi.

Ulina löi Aarnin korvat lukkoon ja täytti hänet ääriä myöten. Kova ääni värisi hänen luissaan ja soi kallonpohjassa, sai hänen silmänsä harittamaan. Hän jähmettyi kuin hänen ruumiinsa olisi liikkumattomuudellaan koettanut saada ulvonnan vaikenemaan.

Se ei vaiennut.

Aarni sai liikkumiskykynsä takaisin ja kääntyili hetken neuvottomana ja kauhuissaan, kunnes muisti, mistä oli huoneeseen tullut. Ääni teki hänet hulluksi, ja hän säntäsi sitä pa-

koon seinän sisään, sovitti luukun miten kuten paikoilleen ja konttasi poispäin niin nopeasti kuin kykeni, poispäin äänestä, kauas, pois. Kun hän eteni, ääni hänen helpotukseksen vaimeni hieman. Vähän, mutta vaimeni sentään. Se ei kuulunut aluksen rakenteissa, vaan ilmeisesti keskittyi tohtorin työhuoneeseen, jossa hän typeryyttään oli mennyt koskettelemaan tohtorin varjelemia laitteita. Aarni toivoi, ettei ääni täyttänyt muita asuintiloja. Se herättäisi varmasti kaikki.

Tyhmä, tyhmä, tyhmä, tyhmä, Aarni toisteli mielessään kontatessaan aina vain eteenpäin. Tyhmä, tyhmä, tyhmä, tyhmä, yhtä rytmikkäästi kuin hänen kätensä ja jalkansa siirtyivät vuorotellen. Aarnista tuntui kuin hän olisi juossut oudossa asennossa, polvien ja kämmenten varassa. Hän ei aikonut pysähtyä ennen kuin olisi paikassa, johon ääni ei kuuluisi lainkaan, edes aavistuksenomaisena ininänä.

Juuri kun hän pääsi toivomasta, että ääni vaikenisi, se vaikeni.

Samalla hetkellä hänen ympärillään laajeni vielä sakeampi hiljaisuus.

Sitten koko alus tärähti niin, että Aarni tuuskahti eteenpäin ja löi otsansa ja olkapäänsä aluksen seinämään. Muuta ei tapahtunut, mutta silti hänestä tuntui omituiselta. Hyytävältä. Ensin hän ei ymmärtänyt, mikä häntä niin kovasti kauhistutti. Ja kun hän sitten tajusi, se oli vielä hirveämpää kuin vihlova ääni.

Ragnan hienoinen värinä ja humina olivat lakanneet. Äsken ne olivat. Nyt eivät olleet.

Aarni horjahti kuin äkkinäisestä liikkeestä, vaikka tajusikin hämärästi sen johtuvan liikkeen puutteesta. Liikkeen, joka oli aina ollut osa hänen elämäänsä. Hän ei tuntenut maailmaa ilman juuri ja juuri havaittavaa tärinää ja hiljaista sirinää, joka asui aina käytävien ilmassa ja resonoi hiljaa tavaroiden ja seinien pinnoissa. Aarni säikähti kuin jokin hänen omista elimistään olisi varoittamatta lopettanut toimintansa. Säikähdys lähti syvältä ja täytti hänet. Hän tunsi niskahiuksiensa sähköistyvän sen voimasta.

Jonkin sisäseinän rei'istä Aarni näki, miten käytävien lamput alkoivat välkähdellä. Uniajan tasaiseen hämyyn syntyi mustia kuoppia, jotka laajenivat, vaikka valo vielä yritti tasoittaa ne pois. Ja sitten, varoittamatta, oli aivan pimeää ja äänetöntä.

Tästä oli puhuttu paljon. Tai ei juuri tästä, vaan tällaisesta. Poikkeustilanteesta. Ajatus hädästä oli aina säikäyttänyt hetkeksi, vihlaissut etäältä, mutta se oli ollut teoreettista. Hätätilanteita varten piti harjoitella, mutta harjoituksen jälkeen mentiin syömään, sivistymään, tekemään askareita. Harjoituksen aikana ja sen jälkeen matkattiin tasaisesti kohti Metsämaata.

Kukaan ei varmaankaan ollut koskaan tosissaan pelännyt, että harjoitukset voisivat vaihtua todellisiksi tilanteiksi, joissa akkuvirtaiset harvat varalamput syttyivät epäröiden siellä täällä, paljon harvemmassa kuin Ragnan oikeat valot, jotka muovasivat pimeistä nurkkauksista lempeitä soppia. Kukaan – paitsi ehkä kapteeni tai tohtori Rimpi – ei ollut voinut osata kuvitella, miltä tuntuisi oikeasti haparoida äänettömien tilojen halki kohti sovittuja kokoontumispaikkoja, kun Ragna kellui vaienneena kylmässä pimeydessä.

Kun Aarni varovasti tuli esiin aluksen seinien sisältä ja lähti hivuttautumaan kohti omaa kokoontumispaikkaansa, hän koetti nähdä ikkunoista ulos. Moninkertaiset ruudut toistivat pelkkää pimeyttä. Aivan kuin he eivät olisi olleet missään. Avaruus oli joko sulkeutunut heidän ympärilleen tai loitontunut heistä irralleen.

Äkkiä Aarni tunsi pelottavaa pienuutta.

Hän kulki harvojen varavalopisteiden opastamana eteenpäin käytävällä, joka hänen käsittääkseen vei kohti nuorten oleskelutilaa. Hämäryys teki tilasta vieraan. Lisäksi hän tänä

iltana, ensin kontattuaan kiivaasti Ragnan sisuksissa ja sitten kaivauduttuaan esiin keskellä uudenlaista pimeyttä, tunsi siirtyneensä johonkin aivan uuteen paikkaan. Tuntemattomaan alukseen ehkä, tai sellaiseen avaruuden kolkkaan, joka sisälsi pelkkiä loppumattomia käytäviä, joita valaisivat harvat ja väräjävät lamput kuin soihdut, jotka hulmuttivat aitoa, mutta kituliasta tulta.

Alus Aarnin alla ja ympärillä tuntui huokaavan, kun hän kompuroi eteenpäin.

Pimeys ja himmeät lamput tuntuivat unennäöltä, ja Aarnia alkoi pelottaa, että kaikki tänään koettu olikin osa uutta painajaista, joka yhä jatkui näinä salaperäisinä käytävinä. Ehkä hän ei vain enää osannut herätä? Välillä hän kuuli hätäisiä askelia ja kaukaisia huudahduksia, mutta kukaan ei juossut häntä vastaan. Luultavasti se oli vain hyvä. Jos tämä oli unta, hän todennäköisesti tekisi kohtaamalleen ihmiselle jotain kammottavaa.

Hän värähti inhosta ja pelosta, vaikka samalla tajusikin, ettei oikeastaan tuntenut mitään erityistä. Ei ainakaan halua lyödä, repiä tai raastaa.

Joko Aarnin silmät tottuivat uudenlaiseen valoon tai sitten kauhun tuottama turtumus alkoi hälvetä, sillä hän alkoi tunnistaa käytävien mutkia. Tuossa oli ovi kielellisen sivistyksen kammioon. Ovi ei koskaan mennyt kunnolla kiinni, vaikka joku mekaanikoista yritti silloin tällöin korjata sitä. Oli yrittänyt, Aarni korjasi mielessään – tällä hetkellä kaikki korjaustaitoiset luultavasti ryntäilivät etsimässä syytä Ragnan äkilliseen vaitonaisuuteen.

Hiljainen risteys. Toinen. Kolmas. Ja siinä heitä äkkiä oli. Aarni tupsahti kulman takaa lähelle väenpaljoutta, josta osa piti hiljaista sihisevää ja mumisevaa ääntä. Vihlova sireeni oli sittenkin kaikunut kaikkialla ja viiltänyt rikki jopa pistoksen tuottaman syvän unen. Aarni tunsi pientä, sähköistä värinää, joka tiivistyi käytävän ilmaan kuin kosteus. Osa unipukuisista ihmisistä seisoi pienissä ryhmissä hiljaa, silmät pelosta ja osittain yhä jatkuvasta unitilasta lasittuneina. Heistä näki, että uusi tärinättömyys vapisutti heitä, mutta he pysyttelivät silti vaiti niin kuin pitikin.

Vaimean puheenhyminän saivat aikaan ne, jotka olivat selvästi tuskallisen hereillä ja kauhuissaan valojen sammumisesta ja Ragnan kertakaikkisesta, vastaansanomattomasta liikkumattomuudesta. Avoimesti kauhistuneiden äänen voimakkuus kohosi hiljalleen, eivätkä he voineet estää käsiään silloin tällöin tehostamasta puhetta. Luultavasti he muistivat aivan hyvin, että happea pitäisi tällaisissa tilanteissa säästää pysymällä hiljaa. Mutta ehkä äänessä oleminen helpotti. Kenties puhuminen sai heidät hetkeksi unohtamaan, että heidän ja painottoman pimeyden välillä oli vain metallikuori. Kuori, joka tuntui äkisti ohentuneen.

Aarnistakin tuntui hetken siltä, että olisi ihanaa avata suu ja antaa puheen tulla. Minkä tahansa puheen. Pulinan ja pulputuksen. Hän pysytteli kuitenkin kauempana, osana käytävän varjoja. Hänestä oli kiehtovaa ja kauheaa katsella ihmisiä, jotka hän oli tuntenut koko ikänsä. He vaikuttivat nyt vierailta. Osa niistä, jotka olivat hiljaa, mulkoili äänessä olevia kiukkuisesti. Ne, jotka mumisivat, eivät huomanneet hiljaisten reaktioita. Aarnin oli vaikea yhdistää kasvoihin nimiä. Kaikki vaikuttivat olevan joitakuita muita kuin omat tutut itsensä.

Äkkiä tohtori Rimpi ilmestyi ihmisjoukon toisella puolella olevasta käytävänmutkasta. Kaikki vaikenivat jo ennen kuin tohtori kohotti kättään pyytääkseen hiljaisuutta. Ihmiset liikahtivat tohtorin suuntaan kuin kasvit kohti valoa. Tohtori näytti hämärässä varavalossa kalpealta ja tavallista luisevammalta.

”Kärsivällisyyttä. Kärsivällisyyttä, hyvät ihmiset. Tiedän, että tämä on poikkeuksellinen tilanne, mutta syytä huoleen ei ole”, tohtori sanoi äänellä, joka oli yhtä rauhallinen kuin

aina. ”Ehdotan, että kaikki palaavat makuuhytteihinsä. Kaikista tapahtumista tiedotetaan kuuluttamalla. Jokainen aivan varmasti saa tietää kaikki uutiset samaan aikaan kuin muutkin.”

Aarni katseli, miten puhe vaikutti: selvästi rauhoittunut joukko alkoi miltei välittömästi toimia ehdotuksen mukaan. Aarni ymmärsi äkkiä, aikaisempaa selvemmin, että tohtori todella oli aluksen johtajista vahvin. Kapteenikin oli – vain kapteeni, etäinen mies univormussa. Tohtori Rimpi puolestaan esiintyi kuin isä, joka hän ei ollut koskaan saanut Maassa olla, ja se tepsi. Aarninkin teki mieli kävellä omaan soppeensa ja käpertyä lämpimiin peittoihin odottamaan, että kaikki olisi hyvin.

Sen sijaan hän huomasi perääntyvänsä käytävään, josta oli juuri tullut. Hänen uusi toinen äänensä muistutti jälleen tohtorin kirjoista. Ehkä hänellä sittenkin olisi mahdollisuus ratkaista uniongelmansa tänä yönä.

Uusi ääni perusteli Aarnille kylmän järkevästi, että kävi niin tai näin, lukemisesta olisi etua. Jos ja kun Ragna pian taas humisisi eteenpäin avaruuden hiljaisten aavojen läpi, Aarni ehkä kykenisi nukkumaan jäljellä olevat kuukaudet tai peräti vuosikymmenet rauhassa ennen Ragnan saapumista heidän unelmiensa planeetalle. Jos taas kävisi niin, että he olisivat iäksi haaksirikkoutuneet tähän tuntemattomaan kolkkaan ei-missään, lukemisesta ei olisi mitään haittaa kenellekään.

Olisihan hänen siinäkin tapauksessa luultavasti kyettävä nukkumaan. Ainakin jonkin aikaa.

Aarni hääti pelottavimman ajatuksen pois. Jo voidakseen olla ajattelematta pelkoa hänen piti tehdä jotain.

Hän etsi hämäryyden keskeltä lähimmän luukun ja sukelsi uudelleen Ragnan salaisiin osiin.

Jonkin ajan kuluttua Aarni alkoi kuulla Ragnan uumeniin ihmisääniä. Ensin ei paljonkaan, mutta hiljalleen enemmän. Laivassa ei ollut täysin rauhallista, vaan asuinosastoista kuului hiljaista puhetta. Ilmeisesti ihmiset eivät nyt kyenneet vaipumaan uudelleen uneen. Voimakas säikähdys oli kai huuhtonut pois piikin vaikutuksen.

”Kasvit eivät voi kestää hengissä kauan. Näin vilaukselta sisään Loimun kammioihin, ja laitteet olivat pimeinä”, joku sanoi matalalla äänellä.

”Tietenkin Ragnassa on varavaloa ja varaenergiaa”, toinen rauhoitteli. ”Ei yhdestä vastoinkäymisestä voi heti alkaa käyttäytyä kuin Maassa”, hän nuhteli.

”Tällaista vastoinkäymistä ei vain ole ennen ollut”, ensimmäinen puhuja jatkoi.

”Tällaisissa tilanteissa sivistys punnitaan.”

”Sivistys loppuu samalla kuin happikin”, tyytymätön tokaisi, mutta yhä hiljaa.

”Tietenkin tästä selvitään!”

”Luultavasti.”

”Kaikkeen on varauduttu. Nyt vain toimitaan ohjeiden mukaan, ja kaikki menee hyvin.”

Aarni loittoni puhujista ja kuuli juoksevia askeleita. Hän pysähtyi sovittamaan silmänsä seinän ritilää vasten ja näki kovaa kyytiä loittonevan mekaanikon selän. Vaatteen heijastinmerkki oli varma tunniste. Mekaanikko oli hyvin huolissaan, Aarni tajusi.

Mitä tapahtuisi, jos vikaa ei löytyisikään? Aarni ei halunnut ajatella pidemmälle, vaan keskittyi liikkumaan nopeammin. Hänestä tuntui, että hänen suorastaan täytyi lukea tohtorin kirjat. Miksi hänen pitäisi kuolla tietämättömänä?

Kuolla. He todella saattaisivat kuolla. Kaikkien matkaan uhrattujen vuosien jälkeen. He, vapaaehtoiset uuden maailman etsijät. Tai oikeastaan vapaaehtoisten lapset ja lapsenlapset, joita oli koulutettu oikeaan, toivottuun suuntaan. He kaikki voisivat jäädä ikuisesti tänne, keskelle avaruutta, kauas määränpäästä. Aarni ei halunnut uskoa siihen, joten hän päätti, että tohtorin kirjoissa voisi olla myös tällaista tilannetta koskevaa tekstiä. Tohtori itse ei välttämättä edes muistaisi kaikkia tiedonmurujaan – hänhän oli kirjoittanut niin käsittämättömän paljon.

Toinen saapuminen tohtorin tilaan ei tuntunut miltään. Aarni kuulosteli hetken, mutta ei yllättynyt, kun tila vaikutti tyhjältä. Hän käveli muitta mutkitta kirjakaapin viereen, istahti lattialle ja avasi kaapin ovet. Hetken hän vain tuijotti kirjojen vankkoja selkiä. Sitten hän kiskoi hyllystä monta nidettä viereensä lattialle. Ensin reunimmaisen, jota tohtori oli viimeksi täyttänyt, sitten umpimähkään muutamia muita. Hän nosti puoliksitäytetyn kirjan syliinsä ja avasi sen. Hän huomasi käsiensä vapisevan hieman. Mutta vain hieman.

Kirja painoi Aarnin polvilla kuin kivi, samanlainen kivi kuin se ainokainen järkäle, joka oli otettu Maasta mukaan muistuttamaan, miten raskasta elämä oli. Kukaan ei jaksanut yksin nostaa lohkaretta, ja paino kertoi heille, miksi piti olla yhteisö. Yhteisölle iso kivi oli kevyt.

Aarni koetti syventyä ensimmäisen sivun tekstiin, mutta hänen oli vaikea keskittyä. Ajatusten laitamilla huljui paniikki: hän tiesi, että hänen pitäisi tällä istumalla ehtiä lukea niin paljon kuin suinkin, ennen kuin tohtori kaikesta tapahtuneesta huolimatta tulisi takaisin, tai joku tulisi, tai jotain tapahtuisi. Ennen kuin valot sammuisivat. Aarni alkoi lehteillä kirjaa. Sivut olivat täynnä tiheää kirjoitusta. Välillä esiin tuli päivämääriä ja jonkinlaisia otsikoita. Yksikään niistä ei kertonut mitään unista tai nukkumisesta. Hän näki kuitenkin muita otsikoita, jotka aiheuttivat nipistyksiä hänen ihollaan kuin tohtorin huoneessa olisi ollut hyvin kylmä. Ei ollut. Hänen oli hiki. Omituisen olon saivat aikaan tohtorin lauseet, joita Aarni ei ehtinyt pohtia, lukea vain.

Hän näki otsikoita, joissa oli mystisiä sanayhdistelmiä, kuten ”Toisen sukupolven tarpeet ja mielijohteet”, ”Suvunjatkamisen säännöstelyn tuottamat ilmiöt”, ”Yhteisö pienessä tilassa: järjestyksen säilymisestä” ja ”Säännöt: totteleminen ja palkinnot”. Ne häiritsivät häntä määrittelemättömällä tavalla, vaikka eivät oikeastaan kertoneet hänelle mitään. Sen sijaan hän viipyi hetken sivulla, jonka ylälaidassa luki: ”Uskonnon muovautuminen” ja jäi tahtomattaan kiinni tekstiin.

Tohtori Rimpi oli kirjoittanut:

”Aluksi oli vain se perusta, jota minäkin sain olla mukana valitsemassa: seikkailuun ja elämänmuutokseen vapaaehtoisesti suhtautuvia ihmisiä, jotka uskoivat enemmän käytännöllisyyteen kuin jumaliin. He uskoivat samanmielisten ryhmiin. He olivat ihmisiä, jotka olivat nähneet, miten maapallolle oli käymässä ja jotka olivat valmiit muovaamaan uuden kulttuurin muualla. He aloittivatkin muovaamisen, joskaan eivät toisella planeetalla, vaan Ragnalla. Mietimme, miten heidän maailmakäsityksensä muuttuisi ajan kuluessa. Alkaisivatko he tavoitella kristillisen kaltaista, itsensä uhraamiseen perustuvaa ihannetta vai jotain muuta? Liittyisikö se rappeutuneeseen Maahan? On ollut kiinnostavaa havaita, ettei elämäkäsitys Ragnalla kurotakaan lähimenneisyyteen, vaan samaan aikaan sekä toivotunlaiseen tulevaisuuteen että hyvin kaukaiseen historialliseen aikaan Maassa. Ilmiö on kiehtova: aluksen väki odottaa tulevaisuudeltaan asioita, joita se ei ole koskaan nähnyt eli koskematonta luontoa ja luonnonyhteyttä. Populaation nimet ovat alkaneet toisintaa tätä ajattelua merkittävällä tavalla.”

Aarni käänsi sivua hämmentyneenä ja selasi saman tien edemmäs. Viimeinen merkintä oli kirjattu edellisen päivän järjestysluvulla 18627. Se oli Ragnan matkapäivien lukumäärä. Lukema tuntui Aarnista äkkiä pyörryttävältä, joten hän sulki kirjan, laski sen lattialle ja nosti syliinsä toisen opuksen. Ja sitten kolmannen. Neljännenkin.

Neljännen kirjan tekstistä näkyi selvästi, että se oli vanhempaa. Muste oli haalistunut sivujen nuhjaannuttua vuosien ajan toisiaan vasten. Käsiala oli sama, mutta sen kirjaimet juoksivat aavistuksen pystymmässä. Aivan kuin tohtorin innokkuus olisi hiljalleen muuntunut tiedon kantamisen aiheuttamiksi tunnetiloiksi – mitä ne sitten olivatkaan. Ylpeyttä, ehkä? Uupumusta?

Aarni selaili kirjaa samalla tavoin kuin edellisiä, poimi otsikoita ja hajanaisia lauseita. Useimmat sanat loikkivat hänen ylitseen kuin hän kuvitteli Maan villien eläinten tehneen – petojen, joita pyydystämään hän oli liian hidas tai kehittymätön. Mutta sitten hän hän näki sen: ”Unen sääteleminen”. Hänen ihokarvansa kohosivat pystyyn. Sähkövirtaa muistuttava puistatus veti kylmän virtauksen hänen lävitseen.

”Päätimme melko pian”, sivulla luki, ”että Ragnan matkustajien unta oli jonkin verran säädeltävä. Aluksella olo aiheutti monille unettomuutta, sillä valaistuksen vuorokausirytmistä huolimatta ihmiset reagoivat jatkuvaan sisätiloissa elämiseen ja luonnonvalon puuttumiseen. Univaikeudet saivat jotkut vaeltelemaan aluksessa öiseen aikaan, mikä aiheutti hankaluuksia, sillä yöt varattiin jo alussa välttämättömille korjauksille tai asennuksille, joita ei voi tehdä väen ollessa hereillä ja liikkeellä. Ennen pitkää päädyimme vaivuttamaan kaikki Ragnalla olijat uneen pistoksin, sillä uniongelmat osoittautuivat yllättävän yleisiksi. Pistoksista ei ole todettu aiheutuvan haittaa. Alkuaikoina muutamat ihmiset kärsivät voimakkaista painajaisista, mutta oireet loppuivat kokonaan toisen sukupolven aikuistuessa. Menetelmä siis toimii kaikkien kannalta hyvin. Luonnollinen uni olisi luultavasti mahdollista saavuttaa normaalisti, jos pistokset lopetettaisiin. Lopettaminen on epätodennäköistä, sillä nykyinen tilanne palvelee kaikkia osapuolia kaikkein parhaiten.”

Aarni keskeytti lukemisen. Hän ei kyennyt ottamaan vastaan enempää. Hänen vatsansa muljahti ympäri kuin siellä velloisi jotain pilaantunutta, mutta hän tiesi, että siellä mellastivat tohtorin kirjoittamat sanat. Hän ei ollut varma, ymmärsikö oikein. Mutta se, mitä hän ymmärsi, teki hänet levottomaksi. Kiihtyneeksi.

Rauhoittuakseen hän päätti vielä lukea pätkän, ihan mistä tahansa. Hän pläräsi kirjaa hermostuneesti, ja sen loppupuolella hänen katseensa osui lyhyeen, otsikoimattomaan kappaleeseen. Hän tarttui siihen. Katkelman tyyli erosi tohtorin muuten rauhallisesta kerronnasta. Pätkä oli merkillinen älähdys: ”Kaikki tämä vastuu. Kaikki nämä ihmiset. Jälkeläiset! Mitä me oikein ajattelimme? Miksemme tajunneet, että tämä voisi kestää näin kauan? Kaikki se valjastettu koneisto! Mikä on käynnistynyt, ei enää pysähdy.”

Aarni sulki kirjan kummissaan ja antoi sen valahtaa reitensä päältä lattialle. Hänen ajatuksensa olivat hädin tuskin hänen hallinnassaan. Tuntui siltä kuin jokin olisi pelottavasti lipsahtanut irralleen kiinnityksistään, avautunut ja saanut aikaan pyörteen, joka imi ajatusten järjestystä hajalleen. Pyörteessä viuhui kysymyksiä. Ne kaikki kaikuivat huutavana kuorona hänen päässään. Aarni tarkasteli niitä yhtä varoen kuin olisi hiponut kielenkärjellä koloa poistetun hampaan paikalla.

Äkkiä yksi asia napsahti kohdalleen hänen ajatuksissaan. Hän tajusi kerran nukkuneensa ilman pistosta. Horros, johon hän oli vaipunut kontattuaan ensi kertaa hurjaa kyytiä Ragnan onteloissa, oli ollut luonnollista unta. Sen tajuaminen järkytti häntä. Nukkuminen oli käynyt hyvin helposti, eivätkä inhottavat unet olleet tulleet. Ymmärtäminen pyörrytti.

Tuntui kuin kaikki hänen tietämänsä olisi kiepahtanut uuteen asentoon. Alla oli tyhjä onkalo: uusi tieto paljasti, ettei hän tiennyt mitään.

Aarni katseli kirjapinoa. Se näytti nyt pelottavalta ja vastenmieliseltä. Hänen teki mieli jättää opukset niille sijoilleen, mutta jokin hänessä ymmärsi peittää jäljet – ehkä se toinen ääni, joka oli tähän asti usuttanut häntä vain uhkarohkeuksiin. Hän alkoi veltoin käsin nostella kirjoja takaisin paikoilleen. Kun niteet olivat taas rivissä, hän otti mielijohteesta käsiinsä vielä yhden.

Hän selaili sitä vastentahtoisesti, mutta samalla oudolla tavalla omasta kauhistuksestaan kiinnostuneena. Sanarimpsujen merkitykset vilistivät hänen ohitseen, kunnes hänen silmiinsä osui yksi otsikko. Siinä sanottiin: ”Tekninen seuranta: kameroiden sijoitteleminen”.

Aarni jatkoi lukemista.

Kun Aarni paljon myöhemmin ryömi esiin Ragnan onteloista, hän aisti jonkin taas muuttuneen. Ilmassa häälyi epämääräisen levoton tuoksu, häivähdys jotain vierasta ja pelottavaa. Se sopi hyvin yhteen hänen omaan mielentilansa kanssa. Ragna makasi edelleen hiljaisena ja pimeänä keskellä tyhjyyttä, mutta sen sisällä kihisi uudenlainen energia. Ilma oli aikaisempaa sakeampi äänistä, ja Aarni erotti avoimempaa huolestusta ja uudenlaista kahinaa, väkijoukon kuminaa. Ihmiset kulkivat jonnekin.

Aarni hiipi varovasti eteenpäin nähdäkseen, mitä tapahtui. Hän kuuli aluksen väen nyt jonkinlaisena loittonevana porinana, joka velloi kohti Ragnan pääaulaa. Hän kulki muiden perässä ensin kuin varjo, mutta sitten rohkeammin huomattuaan, ettei kukaan tuntunut olevan kiinnostunut hänen olinpaikastaan tai tekemisistään. Kun Aarni ennätti joukon hännille, muutama kulkija käänsi päätään hänen askeleensa kuullessaan. Jotkut nyökkäsivät hänelle, toiset puolestaan katsoivat saman tien takaisin menosuuntaansa nähtyään, että perässä kulki vain keskenkasvuinen poika.

Ilmeisesti kukaan ei ollut sittenkään osannut poikkeustilanteessa vetäytyä odottamaan. Ihmiset janosivat toistensa seuraa ja tietoa, rauhoittelua. Ennen kaikkea rauhoittelua.

Aarni seurasi väkijoukkoa pääaulaan, joka oli yleensä käytössä vain juhlapäivinä ja toimi muulloin läpikulkupaikkana. Sitä hallitsi jättimäinen, pyöreä, sinetöity ovi, josta Ragnan ensimmäiset matkustajat niin kauan sitten olivat astuneet sisään. Sille johtavilla lyhyillä portailla seisoi nyt ihmisiä, ja väkeä kerääntyi aulaan ja portaiden ympärille kaiken aikaa lisää, kunnes ahtaus pakotti heidät tungeksimaan. Tähän asti tila oli ennen kaikkea odottanut sitä kaukaista päivää, jolloin Ragna saapuisi Metsämaahan ja ovi voitaisiin taas avata. Päivää, joka nyt tuntui loitonneen entistä kauemmas, ehkä tavoittamattomiin. Väkijoukon yhteinen ahdistus saavutti Aarnin ja löi hänen ylitseen. Hän tunsi sen itsekin, etäisesti, sillä päällimmäisinä hänessä tappelivat tilasta hämmennys ja kohoava kiukku. Myös hänen yhteisönsä tunne tarttui häneen, mutta se sai hänen mielessään toisenlaisen kohteen.

Aarni katseli tuttaviaan, ystäviään, sukulaisiaan ja etäisempiä kanssamatkustajiaan kuin vierasta lajia. Aivan kuin seesteisyys olisi ollut riippuvaista Ragnan koneiston toiminnasta, sillä nyt aluksen hiljaisuus ja liikkumattomuus tuntuivat ruokkivan ihmisissä tarvetta pitää yllä ääntä ja liikettä. Aarni näki huolesta vääristyneitä kasvoja, puoliksi kohotettuja käsiä, levottomasti liikahtelevia selkiä, jopa paikallaan askeltavia jalkoja. Paljon hämmennystä: odotusta, että joku kertoisi, mihin ryhtyä. Kaikki tuntuivat haluavan tehdä jotain.

Melkein kaikkien suusta purkautui ääntä, ja Aarnin oli vaikea erottaa, millaisia sanoja äänimattoon kätkeytyi. Hänen oli odotettava hetki, ennen kuin hän alkoi ymmärtää, että yhteisöön oli levinnyt tietoa sekä kasvihuoneiden varaenergialaitteiden sammumisesta

että siitä, etteivät mekaanikot edelleenkään olleet paikantaneet syytä Ragnan pysähtymiselle.

”Tohtori! Kapteeni! Tohtori! Kapteeni!” alkoivat jotkut huutaa rytmikkäästi jossain Ragnan oven lähellä. Muut säpsähtivät. Huutaminen oli outoa, mutta äänessä oli arastelevaa voimaa, joka kutsui mukaansa ja sai monistumisesta lisää uskallusta. Monet alkoivat hetken epäröityään yhtyä kuoroon. Aarni vastusti halua huutaa mukana ja koetti sen sijaan käyttää energiansa ovea kohti pyrkimiseen. Hänellä oli tarve etsiä huutokuoron johtaja, mutta väkijoukko oli pakkautunut niin tiiviiksi, ettei hän onnistunut etenemään niin nopeasti kuin halusi. Tohtoria ja kapteenia ei näkynyt. Ihmiset kutsuivat heitä silti.

”Tohtori! Antakaa meille riittävät pistokset, jotta meidän ei tarvitse kuolla nälkään!” joku huusi niin kovaan ääneen, että lause kantoi yleisen hälinän ylitse. Tämä hiljensi kaikki taas hetkeksi – ajatus oli uusi ja kuohuttava, lähes julkea. Konkretian tarve sai kuitenkin ihmiset tarttumaan lauseeseen kuin herkkupalaan: he pudottivat omat sanansa sivuun ja alkoivat syttyä uusille. Kasvoille nousi ilmeitä, joita Aarni ei tunnistanut, ja häntä hämmästytti muutoksen äkkinäisyys. Kun Aarni järkytyksekseen huomasi ihmisten alkavan jopa hieman töniä toisiaan tarpeessaan päästä lähemmäs huutajaa, hän alkoi itsekin tunkeutua ihmisten tunteista kuumenevien vartaloiden lomitse voimakkaammin ottein. Etenemisessä oli jotain samaa kuin painajaisissa: Aarni tunsi kauhunsekaista nautintoa siitä, että sai – vaikkakin arastellen – työntää ihmisiä tieltään, puskea itseään pehmeisiin kylkiin ja muksautella kyynärpäitään toisten käsivarsiin. Nojata muihin ja pakottaa heidät antamaan tietä. Toiset ilmeisesti tunsivat samoin, sillä tönäisyjä satoi joka puolelta. Massa velloi kuin kiehumispistettä lähestyvä vesi.

Kun hän lopulta pääsi ulko-ovelle johtaville lyhyille portaille, hän oli hikinen ponnistuksesta, puristuksesta ja myllertävistä tunteista.

”Rauhoittukaa!”

Aarni kääntyi muiden mukana, kun tohtori Rimmen ääni kajahti kaikkialta ja ei mistään. Äänessä oli metallinen sointi, ja se ylitti muun metelin vaivattomasti. Tässäkin tilanteessa se tuntui ihmeeltä. Että iäkkään miehen ääni riitti saavuttamaan heidät kaikki. Aarni tunsi väkisinkin kunnioitusta tohtoria kohtaan. Aarni kiipesi portaille ja näki väkijoukon yli vilauksen tohtorista, joka piteli suunsa edessä kömpelöä punaista torvea. Puhe tuntui tulevan sen läpi, sen vahvistamana. Taas yksi Maan vanhoista ihmeistä. Outo torvi ei kuitenkaan jaksanut kiinnostaa ihmisiä kauan, sillä tarve saada vastauksia tai vakuutuksia oli liian suuri. Joukko liikahti kohti tohtoria niin rajusti, että tämä joutui perääntymään muutaman askeleen.

”Kuolemmeko me?” joku huusi.

”Ovatko kasvit mennyttä? Jäämmekö me ikuisesti tänne?” muut jatkoivat.

”Rauhoittukaa!” tohtori käski. Äänessä ei nyt ollut mitään lempeää. ”Minä pyydän. Me emme kuole. Ei ole mitään syytä dramatiikkaan. Tulkaa ottamaan ylimääräinen unipistos nyt heti. Kun heräätte, kaikki näyttää paremmalta ja onkin paremmin. Minä lupaan”, tohtori jatkoi, ja osa väkijoukosta näytti herpoavan rennommaksi. Osa pysyi kuitenkin uppiniskaisen ja taipumattoman näköisenä ja jatkoi liikehdintäänsä ja mutinaansa.

”Jos ruoka on mennyttä, Ragnan korjaaminen on yhdentekevää”, joku kailotti.

”Onko todella totta, että kasvihuoneiden varaenergia on pettänyt?” toinen jatkoi.

Hetkeen tohtori ei tuntunut tietävän, miten asettaa sanansa. Hän näytti punnitsevan useitakin eri vaihtoehtoja, ja nopea, varomattomasti vilahtava ilme hänen kasvoillaan kieli, että ainakin osa huhuista oli totta. Ihmisjoukko sorahti, ja meteli puhkesi uudelleen.

”Mikä se tärähdys oli? Törmäsimmekö me johonkin?” joku huusi.

”Meillä on oikeus tietää!”

Tohtori näytti puntaroivan kysymystä. Hänen katseensa kääntyi hetkeksi sisäänpäin, ja hän suipisti suutaan. Hetki venyi niin pitkäksi, että väkijoukko veti taas henkeä sinkauttaakseen lisää kysymyksiä. Silloin tohtori teki päätöksensä. Hän nosti oikean kätensä hillitsevästi pystyyn.

”Emme me törmänneet. Itse asiassa – me laskeuduimme. Teimme hätälaskun pienelle planeetalle siksi aikaa, että alus saadaan korjattua. Meillä kävi hyvä tuuri.”

”Planeetalle!”

”Onko allamme siis maata?”

”Onko planeetalla happea?”

”Käsittääksemme on”, tohtori vastasi mietteliään näköisenä. ”Joten meillä ei ole hätää. Aluksen vika löytyy, happi ei lopu, ja matka jatkuu tuota pikaa. Ei siis ole mitään syytä joutua paniikkiin. Nyt on oikein hyvä aika ottaa nokoset.”

Ihmiset vaikenivat. Tohtorin perustelu alkoi vihdoin rauhoittaa heitä, ja jotkut näyttivät välittömästi noloilta. Aivan kuin he olisivat vasta tajunneet seisovansa pääaulassa huutamassa kuin pahimmatkin Maan sakilaiset. Tohtori huomasi muutoksen ja hymyili taas hyväntahtoisesti.

”Ei se mitään, hyvät kanssamatkustajat. Ei hätää. Paniikkitilanne aiheuttaa kaikenlaisia reaktioita. Pitäkäämme tätä pikku tuuletusta tutkielmana joukkojen mielenliikkeistä.”

Aarni näki tohtorissa nyt kaksi erilaista henkilöä. Sen, johon kaikki luottivat, laivakunnan isän, ja sen, jonka kirjoituksia hän oli lukenut. Aarni tunsi kahden voiman kiskovan häntä eri suuntiin. Kuinka helppoa olisikaan palata tuttuihin rutiineihin. Mutta oliko niitä olemassakaan? Hänen kehonsa tuntui tekevän päätöksen hänen puolestaan. Tai ehkä johdossa oli taas se tuore toinen minä, mutta joka tapauksessa hänen kärsivällisyytensä loppui. Painajaiset, hermopaine, järkytykset ja mitä vielä – kaikki se oli tönäissyt hänet järkevän ajattelun tuolle puolen. Tai ehkä juuri siihen.

Hän halusi nähdä. Omin silmin.

Ennen kuin hän ehti harkita, hän tajusi livahtavansa portaat ylös, sinetöidyn ulko-oven viereen.

”Hoi! Kuulkaa! Hoi!” hän huusi niin kauan, että yksi ihminen kiinnitti häneen huomiota, sitten toinen, hiljalleen useampia. Hänen ihoaan nipisteli, mutta kummastuneiden katseiden keskipisteessä hänen oli pakko jatkaa. ”Kaiken tämän matkanteon jälkeen olemme laskeutuneet. Ulkona on happea. Eikö meidän kannattaisi tutkia planeettaa? Eikö se olisi parasta valmistautumista? Tämä voi sitä paitsi olla ainoa mahdollisuus meidän sukupolvillemme tuntea jalkojemme alla maata.”

Ihmiset tuijottivat Aarnia. Hän oli huomaavinaan, että osaa hävetti hänen puolestaan. Aarni näki tohtorin pudistavan päätään väkijoukon toisella puolella. Jotkut käänsivät Aarnille selkänsä, mutta hän pakotti itsensä jatkamaan.

”Mitä haittaa siitä voisi olla? Jos ulkona kerran on happea, miksemme tutkisi oikeaa planeettaa?” Aarni tunsi äänensä muuttuvan kimeäksi. Kuin lapsella. Se turhautti häntä.

”Riskit, Aarni”, tohtori tokaisi. ”Riskit ovat suuret. Ilmaseos on mitä todennäköisimmin erilainen kuin aluksessa. Loukkaantumisen vaara on suuri.”

”Suojapuvut. Varovaisuus. Ragnan vikaa ei ole löydetty. Me saatamme joutua olemaan täällä pitkään. Miksemme ottaisi selvää, millaiset elinolosuhteet planeetalla on, kaiken va-

ralta?" Aarni jatkoi hiljaisemmalla äänellä. Tilanne lipui hänen otteestaan kuin vesi suljetusta nyrkistä.

Äkkiä yksi oven vieressä yhä seisovista miehistä alkoi puhua. Hän osoitti sanansa tohtorille, mutta vilkaisi ensin Aarnia.

"Tohtori hyvä, ei tämä ole ollenkaan huono ajatus pojalta. Ei siinä mielestäni ole mitään uhkarohkeaa. Ilmeisesti ei ole syytä pessimismiin, mutta jos joudummekin viipymään täällä pitkään, planeetan tuntemisesta ei voi olla haittaa", mies sanoi rauhallisesti.

Nyt monet äsken lähdössä olleista tuntuivat taas kuuntelevan. Syntyi sorinaa. Olisiko se typerää vai viisasta? Aarni huomasi tohtorin katseeseen syttyvän levottomuuden, kun rauhallinen mies – Aarni oli muistavinaan, että tämän nimi oli Vuori – puhui jälleen.

"Olen valmis viemään asian kapteenille, koska minusta tässä on järkeä. Mitä tohtori sanoo?"

"Vastustan", tohtori vastasi äänellä, jonka puhdista osa oli kadonnut. "Minusta ajatus on edesvastuuton. Minä sanon ei."

"Mitä sanovat muut?" Vuori kysyi.

Väkijoukko epäröi, mutta ei kauan. Yksi kerrallaan he kääntyivät otsa rypyssä katsomaan Vuorta. Joku nyökkäsi hitaasti. Sitten toinen. Muutkin.

"Viedään asia kapteenille. Tämä voi olla ainutlaatuinen tilaisuus", yksi päätti.

"Kapteenille!" muut vahvistivat. Joukon olemuksessa oli uutta varmuutta ja myös uhmaa. Tohtorin mielipidettä ei ollut tapana kyseenalaistaa. Tohtorin näkökanta ei ollut koskaan aikaisemmin tuntunut väärältä. Väkijoukkoon palasi ryhti. Tohtori katsoi päättäväisyyttä uhkuvan massan yli suoraan Aarniin. Tohtorin ilme kertoi, että kapteeni oli sittenkin yksi heistä muista. Matkustaja matkustajien joukossa.

Kolme valkoista, kömpelöä hahmoa seisoi Ragnan sinetöidyllä ovella. Suojapukuisten vieressä hääri muita avaamassa heille ovea. Suuren oven avaamismekanismien tulkitsemisessa meni jonkin verran aikaa. Lukkolaitteet olivat vuosikymmenien aikana jähmettyneet sijoilleen, joten tarvittiin monen miehen voimat useassa eri vuorossa ennen kuin salvat liikahtivat ensimmäisen kerran. Vielä paljon lisää hikeä puserrettiin, ennen kuin jättimäinen ovi narahti huumaavasti, ja he saattoivat taivuttaa sen levälleen ja katsoa sen takana odottavaa erillistä välitilaa ja ulompaa ovea, samanlaista pyöreää jättiläistä. Toisen oven valkoisiin suojapukuihin sonnustautunut pikku joukko joutuisi avaamaan kolmen kesken.

Suojapukuiset astuivat pieneen kammioon. Sisempi ovi heidän takanaan suljettiin.

Koko Ragnan väki oli kerääntynyt katsomaan, miten ihminen ensi kertaa vuosikymmeniin tuntisi kovan maan jalkojensa alla. Tämä ei ollut Metsämaa, mutta kokemus vietäisiin perintönä tulevalle kotiplaneetalle. Aarni seisoi hieman sivussa ja näki vilaukselta tohtori Rimmen kasvot, kun tämä kääntyi väkijoukon toisella puolella selin ja katosi. Kasvot näyttivät Ragnan valjussa valossa aavemaisilta, kalpeilta, lihansa menettäneiltä. Niistä oli yhdessä hetkessä tullut hyvin vanhan miehen kasvot.

Aarni katseli, kuinka lähimmäs ovea päässeet kurkistelivat ovessa olevasta pienestä luukusta tasauskammioon. Hän koetti ihmisten eleistä päätellä, milloin ulompi ovi olisi auki. Ihmiset näyttivät jännittyneiltä kuin puoliksi pelkäisivät, että ulos lähtijät joutuisivat hetkenä minä hyvänsä pyyhkäistyiksi ajattomaan avaruuteen tai korventuisivat karrelle tuntemattoman planeetan myrkyllisissä huuruissa.

He kuulivat, miten ulompi ovi nirskahti auki saranoillaan. Kului hetki, ja sitten Aarni pikemmin näki kuin kuuli, miten luukun äärelle tungeksineet kohahtivat. Pian ensimmäi-

set väistyivät tyrmistyneinä ja tekivät tilaa seuraaville. Kaikkien kasvoilta paistoi syvä hämmennys. Hiljaisuutta kesti pitkään. Sitten, sanattomasta sopimuksesta, lähimpänä seisovat alkoivat uudelleen avata sisempää ovea.

Kauemmaksi jääneet älähtivät kauhistuneina, mutta eivät liikahtaneet. Ilmeisesti luukusta kurkistaneiden ilmeet estivät heitä ryntäämästä oven ja avaajien väliin. Aarnista tuntui, että jokainen läsnäolija pidätti hengitystään. Ainoa kuuluvissa oleva ääni oli oven salpalaitteiden nitinä.

Kolahdus, ja ovi oli auki. Ihmiset huokaisivat yhteen ääneen. Aarni puristi silmänsä kiinni.

Paineaaltoa tai pyyhkäisyä ei tullut. Happi ei loppunut.

Aarni katsoi.

Avonaisesta ovesta heitä kohti tulvi valoa, joka oli sekä erilaista että samanlaista kuin heidän oma simuloitu päivänvalonsa. Tämä oli – kirkkaampaa. Valkoisempaa ja keltaisempaa. Valompaa. Aarni siristeli silmiään ja asteli väkijoukon mukana eteenpäin, ovelle, sen läpi ja saman tien ulommalle ovelle kuin laumaeläin. Hän oli lukenut tohtorin kirjat ja tiesi jo, mutta silti tätä oli vaikea käsittää.

He seisoivat jonkinlaisella rakennetulla tasanteella. Itse asiassa tasanne muistutti kovin paljon Ragnan sisäosien metallisia työskentelytasoja. Aarni tihrusti kirkkaan valon läpi ja näki heidän alapuolellaan ja edessään hallimaisen tilan, joka oli moninkertaisesti suurempi kuin Ragna, ja jonka ikkunoista häämötti vielä valtaisampi maailma. Maa.

Hallin lattialla seisoi suu ammollaan joukko heidän kaltaisiaan ihmisiä, paitsi että näillä oli toisenlaiset vaatteet. He näyttivät kuitenkin Ragnan tyrmistyneen matkustajakunnan tyrmistyneeltä peilikuvalta. Kahden joukon välissä seisoi suojapukuinen kolmikko kuin jokin täysin ulkopuolinen, asiaankuulumaton nähtävyys.

”Mitä...” yksi alhaalla seisovista ulahti. Hänen kasvonsa olivat hyvin valkoiset. Aarni ei tuntenut alhaalla olevien vaateparsia, mutta arveli kalvenneen olevan jonkinlaisessa johtoasemassa.

Kukaan ei sanonut hetkeen enempää, mutta alhaalla olevan joukon johtaja näytti ponnistelevan kootakseen itsensä.

”Miten tämä on mahdollista?” hän kuiskasi, mutta ei tuntunut kohdistavan sanojaan kenellekään erityisesti.

Eturivissä seisova nuori mies pudisteli päätään. Hän yskäisi. Hän olisi selvästi halunnut olla missä tahansa muualla. Aarni ymmärsi häntä. Mutta vielä enemmän hän halusi kuulla, mitä miehellä olisi sanottavanaan.

”Tämä on monen valitettavan yhteensattuman kauhea summa”, hän sanoi vaimealla äänellä.

”Miten tämä on mahdollista?” johtaja toisti.

”Kaikki tapahtui niin nopeasti. Seurasimme poikaa monitoreista, kunnes kadotimme hänet näkyvistä. Ilmoitimme asiasta kyllä tohtorille. Hän lähti selvittämään asiaa, mutta sitten hänen tiloistaan tuli hälytys. Monitoreista näkyi, että poika oli tohtorin tiloissa, luukun vieressä”, nuori mies selitti ja pysähtyi nielaistakseen.

”Niin? Niin?”

”Assistentti Janatuinen säikähti ja teki hälytyksen. Koetimme vaientaa sen, mutta järjestelmä ylikuumeni ja koko aluksesta sammui virta. Siellä korventui pari johtoa. Koko alus tärähti, kun virrat sammuivat. Olisimme saaneet homman haltuun parissa tunnissa.”

Johtaja pudisteli päätään. Kaikki muut seisoivat edelleen hiljaa aloillaan. Sekä ihmiset alhaalla hallissa että Aarnin omat matkatoverit ylhäällä telineillä. Lisää väkeä tungeksi yhä ulos Ragnasta.

”Kaikella kunnioituksella, mutta tohtorin piti olla tilanteen tasalla”, nuori mies lisäsi.

”Missä tohtori nyt on?” johtaja kysyi ja tähyili Ragnan oviaukolle. Aarnista hänen katseensa pyyhkäisy tuntui kummalliselta. Se oli kuin jonkin ammoin kuolleeksi luullun kosketus. Dodon. Mammutin. Tai vaikka linnun. Aarni seurasi huumaantuneena, miten hänen elämänsä tarkoitusta parhaillaan muutettiin joksikin muuksi, käsittämättömäksi. Noin kepeästi, muutamin sanoin. Se, että hengitys yhä kulki ja ruumis toimi niin kuin ennenkin, ei helpottanut häntä. Hänestä tuntui, että hän sittenkin putosi. Hän oli avannut oven ja kellui nyt hapettomassa painottomuudessa. Lähellään seisovien kasvoilta hän luki jotain samankaltaista, joskaan ei ehtinyt keskittyä siihen. Kunhan huomasi.

Hän katseli heidän alapuolellaan vellovaa omituista rinnakkaismaailmaa. Hän tunsi kovertuvansa sisältä ontoksi miettiessään sitä, että kaikki nämä vuodet nämä ihmiset olivat olleet täällä. Ja he itse olivat eläneet kuoressa, jonka he olivat tunteneet Ragnana. Alhaalla olevien ihmisten takana Aarni näki ruutuja, joiden pinnoilla erottuivat tutut huoneet ja käytävät, tyhjinä. Vain yksi kuva oli ummessa ihmisistä, täynnä selkiä ja takaraivoja. Aarni arveli, että hän saattaisi oikein tiiraamalla erottaa omankin selkänsä jossain kuvan taustalla.

”Olen pahoillani”, kuului uupunut ääni jostain alhaalta, ja Aarni tunnisti tohtori Rimmen. Tämä oli tullut ulos jostain muualta, eikä se enää jaksanut hämmästyttää Aarnia.

”Viisikymmentäyksi vuotta ja muutamia päiviä päälle. No, tätä on kai turha enää jatkaa. Elämäntyö. Ja niin pieni virhe riitti mitätöimään sen kaiken. Inhimillisyys ei koskaan petä. Voi teitä. Ja voi meitä”, tohtori hymähti.

Hän oli hetken hiljaa. Sitten hän huokaisi ja käänsi katseensa ylöspäin Ragnan oviaukkoon. Lapsiinsa.

”Kysymys kuuluu, mitä me teemme heille. Ei heitä voi tuonnekaan jättää.”

He seisoivat vastakkain huumaantuneina, kaksi joukkoa, joiden kuvajaisia kamerat ja monitorit jatkoivat kuin loputon peilien jono.

Marika Riikonen *on tamperelainen toimittaja, satunnainen teatterintekijä, hevostelija ja kissan kotipalvelija, joka ei koskaan lähde kotoaan ilman matkalukemista. Hänen novellejaan on julkaistu aiemmin muun muassa* ***Spinissä, Kosmoskynässä, Tähtivaeltajassa ja Usvassa****. Hän on tähän mennessä käynyt avaruudessa vasta kahdesti, mutta matkat ovat olleet hauskoja, joten seuraava kummitustalokiertue saattaa sittenkin vaihtua planeettahyppelyyn.*

"Ragna syntyi, kun aloin leikitellä Tähtivaeltajan taannoisella Sukupolvialus-kisan teemalla. Aluksi minulla oli vain johtojen keskellä konttaava sekava poika ja epämääräinen käsitys siitä, mitä aluksessa tapahtuu. Lopullinen tulos vastaa osittain alkuperäistä ideaa, mutta kaikenlaisia ylläreitäkin ilmeni. Kuten se, että avaruusalusta on ihmeen hauska kirjoittaa. En ole kirjoittanut avaruustekstejä juuri lainkaan, joten tällä toisellakin kerralla ilahduin retken hauskuudesta."

Hanne Martelius

Suden hetki

Puoli tuntia ennen lähtöä Vladimir alkoi epäröidä.

"Entä jos se ei onnistu?"

Teknikko auttoi Vladimirin kryokammioon ja painoi nappia. Kupu alkoi hitaasti laskeutua.

"Ardale III on täysin terraformattu eikä sillä ole yhtään kuuta. Luottakaa meihin."

"Jos se ei riitäkään."

Kammio tärisi kun alus lämmitteli moottoreitaan ja Vladimirin karvat nousivat pystyyn. Hän vilkaisi nukkuvaa klaaniaan ennen kuin sulki silmänsä viimeisen kerran Maapallolla. Tämä olisi uusi alku. Ei kuuta, ei kirousta. Ei vainoa eikä häpeää. Ei villiä juoksua halki öisen metsän, ei veren tuoksua lumella tai lämmintä tirskahdusta hampaiden upotessa tuoreeseen lihaan.

Miten pieni hinta vapaudesta. Ehkä vieraalla planeetalla he olisivat ihmisiä.

Pasi Karppanen

Mies Andromedasta

Kukaan ei uskonut Villeä, kun tämä väitti tavanneensa koulumatkalla pienen, Andromedan tähdistöstä kotoisin olevan miehen.

"Mielikuvitusystävät ovat tuossa iässä aivan terve ilmiö", sanoi kouluterveydenhoitaja ja kaikki unohtivat asian. Mistäpä he olisivat tienneet andromedalaisen pikkumiehen virittäneen astraalikehonsa nimenomaan Villen aivoaaltojen taajuudelle?

Aika kului ja Ville kasvoi. Hänen aivoaaltonsa muuttuivat aina vain monimutkaisemmiksi eikä andromedalainen lopulta enää kyennyt säilyttämään kontaktia heidän välillään. Niin mies lähti, mutta lupasi vielä joskus palata.

Nyt hän on palannut. Puistossa androidisairaanhoitaja työntää ilmassa leijuvaa hoitotuolia eteenpäin. Vastaantulijat pitävät tuolissa istuvaa, satakuusikymmentävuotiasta tutisevaa vanhusta seonneena. Puhuuhan mies lakkaamatta itsekseen. Mutta he erehtyvät. Hänen olallaan istuu pieni mies Andromedasta.

Lukijanurkka

Edellinen *Lehden päätteeksi T. Saloranta* -kirjoitus, joka käsitteli erilaisia kirjoittajapiirejä, kirvoitti spontaanin lukijapalautteen, jonka julkaisen tässä sellaisenaan:

Hyvä Tuomas Saloranta,
luimme jälkikirjoituksenne. Mielestämme tekstinne on rönsyilevä ja epäjohdonmukainen. Tämän lisäksi olette väärässä.

Terveisin,
paikallinen kirjoittajapiiri

Mitäpä tähän enää lisäämään, sen verran tyhjentävästi sanottu.

Aiheesta syntyi myös sadan sanan mittainen tarkempi selonteko, jonka otan vapauden julkaista tässä:

Shimo Suntila

Raapale

Vihdoinkin se on valmis, kuuden vuoden työn tulos. Suuri suomalainen tieteisromaani. Luen viimeiset kolme sivua vielä kerran. Lopetus on täydellinen.

Ovikello soi. Huoneeseen astuu viisi mustaviittaista hahmoa. “Keitä te olette?” huudahdan. “Ja miten pääsitte sisään? Ovihan on lukittu.”

“Kyllä sen pitäisi olla kaikille selvää”, he vastaavat kuorossa.

“Mitä te tahdotte?” tivaan aavistellen kauheita.

He virnistävät pahaenteisesti. “Me olemme Paikallinen Kirjoittajapiiri ja me tahdomme antaa palautetta.”

“Ei!” karjahdan, mutta on jo aivan liian myöhäistä. Sinne menee kuvauksellinen alku, päättäväinen loppu ja joka toinen lause. Tarinani teurastetaan silmieni edessä.

“Mitä minä nyt teen?” ulvon.

“Jos tiivistät vielä hieman, siitä tulee hyvä raapale.”

Lehden päätteeksi T. Saloranta

Kyllä jumalauta hauskanpito on rasittavaa, perkele!
- Puntti Valtonen

Viimeksi kuluneiden kahden vuoden aikana olen toimittanut vähän toistakymmentä erilaista URS-julkaisua, niin lehtiä kuin antologioitakin. Kaikkea työtä en tietenkään ole tehnyt yksin, ensimmäisiä antologioita toimitettiin **Paperiarkki**-foorumilla hyvinkin yhteisöllisesti kirjoittajien kesken ja *Kultakuoriaisessa* – tai silloin vielä *Uusrahvaanomaisissa tarinoissa* – apunani oli sittemmin harmillisesti sivuun jättäytynyt **V. K. Lintunen**. Viimeistään syksystä 2011 lähtien olen kuitenkin toimittanut kaikki julkaisut pitkälti omin nokkineni, aina materiaalin valitsemisesta oikoluvun kautta taittamiseen.

Tämä ei pitemmän päälle ole kovin järkevää, useammastakin syystä. Ensinnäkin se alkaa väistämättä kuormittaa minua liikaa – vuosi tai pari menisi vielä samaan tahtiin, mutta ennemmin tai myöhemmin joko jaksaminen tai viitsiminen loppuisi. URS tuottaa vuodessa keskimäärin kolme lehteä ja neljä antologiaa, yhdeltä ihmiseltä sellainen julkaisumäärä vaatisi täysipäiväistä keskittymistä ja alkaisi sittenkin väistämättä maistua puulta niin tekijälle kuin lukijoille. Toiseksi ei ole hyvä, että URS keskittyy liiaksi vain yhden ihmisen vision ympärille, koska toiminnassa on mukana paljon muitakin, joilla olisi annettavaa eri projekteille. Ja kolmanneksi on järkevää jakaa vastuuta ja myös osaamista useammalle aktiiville. URS ei saa joutua tilanteeseen, jossa jonkin tapaturman tai muun onnettoman sattumuksen seurauksena olisinkin yllättäen kykenemätön tehtäviini, eikä kukaan toinen pystyisi niitä jatkamaan.

Niinpä päätin, että Kultakuoriainen siirtyy käyttämään kiertäviä päätoimittajia, ja muut URS-aktiivit tukivat tätä päätöstä. Syksyllä ilmestyvän dekkariaiheisen viitosnumeron toimittaa pitkän linjan kirjoittaja ja URS-aktiivi **Jussi Katajala**, ja seuraavissakin lehdissä kokeilevat siipiään uudet päätoimittajat. Oikolukua olen jo tässä numerossa ulkoistanut muille, ja tulevia lehtiä tehdään entistä enemmän toimituskunnan yhteistyönä.

En toki aio luovuttaa asetta ja virkamerkkiä ja jättää Kultakuoriaista. Varmasti toimitan silloin tällöin jonkun numeron tai ainakin osallistun lehden toimintaan jonkinlaisena takapiruna. Kaikella on kuitenkin aikansa, ja niin hauskaa kuin toimittaminen onkin, se syö lopulta liikaa aikaa muulta elämältä – ja ennen kaikkea omalta kirjoittamiseltani, jota olen viimeiset pari vuotta laiminlyönyt liiankin kanssa.

Tahdon myös uskoa, että URS voi elää ilman minua, tai ainakin niin etten ole päsmäröimässä joka ikisessä projektissa. Aika tulee näyttämään, olenko oikeassa, mutta minulla on vahva usko kirjoittajatovereihini. Lopulta URS alkoi demokraattisena liikkeenä, ja vaikka hetkellisesti nousinkin diktaattoriksi, nyt on aika astua alas valtaistuimelta ja palata siihen, mistä kaikki lähti liikkeelle.

Kiitän kaikkia lukijoita, jotka ovat pysyneet mukana tämän vähän reilun vuoden ja viiden julkaistun numeron ajan. Toivottavasti luette Kuoriaista vielä jatkossakin – minä ainakin aion tehdä niin!

– T. Saloranta kuittaa

Tie tähtiin on auki!

Kauan odotettu URS-avaruusantologia *Tiamatin värit ja muita tähtienvälisiä tarinoita* ilmestyy Tampereen Finnconissa 20.7.2012!

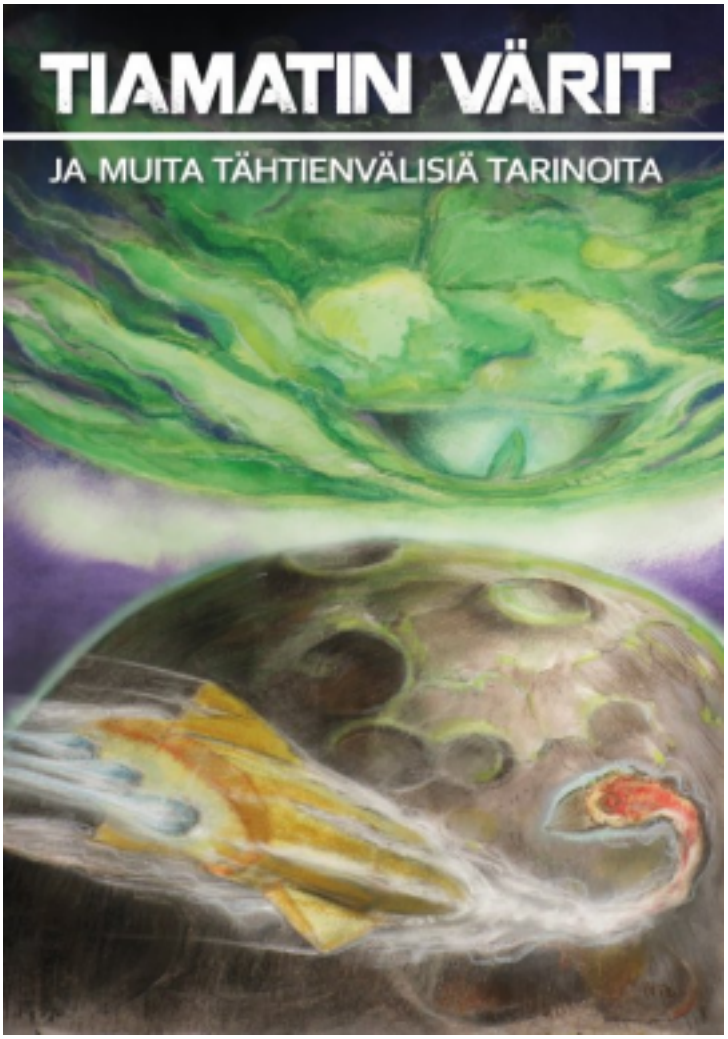

Tähtimatkalla mukana:

- Samuli Antila
- Jaakko Ensio
- Markus Harju
- Seppo Kallio
- Jussi Katajala
- Markus Koskimies
- Petri Laine
- Tero Niemi & Anne Salminen
- Tuomas Saloranta
- Erik Vermeulen

Tarjolla on viimein sitä kunnon avaruusscifiä, kaikkiaan kymmenen tarinaa ja yli 300 sivua avaruuden käymättömiltä korpimailta. Mukana aiemmista julkaisuista tuttuja hahmoja, kuten Nimbus ja Talamus sekä yksityisetsivä Mikko Jarmo, ja toki monia uusia sankareita. Hyppää URSin rakettirekeen ja tule ottamaan selvää, mitä kaikkea avaruudessa voikaan tapahtua!

Julkaisija Suomen tieteis- ja fantasiakirjoittajat ry.